

R.R.

Grav.

Beatulivala, F.R.

Firoji Grayam / F.R. Beatulivala -- Mumbai: Bombay
Jemie Jemshed Printing Press.
1884.

Acc no

21759

154. p. / 18cm.

17.8.70

Rs. 3.75.

FIRUJI GAYAN

૧૦

૨

ફિરોજ ગાયન

ઉપર પ્રેમ, ભક્તિ, સતસંગત, દલ્લાદિ વિષયો
ઉપર તરહેવાર રાગ રંગભૂમિ અને તાલોમો
જોડેલાં ૫૦ ગ્રજ, ૫૦ ગુજરાતી,
અને ૫૦ ઉરદુ, ગાયનનો
સંગ્રહ.

અનાવનાર

શ્રીરાજશાહ ફસ્તગલ બાટલીવાલા.

F. R. Batalivala

ભાગ ૧-લો.

મુદ્રાઈ મદ્રાસ,

જે બેબે ભાગે મદ્રાસ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ દ્વારા પ્રકાશિત.

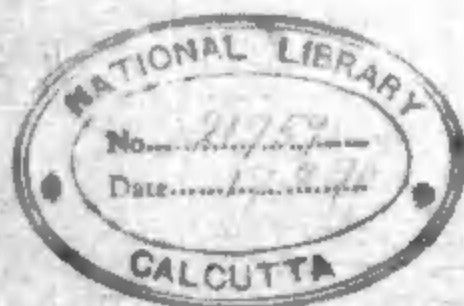
૧૮૮૪.

1884

every day, in every
 respect I am getting
 better & better

Rs. 30/5
 C. M. Kamdar
 Varikam

આચાર્ય પુસ્તક ઉપરથી સને ૧૮૪૬ ના ૨૦ મા તથા સને ૧૮૪૭ ના
 ૨૫ મા નામક પ્રમાણે નોંધાવ્યું છે અને તે ઉપરના સંધર્ભ
 હક અમલદારે કિતાબે સ્થાપીત વાપર્યા છે.

18.5.01

ગાયન ઉત્તેજક મંડળી

ને

આ ગાયનનું નહાણું પુસ્તક

તે મંડળી તરફથી જ મદદ તથા ઉત્તેજન

માયું છે

તેના અહેસાનમાં

કર્તાએ અર્પણ

કર્યું છે.

૪૪૪

દિ બા ચો.

જરથોસ્તી માગદધરની ધર્મમાં સદુચી પેહેલી ગાથા પાણી છે, અને ગાથા બોલનો અર્થ મેદિની કાશ નામના સંસ્કૃત બાવાના કોશમાં નીચે મુજબ છે.

ગાથા શ્લોકે સંસ્કૃતાન્યભાષાવાં મેયવૃત્તયઃ ॥

અર્થ—ગાથા શબ્દ સંસ્કૃત શ્લોકમાં અને બીજી બાવામાં ગાયનના વૃત્તમાં વપરાય છે.

* આ ઉપરથી એટલું તો પુરવાર થાય છે કે જરથોસ્ત પેગંબરે, ખુદા અને નેકીના માર્ગો સાથે પિછાંન કરાવનારો આ ધર્મે ફલાવવા સારું સાદું લખાણ કરતાં. શ્લોક યાને કવિતાનેજ પસંદ કરી હતી, જેથી જરથોસ્તી ધર્મની સરખાતથી ને. બધાંસુધી ને લાદિસામાં આવી પડયો ત્યાં સુધી, ગાથા અને બીજી બંદગીઓ, હાલની માફક સડસડાટ પદ્ધતી જવા કરતાં. મવાઈજ હશે એવી ખાતરી થાય છે. જમાનાના દોરે જેમ સર્વે ધર્મોને લાદિસામાં મિશ્ર-તાર કીધા, તેમ આ ધર્મે કાંઈ યોગ્ય ખચુ નથી; પણ હાલ ખજા જે બાકી રહ્યું છે તે ઉપરથી એટલું તો સ્હેલાઈથી કહી શકાય છે કે, હજરત જરથોસ્તે જે ગાથા યાને કવિતા રૂપી બોલણી પસંદ કરી હતી, તેજ કવિતારૂપી બંદગીઓ

અગામ ગુચી રહી રહી છે.—ગાથા ગાવાની તારીફ વિશે મજરુતમાં નીચે પ્રમાણે છે.

દા. ૧૦ મો અવસ્તા—પરેશ્વરે ગનીશ હે' તેમ આ સ્તોત્રીની હયાત અને ગાથા ગય તમ.

અર્થ—જે આ ગાયન ગાવા સાથે ભક્તિ કરે છે તે એકદમ વેરની ગારનાર હતોહમંદ થાય છે.

દા. ૧૧ મો અવસ્તા—હિસત પૈત્રીમ ગાથામ સરસ્વતી હિસત તાતેમ નીમરૂમનો.

અર્થ—નીતિ અને સાચાસી ધરાવનાર ગાથા ગાયન ગાતો રેહ તથા તે નીતિ અને સાચાસી ધરાવનાર ગાયન રીવાજ કરવાને ઓલતો રેહ.

ઉપલક્ષ્ય એ ક્રકરા ઉપરાંત શ્રીમદ્ બ્રહ્મક છે પણ એ ટકુતો ખાતરી પૂર્વક છે કે જરૂરથી ધર્મમાં સાધન બ્રહ્મણ્ય કરતાં શ્લોક યાને કવિતાનેજ પસંદ કરી છે, વળી ગાથાની જોડણી કાંઈ એક તરાહની નથી, કાંઈ તણુ કાંઈ ચાર અને વળી કેટલાકમાં પાંચ લીટીની બહેલ કિન્નામાં આવી છે. આ ઉપરથી પણ અસમ એ ધર્મ પાલનના ગાયનમાં કુશળ વધ ગયા હશે એ વાત નહીં મનાય એવી નથી. તેઓ ગાયન સાથે તાલની પણ માહિતી ધરાવતા હતા; એ વિશે ખરીકિથી જોતાં મામલ પડે છે કે મજરુતમાં હોમ હવ નનો કિવા કરતી વખતે, હાવનીમ યાને પંચ બેગ ધાતુ ની તાલથી ખાંડણીમાં, તેજ ધાતુનો બને છેને ભાના કરીને કહા છે, તે વને હોમસહી અને દાડમના કાડના યુ વિમાને કટતાં શ્લોકો લણી એકસ જાતની તાલો

વગ્નડનાં આપણે ને ક્રિયા કરનારને સાંભળિયે દેએ; એ તો ઘોનો હાથ ચોક્કસ નિયમ નથી, પણ અગ્રણ્ય જમાનામાં તે સ્મૃતિના મીઠાંર માને તાલ પ્રમાણે વગ્નડમાં આત્મા હોય તેમ રાત્રી સકાવ છે; વળી હિન્દુસ્થાની ગાયનમાં જેમ રાગ રાગણીઓ છે તેમ ટર્ગની ગાયનમાં પણ તેઓ હતાં જેની હાથ પણ સાદતા મોલુદછે. એ ઉપરથી ખાતી એ કાવ છે કે અમલી ઇર્ગનીઓ હિન્દુઓની તાલક ગાયન કળામાં પ્રવીણ હતા.

ગાયનરૂપી ઈશ્વારનો એકાદ સિવાય સર્વે શ્રેષ્ઠ પસંદ કિયો છે, પણ આ પુસ્તકમાં હાખલ કિષ્કિયાં ગાયન છ રાત્રી નહીં પણ હિન્દુસ્થાની રીત પ્રમાણે હાવાથી અતરે તે વિશે કાઈકે કહવા માગું છું.

આર્ય લોકમાં આ ઇલમ ઘણી સારી રીતે ફેલાયેલ હતો એમ ઇતિહાસ ઉપરથી અને કેટલાક ઓલખાઓ તો મતથી સાબેત થાય છે. જેકે આ ઇલમના સંસ્કૃત અથો પ્રાચીન કાળના વિદ્વાનોનાં કરેલાં આજ સુધી મા મૂદછે, તોપણ તે અથો તેમજ આ ઇલમની ઉત્પત્તિના મમજ કોઈથી પણ નહીં થયો નથી, પણ હિન્દુઓ એનું મૂળ આર્યલોકના સાંમવેદમાંથી નિશ્ચય છે એમ કહી, એ ઇલમના અથોમાં સાદ લખેલું દેખાડો ખાતરી કરેકે કે વેદના વખતથી એની ઉત્પત્તિ છે.

આ ઇલમ નથી અક્ષરના આકારમાં કે આંખથી સોચીને સમજી શકાય. તેમજ નથી જડ પદાર્થના આકાર માં કે હાથ લગાડીને ઓળખી શકાય. એ પદાર્થ સામે

આ હલમનો સંબંધ જોઈએતો તે હવા સાથે મુખ્ય છે, પણ તે બહારની હવાનો સ્પર્શ થવાથી ઠંડી છે કે ગરમ જે અભણ માણસ એણે કહી શકે છે એવો સંબંધ નથી. આ સંબંધ તો નજરે જોવા શિવાય, હાથ લગાડવા શિવાય, અને શરીરને સ્પર્શ થવા શિવાય, પોતાનાં ગળાંમાંથી ચોક્કસ જાતનાં એમનાં વધતાં પ્રમાણમાં હવા સાથે સ્વર અથવા બોલ કાઢવો તે તેથી રાગનું સ્વરૂપ કરવું એટલો છે. પણ એ સંબંધ કેટલો કઠણ છે કે તે સમજવાનું સાધારણ માણસનું કામ નથી, કારણકે તોણ અને કાંટા તથા માપ વિના ગળાંમાંથી ચોક્કસ પ્રમાણમાં હવા કાઢીને ચોક્કસ રાગ કરવો, તે એટલુંતો કઠણ છે કે તેનું વર્ણન કરવું તે પણ મુશ્કેલ છે. એવા કઠણ ઇલામનાં શાસ્ત્રો સ્વીતે આપે એને સુધારીને ઉચી પંખી એ પોહોંચાડ્યા હતા એટલુંજ નહીં પણ આ હલમને ફેલાવવામાં પણ ખાંભો રાખી નથી, દરેક હલમ સંબંધી અને સંચાર વ્યવહાર સંબંધી પુસ્તકો અને ગ્રંથો કવિતામાં આપ્યા છે કે જે ગાયનમાં ગાઈ શકાય અને સે હેલાઈથી યાદ પણ રહે વળી કાંતને મધુર પણ લાગે તે મજા આપે પણ આનંદથી શિખે, એટલેથી પણ આપેલો કે સંતોષ પામ્યા હોય એમ તથો. તેઓએ આ ઇલામ ફેલાવવા માટે એટલીતો કોશિશ કરી છે કે દરેક જણે જ દર આ હલમ શિખવેજ જોઈએ તે માટે હલમ પ્રાર્થના, ભક્તી, જ્ઞાન વગેરેનો પણ કવિતામાંજ સમાવેશ કર્યો જણાય છે. એ ઉપરાંત એ હલમ જરૂર શિખવેજ જોઈએ એવા આનંદ લગાડનાર શ્લોકો જોવામાં આવે છે જેમાંતો એક નીચે પ્રમાણે છે.

સાહિત્યસંગીતકલાવિદ્વાનઃ સાક્ષાત્ પશુઃ

પુન્ઘ્વવિવાળહીનઃ ॥ તુળં ન સાદન્ભવે

જીવમાનસ્તદ્વાગધૈયં પરમં પશુનામ્ ॥ ૧ ॥

અર્થ—સાહિત્ય (વખતને અનુસરતાં દ્રશ્યોત્તરી કવિતા) સંગીતકલા (ગાયન વાદ્ય અને નૃત્યકલા) વગરનો (પુ ૩૫) સંગીત અને પુછડાં વગરનું પ્રત્યક્ષ પશુ (જાણુ વો) થાસ નથી ખાતો તે જીવેછે તે પશુ પશુઓનાં પરમભાગ્ય સુમઝવાં.

હવે આ ઉત્તમ હુમર હિન્દુસ્થાનમાં સંપૂર્ણ હાલતમાં જોવો આગલ હતો તેવો હાલ કેમ જોવામાં નથી આવતો તેનું કારણ શોધીએ.

ગાયન ચિત્રકલા નકશીકામ અને સર્વે મનને ખુશી કરનારા હુમરને સ્થિર અને સલાહસંપન્ન જાહેલાં રાજ્ય માંજ ઉત્તેજન મળેછે, તેજ પ્રમાણે લ્હાસુધી હિન્દુસ્થાન માં સલાહસંપન્ન પશુ હતું ત્યાંજથી એ હુમર પ્રતિદિન વધતો ગયો, પશુ પદ્મોમના લેશનાં પગ લા પાતાંજ હિન્દમાં ચોતરફ તરેહવાર અમેઝાએ જન્મ લેતાં આ હુમરની કદર નહીં ખુજાગથી રહેતે રહેતે એનો નાશ થતો ગયો. જે પાક હલમ કામેલ પુરપોના હાથમાં હતો તે હવે બિનવાકેફ ખુશખેના હાથમાં જવા થી નાખૂદ થતો ગયો, અને જે ગાડી રથો તેની હા જળત ઉપર એવોતો કામેલ કામ પડ્યો કે હાલુરસુધી તે પૂરેપૂરો નિકળી ગયો નથી.

પુરો અને દિલગિરી, સુખ અને દુઃખ, સ્વાદ અને પિષ્કાર, તાબેહદારી અને મરડી, પગેરે દરેક ઇનસાનના દિલના વ્યુત્સાઓની ખરી ચિકલ દેખાડવાને ગાયનરૂપી આરતી મહુધી સરસ છે; અને તેજ કારણથી તબદીક સર્વે ધર્મસ્થાપનાઓને કવિતા અને ગાયનના આકારમાં ઇશ્વરપ્રાર્થના ફરમાવવાનું વાજબી લાગ્યું હશે, કે જેથી કરી તે સાહેબની ખરાં જીગરથી બંદગી થાય.

અરે ત્યારે નાદસ્વર એવો છે કે નિર્દોશ ગાય અને હરણો તોશું, પણ ડરામણાં ફાડીખાનાર જનાવરો નથા કેરી નાગ અને અઝદાઓને પણ તેણે વશ કિધાં છે, ત્યારે શું તે એક ઇનસાન, કે જેને પરવરદેગારે અકલતું ગૌહર બાંધ્યું છે, તેના દિલ ઉપર અસર મહી કરશે કે બેશક જોડે કોઇ પાપી સાણસના દિલ ઉપર વખતે શીતાન ફોટફમંદ થઇ પાછાં તેની પાસે ખૂરાં કાંચા કરાવે છે, તોપણ ગાયન તારે અજમતી અવાજ અજબ છે, જ્યાંસુધી તારે સ્વર એક મહાપાપીના પણ કાન ઉપર પડે છે, તેટલો વાર શીતાન પણ પોતાનો ચિકાર મૂકીને દૂર નાસે છે. એટલું જ નહીં પણ જુદા શીતાન પોતાની શીતાન્યત ટળે છે.

કેટલાકો હિન્દુસ્થાની ગાયન યુરોપીયના ગાયન સાથે સરખાવતાં ઘણું જ ઉતરતું અને નાપાયદાર છે એમ મત આપે છે; તેથી ખાતરી કરવા સારું જુદાં યુરોપીય નાજી વીઠાવાનોનાં એ વિશે શું મત છે, તેનો સાર જો સ્વદેસીઓને હિન્દુસ્થાની ગાયન અણુમનુ છે તેઓ ની આગમન રચુ કરે છે.

વિશ્વમ સી રોકે નામને જોઈ વિદ્વાન પોતાની બનાવેલી ઓરિઅંટલ મ્યુઝિક નામની કિતાબમાં લખે છે કે, “હિન્દુસ્થાની રાગ અને રાગણીઓ કંઈએ રીત પ્ર માણે લખવાને બહુ મુશ્કેલ છે, કારણકે જે બિંદુ રીતે તેમાં ઉંચા અને નીચા સ્વરો લેવામાં આવે છે, તેનું ક જ્યાંત આવવાને આવણી લખવાની રીતમાં પુરતાં ચિન્હ નથી.

સર વીન્ચમ હુર્લી કહે છે કે “જણાંક હિન્દુસ્થાની ગાયનમાં સ્વાર અને આકરિશ ગાયનની બાદ કરણાર સ નિખાલસપણું હોય છે, અને કેટલાંક ઓટલાં તે દિ સને પુરી કરે છે કે તેનું વણન કરવું અશક્ય છે.”

સર વિશ્વમ જોન્સ લખે છે કે “હિન્દુ ગાયન આ પછા યાને પુરોષના ગાયન કરતાં, મુસ્લકોમ અને ખરા પાયા ઉપર રચાયેલું છે.”

લેફ્ટનન્ટ ટાડ કહે છે કે “પુરોષના મ્યુઝિકમાં જે કાવ્યોનિક અને કોમેડિક રહેલો છે, તેને સિંદરના વખ તમાં રિમોયિયસે શોધી કાઢ્યા એમ કહેવામાં આવે છે, તોપણ એ રહેલો સિંધુ નદીના કીનારાપરથી કાઢેલ વા મા આવ્યા છે એમ માનવાને પુરતાં કારણો છે.

દવે આ બાબત ખતમ કરી આ તાલના પુસ્તકનો યોગ્ય વજો ખુલાસો કરવાની રમ્મ માંચિંદ્ર.”

આ પુસ્તકમાંનાં સર્વે ગાયન મારાજ વિચાર અને કલ્પનાનાં છે એમ કું કહેતા નથી. એમાં ગૂના તેમજ મારા પછુ વિચારો કાખજ કિધા છે, તથા કેટલાક પુદ વ્યાખ્યાં ગાયનો મારી કલ્પનાથી રચ્યાં છે.

દરેક બોલીમાં પ્રત્યેક શબ્દનો અર્થ કાંઈ અલગ થતો નથી, તે પ્રમાણે જે પ્રસંગે જેવા જેનો અર્થ થયો તેનો દરેક પાનાની નાંચ આપ્યો છે.

ગ્રન્થ અને હુજરાતી ભાષામાં કોઈ કોઈ કંઠાંશો તે બધા ઉરફ બાણના ભાગના જોડાણો અનાવવા માટે જે આગસો અક્ષર બેઠાતો હોય તેની નીચે જેમકે ચક્રમને બદલે ચક્રમ કરંતિ સેહુલાઈથી જોડાણને ઉચ્ચાર થાય માટે આ રીતના કાપાનું (હજી અથવા ખોડો અક્ષર દે આડવાનું) ચિન્હ દિધેલું છે. વળી ઉરફ બાણમાં શુદ્ધ ઉચ્ચાર થવા શરૂ જે અક્ષરો મલાંમાલીંગ મેસી નીકળે છે તે અનાવવા માટે તે અક્ષરની નાંચે મીડાં (મીડાં)નું ચિન્હ રાખ્યું છે.

આ પુસ્તકમાં દરેક ગાયનને મથાસે તેનો રાગ અથવા રાગણી અને તાલ તથા એ રાહે ગવાતાં જૂનાં ગાયનનું મથાલું આપ્યું છે (જે સર્વ કવચિત આગલાં પુસ્તકોમાં દાખલ કીધાં છે) તેથી સુલ જનોએ એમ નહીં મન જતું કે બીજા રાગ અથવા તાલમાં તે ગાયન નહીં ગવાય, એવો ગાનારની શક્તિ ઉપર આધાર હોય છે કે નહીં એક ચીજ તરેહવાર રાગણી અને તાલમાં ગવાય છે.

હાલ ગવાતી બધીએક ગરબી અને ગજલોમાં એટલીનો રાગણીએક બેળાયલી હોય છે કે તે ગાયન કદા રાગણીને લગતું છે તે મેહતું કહેવું પડે છે; જેમકે એક ગાયનમાં બિલ્લુ દેશ, બરવા, અને માંડ, એ ચારનાં સ્વરો એ લાલ ગવા હોય તો, કોઈ દેશપિલુ, કોઈ દેશમાંડ, કોઈ ગરવામાંડ કહેવું પડે છે. માટે એવાં ગાયનની રાગણીનાં

બદલી પ્રકરણ કરી, જે આરા નાઉસ વિચારમાં દરેકનું
સાધક તે બચ્ચું છે. કારણકે એ વિશે જવલેજ એ મત
એક સરખાં પડે છે.

પ્રથમ નિરાકાર છે પણ તેની કરતી કનિશાનનાં છુપ
કમાં ઉતારવા તે કિરતારને તરેહવાર કપો આપ્યામાં આવે
છે; કાંઈ પ્રિય અને પ્રિયા, પ્રેમ માયુક કાંઈ પાર, વળી
કાંઈ પ્રાકી અને મિકારી ક્યાદિ તરેહવાર અસંકારિક વિષે
સણા લગાડે છે, જેમાના મણક આ અવતા દિવાળમાં
નરવામાં આવશે, તેથી કાંઈ હજી મિજાજુ યાને માયુક
અથવા દુનિયાનો પ્યાર સમજવો નહી, પણ એક જ બરે
અર વાંચ્યાથી હજી હકીકી યાને હજી પ્રેમ માલમ પડશે.
અર કહીએ તો હજી મીજાજુ એક સીકી છે તેની ઉપર
અહરવાથી હજી હકીકીના મજલા ઉપર પોહોંચી શકાય છે.

મણી કરીને એક પુસ્તકમાં એકજ લાખા વપરાય
હી હોય છે પણ આ પુસ્તકમાં ત્રણ, ચુગરાની, અને
કરદુ નાણાની, ચીજો ત્રણ લાખમાં લખલ કરી છે, એમાં
વળતી રીતે ઘણી સંજ્ઞાસ રાખી છે, તોપણ આ જામદ
અતીત મિકર છે તારે કાંઈ મન્યાએ બુદ્ધ જેટું જણાય
તો મુગ વાંચનાર તે સુખારીને વાંચશે તથા જરા લખવાની
તજલી બહને અને ચોતવણી આપશે એવી આશા રાખું છું.

હવે આ પ્રસ્તાવના સમાપ્ત કરતી વેલાએ
મારે અત્રે હવેસમંદ વાંચનારાઓ આગલ આરહો તો
એકરાર કરવો જોઈએ કે ગાયનનો હજમ જેની તારીફ
તમામ હજમે હજારો જણનારાઓ એક અવાજે કરી
ગયા છે, જે રતેથી ખોદાઈ બેઠોની સમજણ સાધારણ

માનુસનાં દિલમાં કિતરી રહેછે, અને જે સગ રંગજીવિયા
ના નપૂર સ્વરોથી મનુષ્યજાતિનો આત્મા પોતાના કિરતાર
તરફ દોરેછે તેવા નામાંકિત હલમનાં જાહોલાં મદાનમાં
ચોગાન કેંઠવા આ મંથ કરી કરી પણ હરિ રાખને
નથી, બદલે જેમ મુલ્લાં ફિરોજ આ રોહલાં એક બહેનમાં
કેહેછે તેમ એ મનોખાની શીડાનાં સદુથી નીચેનાં પમચિ
માં ઉપરથી આવવાનો દાવો કરી સકવે નથી.

નમૂયમ સખુન ગૃએ પુર માએ અમ;

હીન રાએ હર કમતરીન પાએ અમ.

આ પુસ્તકમાં મારા ખાસ કર્મ જાહેર વ્યાસ
પ્રાણુજન સિવરામે કેટલીક મદદ કરીછે માટે અત્રે એ
જાણનો ઉપહાર માનું છું.

લા. દિ. ર. બા.

સુખદ અક્ટોબર ૧૮૮૪.

સાંકળિયું.

અ.

અબળ અસર મનિષા સુમતે ગમ અશ્વ હોવે...	૧૧૧
અગ્નિત રાજ્ય 'માર' જમતમાં મહા	૬૭
અનુપમ કહીં આપું કપમાં તમને ઢાળતી.....	૭૮
અબતો રખસિયો ગાજ સુનકર ગરીબનવાજ.....	૪
અરજી મુશળો હો કરતાર.....	૬૮

આ.

આજ વ્યારકાલ વ્યાર રાત ખડી વાજ વ્યાર.....	૨
આજ જરથોસ્તીએ નવ ગાથ મુખારક હોવે.....	૧૩૨
આને દેવા તારો હંગ.....	૬૦
આરમ્ભ દિવસે રહે દુએ મારકે દોલરકી.....	૧૪૩
આજા અદના સુખથી વળશે.....	૬૩

ઈ.

ઈલાહી ત્રિકોને તેરે ગળી ખસડન પની રહેવે...	૮૬
ઈશ્વરત અસપ તાણકો કકત એકપાર કાફી દુએ...	૧૨૫

ઉ

ઉપાંખાને કિતર સખી પૂલે દોની ઉચારી.....	૭૫
ઉઠે સજન બેરે બમે નાથ બાજન ગારે.....	૨૫

એ.

એ મન કરનાં શાદ મુદાને દરદમ.....	૪૩
---------------------------------	----

ક.

ફેળના દિખાવેગા બહાર અપની જવાનીમેં.....	૧૨૬
કરસે અમ્મે જન તુ સના રખડી.....	૧૧૦
કલ અ'શુભનમે' સાફીને જામે સરાખ દિય.....	૧૩૬
કલજુગ નારી રમના ન્યારા બેદ લરાંછે ભારીરે.....	૧૭૮
કલ હકીકત જો સુનીયો આજરે કેવાનદી.....	૧૨૮
કળિયન ટૂલી કપખન સુખજન.....	૨૮
કાસિદે કળ સખડો હમ્મે જલસિ લેજાએમા.....	૧૪૫
ક્યા જાનું સુજપે હમ્મે ફજલે ખુદા ફેકું કરે કુવા.....	૧૩૦
ક્યા મુખ લે મે નાથ ધર જાઉં.....	૧૨
ફેકું આમ્મે બાહર કારે.....	૩૭
ફેકું લટકે લેવર દિવાને.....	૧૦
ફેલતી હમ્મે ખુશખુશ ખુશનવા નામે ખુદા હરદમ તુલે.....	૧૦૦

ખ.

ખુદાએ પાકસે ખુજડો મિલાદે વા ૫૫૦ખર તું ...	૧૩૭
ખુદા રંગ ખેલે રે રોગે હજરમેં.....	૧૫૩
ખુદાસે જાલિમેં કરેકે ચલ ફજ મું ખતામ્મેગા ...	૧૨૭
ખેજ હોરી મેં પિયુકો રિજાઉં.....	૪૦

ગ.

ગદાએ દર મેં આશકો ગમખાર હકું તેરા.....	૧૦૭
ગામહે મામહે ગામહે રે.....	૮૮
ગરતમૂ આગિઆરસે હમ્મે હમને ફજા તફસીર કી.....	૧૧૫

ઘ.

ઘડખલ કેલે કબૂરે આ ફજા કેમ સહ'વુ જામ ..	૮૯
--	----

૨.

અલ મએ સખ દોસલ ઓર ફરમન સતાને રેલ મએ	૧૧૭
અલો અલો બેમ અલો અલો સુંદર નાર.....	૨૫
અલો સુખડ બુલર.....	૧૨
અસ્મ તુમારી હએ ખુખારી મુલક મુશ્ક નામન કાલી	૧૪૮
આમલિ આમ મે આમોર માયો.....	૨૧૪

૩.

ઊડ કહાં બલે મુલે નાયસીં કામ દે	૧૮
--------------------------------------	----

૪.

જુદાઈમેં કિસી પરબી નસીબા તું ખાહ નાહો ...	૧૦૨
જગત બૂઠ ધનનો મેળોછે.....	૭૦
જગતપતી જગનાથ પ્રભુ તું નિત્ય મોર મન લાયો દે.	૨૧
જગત સુખ નારિ સમાન ન કોઈ.....	૪૮
જગમાં ખોયો જનમ જોયું પ્રાત નહિ કરી.....	૬૭
જગમાં ભરીછ ભુટી ડગાઈ.....	૬૪
જગદેહ ઉલટી ચાલ હોતી હએ તકસીરફી.....	૧૧૩
જગ તકકેહ દમ તેરે હશકમેં હરદમ રહે.....	૧૩૩
જગાયે ખત લાયો સખા કહે સલામ મેરે ચારસે...	૧૩૯
જન કહિયો હોરી આઈ.....	૪૦
જનોં નહિ કહાંહિ બસે.....	૨૦
જન મંદિર નહિ નાય બસે સો મંદિર ક્યા દે કામકે...	૨૧
જિંદર ફિલસે મિટાનેકા ન હએ મુમઝી નવે સમઝે	૧૧૯
જિન કોઈ દુર્ગન સંગ કયો.....	૧૩
જુગત મખ કારે ખીન રતી	૨૩
જોઈ પચાસ કરો ઉવા કીષા કાળે સકુના હાલગે...	૮૯

જો દેહ નિરોગી કરવી હોયતો તનને રમડી રહીયેરે...	૭૦
જ્યાં પુષ્પ નહીં વૃક્ષો હયા માગી.....	૧૬

૧.

તમથી લાગી પ્રીત વ્હાલા મારી તમથી લાગી પ્રીત...	૪૯
તરવરીયાં ધન જાં	૪૨
હું નવ સોચ જિવન—પ્રભુ સંભાળશે.....	૬૧

૨.

રમ જાતા બિન પાંતી—આ બેગી દિલગનની.....	૩૬
રૂઝ દિલ મેરો બિસનિશાકા તુ અમ્મે જલ્લાદ	
કયા જાને.....	૧૦૪
રિલખરસે જો મિલી નકિ તો મેં બેકસાર રહી.....	૧૪૪
લીનકસાલ જગત પર હાલો આપ ચલાવે ખાલકીરે...	૧૫
ફુખકારી પ્રીતનાં બાંધુ કોઇ નવ ખાશીરે.....	૮૧
ફુનિયામાં બરકસારી કોઈની રહી નહીં	૪૬
ફલદન ચલીકે પિયાકે નગરવા	૨૬
દેખ દેખ મેરો હારિ બુલેયા બુલવત દે દિન રાતે	૨૦૬
દેખું જળ ખૂબ હર તસવીર ખુલાસે દુઃખ દુઃખકોમે	૧૨૧
ગલિં બહીડો ખાસ, કરે મન લાખ બેરબહી આસ	૫

૩.

બન ધન્ય દિન રે આજ ખાસ છે બહુ મુલ કાજ	૬૦
વરી દિલડર ધુનાદ ના કર ખુલા તુજ પર ખદા ખાશે	૪૫

૪.

નમું ચરણ જગતનાથ કૃપા કરી પાપો ઉધારસો...	૫૯
નાથ નામ રસ પીલે મનના નાથ નામ રસ પી...	૪
નાથ નામકો બડો કૃપા બાઈ.....	૧૬

નાથ મેલો બેસું રંગારંગ હારી ..	૪૫
નાથ સમર નાથ તથા	૪૩
ના મુજે સતા બલમાં, ના મુજે સતા	૩૫
નાદિ પ્રમાન કરીયે કરીયે સજવા	૨૯
નિભાયા કમકો રખતે બાપને કરમમે	૧૫૪

૫.

પડરી નવ કોઈની કુસંગમાં રે કોલ	૯૩
પપ્પા પીપૂ પીપડી રહે	૮
પિત્તાએ વસલત મરમે લરકે ના પિયા તો ક્યા પિયા	૧૦૩
પિયા બિન દુઃખ મોકો ભારે	૩૨
પ્રભુજી સખમે દુઃખ રખવૈયા	૧૭

૬.

ફિરત સખ ચિત્ત હૈ ચરખ કોઈ હલકે કોઈ સુલતે ..	૧૩
--	----

બ.

બતાવે પ્રાણુ જરઁ મોકો શરણ ફિરકે તું જાના દે ..	૧૪
બરખો મેહરવા રમઝુમ રમઝુમ આવતમે	૩૮
બચકને મુશ્કિલો સંખતી અજગે સખર આલા દમ્મે ..	૧૨૨
બમ તેરી બુદાઈને મુઝીબત દમ્મે હિદાઈ	૧૪૨
બાબૂલ કલન મું રોમેકે બિનતી સુન બનમાલી ...	૫
બાલમ મોઠે કાઢે ટુનેયે બિસારી	૩૪
બુતે—એરકમને મેરી વજાહરી ન જાની દમ્મે ...	૧૦૯
મહા દમ્મે કહાં પારો બુપક પરદેમેં જહાંજા મુસબર ..	૧૪૭

ગ.

જળલે જલ મત શ્રી ભગવાન	૩
જલજી સ્વામિ કું સદૈવ રહું મેનમાં	૯૬

બરે સાંજે તું બને મેં જરા મુજબે પિયાતા બા... ૧૨૭

મ.

મને દેહરે મું કાંચ પ્રભૂ પાસછે જો.....	૮૫
બસતે અજસ હેં યાર મર કુછ પિયા તો રૂવા...	૧૪૨
માનો રે રખા ધરી અરછરે.....	૧૫૪
મુરખ કાં કરેઝે કરમની આસ.....	૫૭
મુરખ મૃગ દૂદન ચલા કનૂરી.....	૭
મુઠ મન ભુરી તું કાં રમત રમેછે.....	૫૩
મેળિ મયા આ દામ, બાઈ મહુ.....	૫૨
મેં આ જગમાં આપિને દુઠાં ન શીખા કાજ અપસાસ	
કરેછ આજ.....	૫૫
મેં જગડ પિયા પસતાની.....	૨૭
મેતો નાંખ ચરછુડી ઘેરી.....	૧૦
મેં દરશન બિન કેસી મોહી જમતપતી.....	૩૦

મ.

મેં વો બલાએ દસાઠ હાએ આબિદ નિસસે રીતાં હુએ ૧૨૭
ચાંદાં દિરતા હાએ રૂપ મજનુ'યા અએ દિવાને બોલદે ૧૦૧

ર.

રહત પ્યારે પ્યારે તિહારે, હમ વશ સરસ જિવારે.	૧
રમજે ખઠી કિસીસે બતાયા ન અથગા.....	૧૩૪
રે રામ રંધ જ્યાં એકજ છે ..	૬૨
રોજે અજસસે તિરાતલ હાએ હુસને નિમારકે.....	૧૪૦
રંગીલી રળિયામણિછે રાત આગની.....	૬૬
રમજુમ આદલિ ઘેરનિયાં.....	૭૭

અ.

લગી હજી આમ મોળે ઇશકી અત્કોડે બહેરોમેં.	૧૩૧
લહે જમમેં સિપાહ ચીર નામ હજી સરકારકા...	૧૦૬

બ.

વગડે બુલી પડીરે બુલી પડી.....	૬૪
-------------------------------	----

સા.

શાદ રહે મિનાલિસ દાએમ હોવે તુમકો બહાર મુઆરક	૧૧૮
શુલ વેળ વિનો ભયછે અમિયો નાયજી.....	૬૫

સ.

સખિ આલોની જોવાને જાએરે મહિમા આજનો...	૧૭૪
સખિ જો પેલી શુભનાર પ્રજુ લગવા ચાલી.....	૯૨
સખિ નવત દિયસ રે આજ સજની આવોની.....	૭૬
સખી કહે: સ્વનેસોં હે કયા કામ.....	૧૨
સખી જેમ સામે પ્રજુ નેમ રહિએરે.. ..	૮૬
સખ નેમકી હોરી રચારી.....	૩૬
સતના મરીઓંકુ આજિમ નહીં હજી.....	૧૩૫
સખ પદ દેખુ પ્રીતમ મોરે બગ રહે યેના...	૩૧
સદુ શોષો સુરપુર વાસો.....	૫૮
સાકિયા કસલે બહારમેં એક મુજકો જામ નો દે...	૧૪૭
સાકી બાર મેકા પ્યાલ: ખુરાનુમા રંગ મુલલાલા...	૧૫૦
સિતમગર સખત હુવાનો કયા મેરા અપ્લાહો	
અપ્લાહ હજી.....	૧૨૨
મુનો મોરિયાં મુયાની ના કરો...	૨૬
સખ પ્રત નિજનું અરમેં ન ખાય	૪૭
સેશ પ દમતો દમે અમકો બાદ કરેંજે આપાદ કરેંજે	૧૪૪

સંપત જાનેમિ આહો જે નિત પતિને પ્રેમચારે સત તે તેહ જાણિયે.....	૫૪
સાંભલ સજની શિખ આ સારી.....	૪૪

છં.

હમ દુનિયા દેખને આણે.....	૧૫૧
હમે વેા છોડ જાતા હમે કહો તદ્દ્યાર દયા કીચે... ૧૫૧	
હરિ વિના રહ્યા કાણુ કરે.....	૫૦
હું આવી જગદર્શન મેળો જોવાને.....	૮૩
હું પ્રભુ દરશણની ખાશીરે તે દેખાડો આઈ.....	૫૭
હો પ્રભુ તુંડો તુંડી કરનાર.....	૩
હો પ્રભુ હું પરલું શું ત્હારી પ્રભુતાઈ.....	૪૭
હો વિનંતી વાંચજો પતિરાયા.....	૭૨
હો વિશ્વદાતા દાસ પુકાર વારે વહેણા બાવોની.....	૮૨

શ.

માન વિનાછે પુરુષ નકામો.....	૭૭
-----------------------------	----

ભાગ ૧ લો.

મજ ભાષાના આયન.

—

મધરે સ્તુતિ.

હમીરે કસ્યાણુ—મૃપદ—તાલ ચોતામો.

(એ પન પુંદ પવન પ્રવાહો—એ રાહ.)

હો પ્રભુ પુંહી પુંહી કરતાર ;

પુંહી જમત વ્યુમત રચનાર. ૧

પુંહી માગ પુંહી તાત,

પુંહી વીન-સોફા નાથ ;

પુંહી ઘાતા પુંહી ત્રાતા, ૨

પુંહી માર પુંહી તાર. ૩

અહાગ—મૃપદ—તાલ ચોતામો.

(હિનમ માળિ માળિ મુનામ્—એ રાહ.)

રદતરે ખારે, ખારે નિહારે.

હસ મસા હરસ હિયાર ;

વિમલ^૧ નામહી નિશિ દિન જળન માલ. ૨

૧-રસમ, મૃત્યુ, પાતાલ. ૨-રસા કરનાર. ૩-પાદ કરંદુ
૪-જાણી-કીરતિ. ૫-સ્થાપક. ૬-માત્રા-દારી.

जय जयों तप जयनभेर मनमें तनमें,
 रह सुगन मन वोलि धनमें;
 मैनाई अमाना अमाना,^५
 जती सती जनके लल्लो कृपाव. २

प्रभु मोह नमों सुगना राता प्राता,
 सकल स्वामि जय पितु भाता;
 आठ जगद हरेभाठे,
 हसी हसी रहें नाम रसाल. ३

भुज स्वाभी, तज असनकी मतकी गतके,
 पथ दिशज अत यक्ष सतके;
 जनो सुगनों अपानो,
 हरी वरी तनसे दिनदयाव. ४

हुनियांना तरेहुवार अरिना.

अभाय-धृपद-ताल ओताओ.

(नरनको कभल कुं—के राहो)

आज और काल और,
 रात पटी आज और,
 आज काल माल और,
 वंश वंश सार है. १

१-धृपद. २-धरमा. ३-अरिभी धनना. ४-धृप.
 ५-धृप. ६-धरमा. ७-अरि. ८-धरमा. ९-अरि.
 १०-धृप. ११-धरमा. १२-अरि.

આહ મામ^૧ ગાત ઝૌર,
સામ દુઃખ ગાત^૨ ઝૌર,
મહા^૩ દ્રષ્ટિ ધાત ઝૌર,
સોમ ભોમ ભાત^૪ ઝૌર.

૨

રંક ઝૌર ભૂપ ઝૌર,
સુદ સુદ રૂપ ઝૌર,
શીત^૫ ઝૌર મૂપ ઝૌર,
દાસ ખાસ દ્યાર હૈ.

૩

અહા ઝૌર કામ ઝૌર,
રોમ ભોમ^૬ આમ ઝૌર,
મન દિરોજ હામ ઝૌર,
માત તાત ધ્યાર હૈ.

૪

જીવને શિક્ષા.

યમન કલ્યાણુ—ધૃપદ—તાલ સુમહાદૃ.

(કુરુક્ષેત્ર કરી આસાન ચિત્તી મિત્ર એ સહ.)

ભગલે ભગ મન—શ્રી ભગવાન ;

કહે ભયો તું—અજ્ઞાન જ્ઞાન.

૧

કેલમ દેહ તું—પાયો વેદ તું ;

જુલ્યો વેદ તું—તજ સુધ સાંન.

૨

૧—દિવસનો આરંભો ભાગ (મિત્રો), ૨—શરીર, ૩—આકાશના

સાત મંદો, ૪—૬૬૬, ૫—શરીરપરનો ઝીણું વાસ્ત્ર.

वधैरुहिन दिन दिन—मते मिल मिल ;
 वडिधरि छिनछिन—मनसो मान. ३
 क्षिर तु आयमा—देखत जलमा ;
 जहा पायमा नहो अमान. ४

छन्दर स्तुति.

अमाय—पृथ—ताल जोताये.

(जसो पुनसे जलम—मे राउ.)

अमनो रम्य मिलो जागर—सुनकर मरीपनरागर;
 विमलर अरुण नमन काग—पामरके हन आयो है. १
 सुन दारा मित आदि—जोहि सग सुपके वदि ;
 नेरी दुह नही पादि—पानके मन लायो है. २
 करन पुं अथम उदाग—दुष्टनके अध निवार;
 देय मुक्तिदा देना—जयके पम आयो है. ३
 व्यापक जे रामराम—तीनलोक सोम जोम ;
 अभि० प्रियर ओमओम—सुवरा नामि आयो है. ४

मननें शिक्षा.

अदाम—पद—ताल अरुनदारी.

(नहनन ककरा जसो सपरि नहनन ककरा जार—मे राउ.)

नाथ नाम रम्य पति मनवा—नाथ नाम रम्य पी;
 पति लरकर आगे पार—नाथ नाम रम्य पी. १

१—शाय शाय. २—पद. ३—र. ४—दावा मननार.
 ५—नाथ. ६—विजारी. ७—जोह. ८—नजीन.

કામ કામ અભિમાન મોહમાં—નિશિદ્ધિ દિરતી ધી; ૨
સાચત પાપ દિગ્ગત હૈ.

કપટ પાપ કલ્પ મોટ પીસકે—ડાઝ ગુરૂંકા ધી. ૩
બહાર નિર્દોષ આવત કી.

એસી કરની કરસો આપા—તજે નકે કર ડી; ૪
દિરોજેશક ભગ માનન—૭૭.

આવળના ગાડની માલીને વિનંતી.

ગિઝોરી—૫૬—તાલ ત્રિતામે.

(તેર તબલો મતવામે શુદ્ધતાને આલમ—એ રાહને)

આખલ કહત મું રોરોકે—બિનતી સુત ખનમાંડી; ૧
કહું એક દષ્ટિ નોંદી દેખત—સમકો દે તું વાલી.

સ્વચિત કિમે દે દૂસ સુચાધિત—ચમકત દે સાલી; ૨
દૂર રંગ કમ્બુના સુગંધ લધુપે—પાલસિ દે પાલી.

કિયો કોઈકો કાલ સુચાસિત—ફલ ભટકત ડાલી; ૩
લાખ હમારે તનમે કોરે—બહુ ખટકત ખાલી.

કોઈ કાલમે દિરોજ આધે—ગાડી સુખપાલી; ૪
આખ બિના નદિ અંત હમારો—કિમતકી કાલી.

જીવને શિક્ષા.

ગિહાગ—૫૬—તાલ અસવારી.

(કમરો મદિરિયા કરકે મુની રામ તામકા બાસા—એ રાહને)

દોહિ ધડીકો આસ, કરે મન;

લાખ બરફકો આસ. ૧

૩—જીવિ. ૪—કાનવિ. ૫—ખરાબ વસ્તુનો તુલકકાર આધિનો
લેખક. ૬—દિરોજનો રક્ષક. ૭—નાંધસો. ૮—પાલડાળી.
૯—આખલનો પાલી. ૧૦—સાકડું. ૧૧—પાલખી.

તનકે ગૃહકો નહિ લલસો.
 પલમે હોવે નાશ;
 તખલિ નિલયકો^૧ બાંધત જાને,
 જીવન અગણિત માસ.

૨

કુંદન કંચન વ્રતધી દેખત,
 રસત મગન તું ખાસ;
 કાકીલી નહિ સંમ અસે જાળ,
 છોડ અસેજો ખાસ^૨.

૩

ખીવન તુષારાદ અકુલદિ તાપે.
 કામધેનુકી^૩ છાસ;
 અમૃત ફલકો ત્યાગ કરી,
 તું ખાવે ખાશો ખાસ.

૪

પાતકમે નિશિદિન તું સુમાવે,
 નહીં ભક્તિ અવકાશ;
 સત્યનામ સૌ ઝગડી હોવે,
 પંચ-દૈત્યકેય ઘસ.

૫

અજફૂલી દે સુમય સમજાવે,
 નાચ નાચકે રાસ^૪;
 ઓસી કરચી કર ફિરોજ^૫ કે,
 રહ જાવે ફલ ખાસ.

૬

૧—ધરતે. ૨—ખાસો—ફેલકાણું. ૩—તનક. ૪—દેવની ચાળ
 એણીની પાકેશો કે ખાંડે તે તરેણે તેની. ૫—કામ, કરોધ, મદ,
 નાણે, મનમહનો. ૬—નાચ—ખેલ.

કસ્તૂરી શોધવા નિકળેલું હરણ.^૧

ભેરવી-૫૬—તાલ જલદ ત્રતાસો.

(નમ્રતા-૨-રેનીસાતમ નીધપદ પમમ રેસા—એ રાકો.)

સુરખ મૂગ દૂધન ચલા કસ્તૂરી,^૩
આપને તનમેં ભરી સુગંધી;
ધ્યાવત દૂરી દૂરી.

૧

નિકળદિઠ ગ્યાકુલ ખનખન દૂધત,
સુધિ ન રહી તન પૂરી;
કપટિ નાદેય અસદિ પડ્યો જળ,
હો ગઇ તમ ગનિ બૂરી.

૨

૧—કસ્તૂરીના કસ્તૂરમાં જ્યાં કસ્તૂરી તરબાર થાય છે ત્યારે તેની જ સુગંધ તેના મનજ ઉપર ઘસાવવાની અસર કરે છે. તે કસ્ટોરિયુમ ગ્રાસ અમાળ જઈ, ફેરવાનાં ઘસાવે ત્યારે તેના ફેરવાનાં ઘસાવનાં અને કુલે સુગંધી ને સુગંધની શોધમાં ફોંફોં ખાઈ છે; કે ને ખસેખસ તેના પિત્તકાલ સારીમાં રોય છે.

૨—જાણવાની મત—ફેરવો.

૩—કેટલે કે કિંકરુવાનમાં કસ્તૂરી મેળવવા જાયથીએ અન્યથા સુકિત વાપરે છે. ને જાણના એવાં મુરશો શોધ, ત્યાં કુપાના પરગુસના આકારનાં ગાલ ભીત ખાંચી લઈ, અંદર જવા સાદું એક સાંકેટું ખાણું કુપાકું રાખે, અંદરથી કાણતરે, જાણનારથી પાસે સરોઈ જળાવે, ને તે કસ્તૂરીના કાન ઉપર પડતાં નાદ વાને સરોઈને વરા થઈ. ખાણું પાણું હરકાદ કર્યા વિના ખેલી જીતારી અસાધ્ય દૂરી ખાણે બરોઈને અરથ માનવું શોધ. તેમ અંદર જવા ફોંફોં ખારી નેવું પિલાં ખાણામાં જાય, તેના પાંદડીએ એકી કુપાઈ રહેલા રે.યઈ, તેથી તેને થઈ હો ખારી નાની કસ્તૂરી કાઢી લેઈ.

૪—એવેન. ૫—સરોઈને, પાણીના અમાળને.

બેડ મધ મૂગકી મુરખાઈ,
 નાભિ લગી જળ છૂરી;
 અમુલ્ય ધન તન પ્રાણ મુખાયે,
 પાય અન બિચ સૂરી.૨ ૩
 મૃત્યુસમે પછિતાવન જાગી,
 કલિ મુન માનવ કૂચી;
 દિશેજ સ્વામી હે જગન્નાથક,
 તરવટ હે પ્ર-નુદી. ૪

સંકટમાં પડેલા પપૈયો.

દેશ—૫૬—નાથ રીપચાંદી.

(અખતો પુલે નાહો બને—એ રાહ.)

પપૈયા પીયુ પિયલી ૧ રડે;
 વદ નિશિ દિનહિ કડે. ૧
 મેલના બિના મમ મન મુખાત હે,
 રૂપ કર તરસ ખડે;
 આઠ માસ ગજસૂર પડાયો,
 ખાકર નિશુ ખડે. ૨

૧-કૂલી. ૨-અસલ હિંદુસ્થાનમાં મુનાફગારને મારી નાખવાનું એ
 કુલીકાન બાણ છે. (સાકડું), જેની મેલની ઉંચાઈ બરાબર એ
 કે માંચડા બાંધી તેની ઉપર મુનાફગારને ચઢાવવી, અખતોને અખત
 તેમ બદન, તેમાં બોધો મારી નાખવા હેતુ છે.
 ૩-અજેશ્વર સ્વપ્નમાં સમગ્ર દેશ હિંદુ છે, તેને તે જાણુએ કરુણ વાત સૂચવતી
 માફક દેવતાદેવતા તીર્થ અને બીજાં બાંધાંને, મેલ અને મેલેસ કરવા
 દુરવ્યવસ્થાની રીત કરવાને બાંધાને લેખા, ભાંગે, તેમાંથી અમુલ્ય
 વસ્તુઓ કે ભૂતવાદી કાંઈ બહાર નથી; મુકુલ અને માપના પડે એ
 કાણે નાખશે તે ખુદ તે સાહજને તેમાં પાતંગીય વસ્તુઓ મોરો.
 ૪-એક પક્ષી જે જગતમાં ચાલુ જાય છે, (પુરુષો મેલ પાને રૂઝે છે)
 ૫-પપૈયાની બોલી. ૬-જગતમાં. ૭-અભય છે.

આજર ફસાઈ પારાધીને,
આથે દિન ઉણટે ;
તોડ ફરકી રસી ઉખારી,^૨
દખ ખિયુનિ છટે.

૩

અખ ફમું સકરા^૩ હેરત ઘેરત,
છતિયાં મોરિ ફટે ;
ખિરદકિઝ મારી મરત હું તાકિ,
મારનોહિ ન પટે.

૪

ફહે તખ સકરા મે નહિ માનું,
મુરખી ખાત બને;^૪
ખૂખા ફેલ બહાકો દખી,
ફ્યા રસનાહિ^૫ ચટે.

૫

મારત કુખક^૬ ખાંણ પખીલિ,
ઉણટો ખાજર ફટે ;
ફિરોજ ખિયુને કિયે ત્રિરક્ષા,^૭
સખાલિ નિરાસ હટે.

૬

૧—અસની—૨ રાની. ૩—ખમાવી. ૪—જાજ-મિડ ફેકાર ફો
નાઈ પકલી. ૫—જુદાઈની. ૬—ફહેલ-ધેલવેલો. ૭—જાજ.
૮—ફિકાઈ-પાકી. ૯—તન વખતનો અગામ, પહેલો ફિકાઈનો અગમ
ફી તેથી ;

ઝીલિ અગામ-જગારે અગામીયો પખીલો નામે ત્યારે, પા.કોમિ તેને
પકડવા ખાતને ઝીખવેલો સકરા જે છાડી મેઝા હોતો તેના પંખમીયો છઠ
કો મજુ ;

ઝીલિ અગામ-જગારી ફર પખીલોને ઉડતો કોઈ પારાધીને ખારવા
સાથે નીચ ફરવા, પણ પરખેલની ફરવાઈ તે તીર પખીલોને નહીં પણ સક
રાને પારાધી તે સરકતો નિકે પકડે.

लकितनो क्षयहो.

औरपी—पद—ताड जलद जितायो.

(मम मन हरि निरुपमको सन—मे राह.)

म तो नाथ यरखुकी मेरी^१,

अप सय गति शुधरी भरी.

१

अबल^२ मेइको^३ यखहि जनाउं—पूछ^४ दिसाउं^५ मेरी ;

कल्पत^६ कंध काट जलाउं—(जंयु) लकी आलुम केरी. २

कामधन^७ लख धावत आवत—सुनी हमारी मेरी^८ ;

अपना चारा हमसे भागे—जसु^९ ज्वावनकी केरी. ३

जुत पिशाचहि^{१०} जामत हरी—रहत कसू नहि मेरी^{११} ;

तारागण^{१२} नित जगन पधमे—दिरते हमसे मेरी. ४

रमा^{१३} हमारे रिखवन प्ररखु—सदा रहत तन मेरी ;

पारसको^{१४} पायो भन्दरेको—तो धनकी कपा देरी. ५

अलिशान^{१५} हमसे लिय भागन—दिरत हमारी सेरी ;

दिरोग^{१६} ऐसे यरखु व'हके—मनपा पुरसे तेरी. ६

मन लभरा तुं क्या लभे छे.

भुलतानी—पद—ताड जलद जितायो.

(म मे लटक नहना हमसे—मे राह.)

रखु लटक लहर दिवाने;

निशि दिनहि दिरे मनमाने.

१

१—लुकावडी. २—नहि आली राह तेपु. ३—मे पञ्चने.

४—पाछा. ५—हमना जामत मनरुग आपनाउं तुको. ६—मन

नी कुराह पुरी पाठनारी हरनी नाथ. ७—पीभरी—लहेनाछ. ८—

जकरी. ९—परत. १०—नजदीक. ११—तारा म'दय. १२—

लाली. १३—सरेल लखी—मेक प'पन मे लिकसाउ सोउ करेते तेने

१४—मे नाभने मेक भाला घरमाउ राख.

ત્યજી મહુદ્દર મુદર બિય ખાવત ;	
આમરે હામ નહિ જાને	૨
છાંડ સુજલ કદમમેરે ન્હાવત ;	
ગુન અવગુન ન પિછાને.	૩
સુજત નાંહી અમોલ પારસ ;	
હિરોળ સુન નાદાને.	૪

પાપીનો અંત વખતનો પરતાવો.

છુલ્લો-પદ-તાલ દીપવંદી.

(નાચ કરેલે ગાલો જાંબ પોઠાવે—એ રાક.)

ક્યા મુખ લે મેં નાથનર જાકો ;	
અખ જનમ જનમ પડનાકો.	૧
પર પર જોખન ખદાર મુઝાયો,	
ખાડિ છુટી રુધ પતાકો ;	
આમિ શિયામ સમયે ન કોઈ,	
બિનસા યરજ સરાકો.	૨
પરધન દેખ નેન બિય ફેલ,	
પરદખ દેખ રિજાકો ;	
પરનિન્દા તો નિત કહ કોની,	
પરમુખમે દુઃખ તાકો.	૩
એનક અસત્યાહિ મુખસા લાપત,	
નહિ જનસાગર લગાકો ;	
જનમ અમુલ્ય ક્યાહો મુઝાયો,	
રુધ તન નાથ તરાકો.	૪

૧—નાચને. ૨—ફેલી. ૩—કોઈકન. ૪—પદ-પાલો.
૫—સાંચ લાખા.

કેન રીત ઉત્તમ નર તનસે,
સ્વર્ગ પ્રાપ્ત થૈ પાડે ;
જન દિશેજ પ્રજા સારણ મયે બિન
મુક્તિ દાન રૂપે પાડે.

૫

૩૬ાં માણસને સ્વર્ગ હયાંજ છે.

કાફી-૫૬-તાલ ધમિ ત્રિતાલો.

(તિકારી પ્રાંતવાસી બ્રહ્મ-મિ રાહ.)

સખી રહો સ્વર્ગસૈ હૈ રૂપા કાંમ,
જહાં નિકટર ત્રિતાલ અલિશંખે
નિમં વોહિ વિમલ સુખધામ. ૧
જો મુખ દેખત સખી દુખ બિચર ;
રહું રાગી બોરહિ શાંમ. ૨
વોહિ મેર મન્દાકિનીઈ સુરતરૂપ ;
જાકો ધાગત નહિ દાંમ. ૩
મૂલ જપ જનમે તિરથ વોહી સખ હૈ ;
શિવ અર કો કહે રાંમ. ૪
પાડ પુરાણ દિશેજ ન આંસુ મૈ ;
નિત જપ રહું શુભ દર નાંમ. ૫

વરરાખને લેકું.

સાહના કાફાનર-૫૬-તાલ ધમિ ત્રિતાલો.

(આપો મોરે જમના-મિ રાહ.)

ચક્ષો સુવડાં બનરે ;
ખનરો અપારને દિનસૈ ખુલાવે. ૧

૧-કુટકારી-ગાફી. ૨-નમ્હીક-પાફી. ૩-કુંદર. ૪-ચખા.
૫-કદવતર. ૬-હોમ. ૭-કુંદર. ૮-જરોળ.

शुभ दिन भुङ्गेन शुभदि आन वे,	
जगन सगन शुभ गान वे,	
सगदि सगदि निजि मगसि गाये,	२
जाति जाति के मोह पुनमे,	
गायन गायन किलर वे,	
मिथि मिथि आगे गगन गगन,	३
पूजन मेरे गायन गाय,	
करने पुनपन पोरि वे,	
अनरी अतिमो इह घरने,	४
अनरा अनरी भुङ्गेन शुभो,	
सुख सपतलो राशि वे,	
दुरोग ये आशीस पद्यावे,	५

शित्त नरपा.

गिरतां कोही—पद—ताल दीपनदी.

(सित्तको हन जगन सगने—मे गार.)

हेरुन सग शित्त नर नरपे—कोह जगरे कोह सुजद;	
करे मेरा जगपन नार—कोह तुलने कोह जुलने.	१
कोह अगार कोह रंगी—कोह दूदा कोह दूदा;	
कोह कोदा कोह मोदा—कोह जुलने कोह जुलने.	२
कदल कोरीव पदी रस्ता—कोह मोदया कोह मस्ता;	
कोह अलता कोह गलता—कोह जुलने कोह जुलने.	३

भुरी संगतनां परीणाम.

गिराग—पद—ताल धमि विनाश.

(अगारो निमनको धन राग—मे गार.)

जित्त-कोह दुर्जन सग कोह;
सदगुण लज न्यागुण दयो.

१

१-गगनपद.	२-गगरी निगरीकोह.	३-अगारो निमनको.
४-आनर.	५-पुनर करे.	६-भुरी गगरीको.
७-जित्तो अगि.		

દાંત સંગ અતરું મિલાયે;	
ગન્ધ અંતરને યવે.	૨
અસાધ થાંડા પેર પછડે;	
જો ખર સંગ ચંચે.	૩
મધુકે ખાતે નિમ્ન રસ ડાલે;	
દે કટુર મ્યાદ ચંચે.	૪
ગાંજ ભંગ અધીન વ્યસનમે;	
કેદી તલપ મયે.	૫
કિશોર પૂંછડે જોસડી ધરે;	
કોઈ ન પાર તયે.	૬

જીવને શિક્ષા.

દેશ—પદ—નામ જગદ વિનાશ.

(મૃતો જન પાર પરંતી—અંત કાલે)

ખતારે પ્રાણુ વરદા મોઢાં—શરણુ કિરકે જે જ્વતા હૈ;	
કેદરમે તું ખચન કેડે—નિકસકે કયું અમાતાદિપ.	૧
પ્રજાકે જ્ઞાન પાતેકો—ન ખા તું જુ ખડે મારે;	
અરે મન મૂઠ જો હોકે—ભજન તુજો ન જાનાતિ.	૨
દુઃખ કોતિ અધિક રતા—નિકાંવા દૂંદ જગદિકે રે;	
કસકે જો તું દેવોર—તહી શંતોપ જાનાતિ.	૩

૧—સામક. ૨—કલક. ૩—કલક. ૪—મન, મરણ
અવાનન. ૫—પોત આપકે. ૬—અરેક. ૭—જગતમાં દુશીને.

અમાન આંધ્રો પેરે—નજી મસ રાજ્યધારીશી;
અવિહારે કર્મ પાનીને—અમાન આપના ધ્યાનાદે.
જ્યાં તે ના તુરે દેખે—જગ્યા કાંઈજ બના સૂંસી;
કયુ કુપકે પ્રભુસે જો—જુ કરને પાપ આનાદે.

પુદાની તરેલવાર બસેસો.

નિસ્સો ફેલરી—પદ—તાલ જગદ મિનાસો.

હવેલ મોઃ બહે બહનિન. પો—એ વાકે.

દીનદવાસે જગત પર તરો,

આપ અસરે માલકીરે;

હાથી હવે રથ કિસિફો હવે,

આંધ્ર કિસિફો નાસકીરે.

કોઈ અનાથ પેરસે પાવે,

કોઈ બાદર પાલકીરે;

બસનું મિના કો સીનમૈં રાવે,

કિસિફો એકાદન આલકીરે.

કિસિફો કંચન આમ બમીયે,

આસ પરી નહિ આસકીરે;

પાસઃ કિસિફો બુધે રાવે,

આત સુવાવે હાલકીરે.

કદ કોઈ કર નિશિદિન મરતે,

પાસ બતારત ખાલકીરે;

પૂર્ણ નપાયે અમ પેટરો,

કિસિફો રમાહ લાલકીરે.

૩—કેકાણે ૪—અના કીવજાં ૫—પરીમનિવાજ ૬—આંધ્રો
૭—એક તારાહની ચાલકી ૮—રજાસે મરીબ ૯—કપાં
૧૦—કોઈ વાકે

દેવે મિસિરો સુઃખ દેહશે,
આસ કરે કે કાલકીરે;
અગણિત ખેડ ફિરોજ દેખ મે,
માત કહું દયા તાલકીરે.

૫

જ્યાં એક નથી ત્યાં બીજું સાકામનું.

ઈંગ્લેન્ડ — Come handlors fill the Bowling
bowl.

૧—મારે કાલે હોડનાં નોપોડા—એ રાહડો.

જ્યાં પુષ્પ નહીં વૃક્ષો દયા માલી,
જ્યાં મચ્છો નહીં વૃક્ષો દયા બલીરો;
જ્યાં સુખ નહીં ત્યાં દયા સુખ દે,
જ્યાં જગત તરે વૃક્ષો દયા દુઃખ દે,
એ નાક નહીં તો દયા સુખ દે,
કો હાથ બિના નહિ દે તાલી.

૬

દાનીયે નહિ દેખે ઘાત કહું.

સરો નહિ દેખે પ્રાણ કહું.

જ્યાં સાજ તણ વૃક્ષો નોંદિ ભરમ.

જ્યાં મુઠું ખુલી વૃક્ષો નોંદિ ભરમ.

એકીન નહીં વૃક્ષો નોંદિ ધરમ,

સદગુન બિન મુખયે દયા સાલી.

૭

જ્યાં ટર દે વૃક્ષો દયા એક જ ભસા.

તું મુખ દુઃખ પર આગ જલા;

જયોં પાછાં મરણકે વાયો અબ,
જયોં પ્રાંચુ ગયો આઈ બિદનર,
જયોં લગ્ન કિયો પાછાં વડપન,
બિન સુતર મૂલતો રહે જો ખાલી.

૩

દે નાનર બિના મીઠા નહિ કુછ.
જહાં રાખ મિલી નીચા કયા કચ;
જયોં જાવ બિના કયા ભરિત કરે,
જયોં બુદ્ધિ બિના કયા શુદ્ધિ કરે,
જયોં જાગ્ય બિના કયા યુદ્ધિ કરે,
પ્રભુ બિના દિશેજ સખી ખાલી.

૪

હથેર સર્વનો રખેવાલછે.

જંગલો—૪૬—તામ જલદ નિતાસો.

(સાથે જેલે થાંભલે લાગે નીચે—જે રાહ.)

પ્રભુછ સખકે તુમ રખવૈયા,

મેં સમઝ સમઝ બલગૈયા.

૧

ગુણો અવગુણી રહત સુખી સખ.

અપને અપને કૈયાપ;

જોદ પરી શિશુર કુદૃપ ગોદમે.

દૂધ પિવાવે મૈયા.

૨

જીવત હે સખ જન સમઝ જાગમે,

તોસો જો બિગડૈયા;

મેલ ખેત જુલુ ભલે ખુરે પર,
એકધાર અરસેયા.

૩

ભલી ખુરો સખ જીવનકું નિત.

ગાલ^૧ સમાન ચરેયા;

મુખ^૨ ચતુર ગાની અગાની,

વિદર^૩ સમાન મિલેયા.

૪

ધરા^૪ ધરત નહિ કચ્છ ખિચારે.

અવિહિત^૫ કર્મ કરેયા;

જગમે^૬ રવિ શશિ દર્શી પુત્ર દે.

પાપી પુન્ય મરેયા.^૭

૫

દમ ખિગડે પર પુમરિ દયાનિધિ,

અપની ટેક રખેયા;

માત તાતલિ દુષ્ટ સનાયે,

તોણી વાજ લગેયા.

૬

પુમહો દુષ્ટ^૮ નહી અઈ નામે

સખડી પ્યાસ મુઠેયા;

જન દિરોજકો મુક્તિ દાનદે.

જવસાગર તરવેયા.

૭

છાંદર. સ્તુતિ.

કાફી—૫૬—તાલ દાદરા.

(ગાથિ આસિને નિભરા ભર ખારાડે—એ શાલે)

ઝાડ ફૂલો તજો મુજે નાથ સૌ કામ દે;

નાથ સૌ કામ દે—ફુલો સૌ અદનામ દે.

૮

૧—ગેવ:ગીયા.

૨—પર.

૩—ધરતી.

૪—મના કીધલા.

૫—ચકડો.

૬—કુપા.

मन हरि द्वार^१ त्याग—इहां भेरो लगे धाम;
हृते इहां धाम है. २

निश्चिदिन वो ध्यान धरी—रवि शशिजा दूक हरि;
ध्याय आह जग है. ३

गज पितृ मात वेदि—छाती^२ है नाथ मोदि;
जको उर^३ नाम है. ४

जन जो अजन सगी—जने न निरास इपी;
देत मोर शाम है. ५

नहि शिरोज दशह^४ पुण्ड^५—आर देव नही अण्ड^६;
भामत वे काम^७ है. ६

भुदा नामनो अथाग भूषो.

पिछ—पद—नाथ दीपस^१दी.

(हेन ज'जलमे आन पड़ी—वे राक)

नाथ नामको जको रूप^२ लाछ;
पानकरो^३ जल त्यज मुरआछ. १

जान दोलले ध्यानकी होरी,
प्रेम प्रीतको रहेंठ जनाछ;
जुग अकुते^४ अजुआगी^५ पीवत,
चंदये^६ जर नहि दीपत राछ. २

१—हरिद्वार. २—समागत कला, जन अ.पनाह. ३—अतीर्ण;
चंदये. ४—प.प.व. ५—प.प.व. ६—हरो. ७—प्रीतवरो, पीवत.
८—आजमान.

કામ નહીં હૈ કામ અરચકો,
રંકલિ ખિંચત હાલ સરાઈ,
કોઈ પિયતદે કોઈ નદાવતદે,
કોઈ મરત પ્યાસે પછડાઈ. ૩

ભાતિભેદકો ખેદ નહીંદે,
રામ રંકદે એકલિ ઠાઈ^૧;
કહત દિશેજ, ચમાર ધન્યદે,
રોહિલાસ^૨ મન પ્યાસે પુઝાઈ. ૪

પાપીનો પસ્તાવો.

સોરઠ—પદ—તાલ ત્રિતાલે.
(એખ સ્થાન હમે સુદામછકો—એ રાહ.)

જનો નહિ કહાંહિ બસે;
કોક કહે હરિ ઘટઘટ કાપો,
મુજ મનમે^૧ ન હસે. ૧

કટિલ^૨ કુપાત્રહિ એરે^૩ નેર;
હમ જગ મોહિ ફસે. ૨

પુન્ય છોડ ગૃહ અધરો^૪ બાંધ્યો;
કૂંડત પવન ધસે. ૩

પતી^૫ નગર પૂછત જન, કિસર
કહત ન હેખ હસે. ૪

પ્રભુ દિશેજ તુમખિન દિરદેમે;
પાપી નાગ હસે. ૫

૧—કાઈ. ૨—કિ—કુમિમાં પદ મળેલો ચમાર વ્યત્તમે એક માખાતલન.
૩—કપડ. ૪—શુભામ. ૫—પાપડ. ૬—દરએક.

હથિર સ્તુતિ; પ્રજાતત્વ ગાયન.

લેરવ પ્રજાતી—૫૬—તાલ ધીમે ત્રિતાલે.

(મંદિર જેમ હરે સુદામા, મંદિર જેમ હરે.—એ રાહ.)

જગતપતી જગનાથ પ્રભૂ પુનર્નત્ય મોર^૧ મન ભાયોદૈ ;
 મોર^૨ ભદ્રભૈરવ નામ તિહારો—બિસરી વનમ શુભાયોદૈ. ૧
 અહુત પ્રકાશિત સૂર્ય ચંદ્રસો—અગણિત જુગસો ધાયોદૈ;
 વિત દે'તુ' તિત પુ'ત પુ'ત હૈ—તું સખ જગત સમાયોદૈ. ૨
 તન મંદિર મન માલા વપકે—જસ હસ શુભસે ગાયોદૈ;
 ભાવિક ભજન કિયો જિનજનને—મનદૂલ પૂરણ પાયોદૈ. ૩
 નોકેડ દિન યે બીત જાતદે—દિશેજ અચન સુનાયોદૈ;
 ભજ્યો પદાંબુજ^૪ ભક્ત તિહારો—તાકું ધામ^૫ પહાયો દે. ૪

તન મંદિર હથિર વગર સુતું.

બિહારો—૫૬—તાલ ધીમે ત્રિતાલે.

(નડનન કબ્બા હાલે સંઘપાં.—એ રાહ.)

જન મંદિર નહિ નાથ ખસે સો—મંદિર ક્યા હૈ કામકે;
 જોગી કેઈ જૂઠ નામકે—અરેજો પહેતલ ચામકે. ૧
 અપને મટકો નાથહિ છોડત—સોધન ઘોરહિ હામકે;
 પેટ કાજતો વેઠ ઉઠાવત—ખાવત દામ હરામકે. ૨
 જૈસે સુનિજન^૧ આસન^૨ માંડત—સેવક આટી જનમકે;
 દિશેજ વનસખ જટ હરિ રાખો—રહેા નહીં ખસ^૩ દામકે. ૩

૧—ખારા. ૨—સહવગ—ખામકાદ. ૩—રૂડા—ભલા. ૪—કમળ જેવા.
 સુંદર પડો. ૫—રવરખાંડ. ૬—તપસવી. ૭—બેઠક—જેમીઆની
 ૮—પસ—તપસ. ૯—પદસાના.

३-या सासरे' आसी.

कौरवा—पद—ताव दीपचंदी.

(सुख जनसेना स्वपना-न्मि राउ.)

दुखदैन आसीहै पिवाडे नगरस;
धरि सिंगार अइ पाय बुधरवा. २
रहियो हरपमे, जावापनमे,
जननी' पिताको रहियो जन' मे;
असगयो आइने जन पियु मनमे,
रहो सकी नही अपनै अतनमे;
अबिहै छांड प्रिय अपनो पियरवा. २
असेहै संग' नहि अपनो कोह;
अखेसैं जगाके नैया रोह;
जनक' तय दोषदोष आंख जोह;
कछुआं लाल रोनेसे' न होह;
अबिहै हेण ये सरस भगनवा. ३
धन दौलतको त्याग दियारै,
अखे संगनही आंभ कियोहै;
गुण अगुणकुछे साथ सियोहै,
जिसको अमृदय सिंगार कियोहै;
निधनो' सुगुनसे' सास दावनवा. ४
इहारे' बारहि अंगनमे' आये,
शिमिका' जेहन दुखहनको लाये;

भरसो भगवते हट. पय^१ पाये,
रससुरभाम^२ जगदी पहुयाये;
द्विशेष होनहे न होत भिन्नया. ५

पापी पश्चात्ताप.

हरपारी कहानरो—पद—ताव श्रीभो त्रितास.

मैं जगउ^३ पिया पसतांनी;
संहरमे^४ नहि कोह हमारो—संपनके^५ अम जनी. १
नीलशे^६मे नाम निहारो—सत्यराज सुजतांनी;
कहो शरण^७ दिसके मैं जग^८—तोसो जो भिगडांनी. २
मेघसू^९पसो^{१०} अरव सुताह—तनपे डसो पानी;
नहो सुनी हकु आत हमारो नहि ये आग जुजानी. ३
आपि भमना बिपद^{११} हतनी—इष्ट द्विशेष^{१२} दहानी;
जो मुजरी सो पिया पिसारी—ये पिनति हो मांनी. ४

कर्म गति.

शक्तिभउ—पद—ताव जगद त्रितासो.

हरमनति शर^१ नाहि अरे—अम राह.

गुमत^२ सय हारे आन रनी^३;
रनिपे^४ यही न मनी. १
इहांको म्हादेव इहांको संकर,
इहांको महन^५ रनी.^६

१-रनी. २-सासके. ३-रनी. ४-पहसाना-द्विषतना. ५-इदने.
६-नामभक्त-इदनी. ७-श्रीभक्त-नकीम. ८-कामरे. ९-कामरेकीसी.

જો સ્વકિયાસી રમેલું અગાથો,
સો ગોદું રમે પતી.

૨

રામચંદ્ર વનવાસ પધારે,
જયો જગ ત્યાગ જતી;
જળ સીતાકો ભે ગયો રાવાણ,
હૃદયે સીતાપતી.

૩

પંડિત માની પાંચે પાંડવ,
કેસી દુષ્ટ ગતી;
નાંકરું અર્જુન ધર્મરાજ ભટ,
ભીમ રસોદ-પતી.

૪

૧-પ્રતાપી પરણેલી સો માથે. ૨-નહોતી. ૩-ગોદું. ૪-અધિક
વખત મહારાજની મહા તપશ્ચર્યા બોલ બીજા દેવતા ભરેલા પડી તેની ભ-
ક્તિમાં ભગ કરવા કાંઈ યુક્તિ લેવામાં આવી, આ કામ કુલવણીયો કામકેવે
કરેલું, જેથી કરીએમાં પછી મહારાજે કામકેવને ભક્તિના બગચા બાંધી
ભરત કર્યા. આ ભેદ સંભરેલી સો રતી બહુ કાળગીર કર્યા હતા, જે-
ણેક દેવ સાંભળી દયા આવી મહારાજની સો પારવર્તીએ કર્યું કે, હવે
પછી કામકેવ એક માણસના પેટમાં જન્મ લેશે. અને તે માણસી દેવલેના
રાજા થાવરને ત્યાં આવશે. આ સાંભળી રતી શિશુએ કુપર્યો તે રાજા
(કે જે કામકેવના મોઢે થશે હવે) તેને ત્યાં રસાયણ તરીકે રહી. કાંઈ બુદ્ધ
તે મિત્ર પછી એક કિશોર મરાઠીમાં એક મેટી માણસી હાથ સાચાથી
દાખર રાખે તેમાં સોગાદ લાવ્યા. જેણે પછી થોડા કાળે જ બાળક રૂપે
નોકલવાથી રતીએ તેણીને જેટલું કાંઈ કાંઈ નથી એવું બાલક કાલકો
દાખર પાસથી એમી જઈ, બાલક કામકેવના પાતાના પતીને ગોદમાં બેસી
હસાથી રમી જતી અને પાસથી ઉધારે; એટલે જેણે રાજા કામકેવને
કરેલું હવે તેણીના રાજામાં તે મથા.

૫-યુધિષ્ઠિર અથવા ધર્મરાજ, અરજન, ભીમ, નકુલ, અર્જુન સહદેવ; જે
પાંચ મહાસાની. ૬-રાજાના પડીત બેસી. જેણે તે દેવલેના મહાશિવ
ને બમણી પડી હતી.

૭-રાજાના જનાનાં બાસ નકુલક આકર. ૮-રસોદ-ધર્મરાજી.

अह नयनरसो मन समझावन,
 गहू भंगन भली;
 हिरण्ण भूपति^१ रतीर लख नयन,
 तोख न होय रती.^३

५

भोतनुं तेहुं.

पिबू—५६—ताव दादरो.

(काहे हस जसभा मेसे भविरे कथन.—मे राह.)

असो असो जेग असो—असो सुंदर नार;
 असो सुंदर नार—नदी हरे^२ घरबार.

१

मेरे आनकी सुधि तुं जिसर मछ;
 खरी पक्ष विपक्ष तोहुं जो कदि हरबार.

२

मात पिताकां अंतहि^४ भित्तये;
 हिर नदी भित्तये है मनो परबार.

३

आप करनीसो तन सुंआरो;
 जोडे धन पुत्र मास आशा घरबार.

४

कहतहं हिरण्ण सुनो अवध दुध पुरी;
 योगे म्हा कितर न कदिरे हरबार.

५

आमदादनी पुदानी पंदगी.

लैरय प्रजाती—५६—ताव दादरो.

(आविरे गोपाल बाल उठिये जलजळ.—मे राह.)

जिहं सजन जोर लयो नाथ^१ जगन भरे;

पंछी पक्ष जवजव सतहो पुदारे.

१

१—राज. २—मेहाराज नेव. ३—जोआलार नवन. ४—मेहाराज.

५—जवजव, सतह.

- બોર મમેં રહત હું નિવ નામ પ્રભુ તિહારે;
હોવે અમર નાશ અર કાજ સક્ષ ધારે. ૨
- દોહો કરે કોડ કરે બિનતી તુજ દ્યારે;^૩
દુખ દસીય વિપત મેરિ પ્રભુ તું નિવારે. ૩
- બધો સુખનામ સેવ પાપ ગયે હારે;^૪
સર્વ જગત સ્વામી તુમ રથી યુગન ભારે. ૪
- સુનિયેં જગનાથ કિયે પાપ દે અપારે;
કૌનબિધો ભવજમ^૫ મેં કિતર અકે પારે. ૫
- દહે દિશાય ભગન કરો તખલિં પ્રભુ તારે;
તન મનકે રહન બિના મદા રહો ન્યારે. ૬

જીવાની ઉપર મમકૃમ નહીં રહેવા વિશે.

ભેગવી—૫૬—તાલ દીપચંદી.

(કલિયા જે આપ મેલોરે—અ તાલ.)

- સુનો મોરિયાં યુમાની ના કરો;
દો દિનકી જવાની દિવાની. ૧
- જેસે પતંગ^૧ રમ કિડતરે—જો કમુ કૂપ અરો. ૨
- રહત સદા નેહિ મૂવે તેજકો—જો કમુ છાંવ^૩ પરો. ૩
- સણુ ભર જેસી બિજલી અમકે—ઝર—જસ^૪ રહ ન ખરો. ૪
- દિશાય કળહૂ નિત ન રહેગો—મહાર અસત હંસે.^૫ ૫

૧-પાપ. ૨-કાષ. ૩-હરવાજો. ૪-કલિયા, નાકલી
મગ, નાશપામગ. ૫-સેસાલ મામર જાલ. ૬-પતંગ સાકર.
૭-છાંવ-સીંગ. ૮-અમરું વેલું પાની. ૯-સીલો.

કપીર^૧ વાણુકર કપડાંની તારીફ કરેછે.

વાઘીશ્વરી કાદાનરો-૫૬-તાલ ધામા^૨ ત્રિતાલો.

(દાદા રામ દેવત એક હમદપાં-એ રાહ.)

- દેખ દેખ મેરો હરિ બુલેયાર બુલવત હં પિનરાતે;
 દુધા અર્ધુતલે^૩ કરામત વાકી ખોડાત ના કો ખાતે. ૧
- નરહા તરહકિ આને-તાને^૪ આગત ના કો ખાતે;^૫
 ન્યારો રંગત ન્યારો ખગત અગણિત ખિત મહિ ખાતે. ૨
- ગાય દિરોનર કબિર પૂં ફહેને બિન બુલામ કો ખાતે;
 મનુષ દેવતા પશુઅત પક્ષી તરવર^૬ દુસ દુસ પાતે.^૭ ૩

શહિદાસ^૮ અમાર આમડાંની તારીફ કરેછે.

કલ્યાણુ-૫૮-તાલ હીપચ^૯દી

(કલકલ માત સપરસે સારી-એ રાહ.)

- આમહિ આમ મે ચૌઆર^{૧૦} ધાધો;
 આમ બિના કહુ નગર ન આધો. ૧
- આમકી ચીડી ચકચક ચૂંચત, ૧
 આમમે જૂકત ગોવિંદ^{૧૧} ગાયો;
 આમકે ફેફડે^{૧૨} ફૂકતે બોરે,
 આમહિ સોવત શોક ન/આધો. ૨
- આમકે આપગ આસલ દાસલ,
 આમ બિના દે કાન બનાધો;

૧-એ નામનો એક ભવત કબી એ જણકરનો જાણ કરતો હતો.
 ૨-જણકર. ૩-અર્ધપાલ જેવી. ૪-વાંતો તાંતો-મુતરના આડા
 આને કલા ધોરા. ૫-અર્ધપાલ જેવી. ૬-ફેફડાં. ૭-તારવરો.
 ૮-એનામનો ભવત એ અમારનો જાણ કરતો હતો. ૯-આરો બાજુએ.
 ૧૦-ફેફડાં, અર્ધપાલ.

આમો તરવર આમો પુષ્પન,	
આમહિ ચુખત ફલ સખ ખામો.	૩
આમો પવેત આમરી ભૂમી,	
આમો આદર રત્નહિ ભામો;	
આમહિ મીન? આમો મોતી,	
આમ બિના મોહ નામ ન લામો.	૪
આમહિ સુગન્ધર આમહિ રાણસ,	
આમ ચોરાસી વ્રજ દિગમો;	
આમહિ રામા આમહિ સ્વામા,	
આમ દિગન્તે હરિ ગુણ ગામો.	૫

પરોઢિએ જીઠવા વિશે.

ભેગવી-૫૬-તાલ ધામો ત્રિતાલો.

(અમ બોરિ ઘાંઠે કલાઈ કમ્પાન માંવડો જિઠા.—એ રાહ.)

કસિયન ફૂલી કમળન સુભગન;	
કેલ ભાઈ ભોર ભેરડા કમળે લટકે.	૧
વિરહ ચડોર વિગે ચડવેડો;	
નાર ટાર તરવર પર ભાડે.	૨
પ્રમદ ભયો રતિ તેજ પ્રતાપી;	
ગરડોર મધુરસ ફલ લટકે.	૩
પનિત દિગન્ત અગે તજ ભેગને;	
ધારવાર તનમન કર પડકે.	૪

૧—નાચી. ૨—રંગતા. ૩—નાચ. ૪—ભમરો. ૫—કમ
ભડ ફલ. ૬—એક પછી એક એકું રહિસે એક બીજાથી કુદ
રહેલે. ૭—એક પછી એક એકું મારે એક બીજાથી કુદ રહેલે તેના.
૮—પરકો કરીને; પાને કમળે મધોની ઉપર જાડી તેના એકું ઉપર કાચ
જોડી પકડીને નમકું.

અહંકાર તજવા વિશે.

ભૈરવી-જ્ઞાનજ્યોતી-નામ હોપચંદી.

(વિષય પાત્ર પરીરે પરીરે વિષય-અર્થ ગાહ.)

નાહિ યુમાન કરીયે કરીયે સમના:

પરિ દેહ દોહી સમજા પહેરકા.

ભકે જગી ગાવણ પહડાયો,

તત તુકડે અહંકાર કરાયો;

જનને સ્વાન ધરીયે ધરીયે.

નમત ડાઝસો હજહી જાયો,

નમત ડાઝસો કૂપ નહીં કાઢે;

આલિ ન ખાતરે કરીયે કરીયે.

નમ્ર નાવ^૧ પર ભર તોફાને,

સ્વાર બનેસો હર નહિ બને;

શાંત સમાન તરીયે તરીયે.

પથ^૨ દરમિ નિર્મલ ગાયો,

શ્રવ સ્વામિકો મનસે જાયો;

પાપ પિછાન કરીયે કરીયે.

સ્વપ્ન સરીખા જમ યે જાનો,

દિશેજ સ્વામી સદા બખાનો;

માંમત માન કરીયે કરીયે.

૧-મંદા. ૨-કાગ પાત્ર. ૩-પાતુની ખાંચ. ૪-નમ્ર. ૫-પહોણ; તોફાનનો નિશાન માલમ પડતો વખતે આમઅવધા નાખેલા રોક અને સરે પાછાડો નાખેલો, જેથી તોફાનનો ઝાઝો અક્ષર પડતો નથી. ૬-રાહ, રસ્તો.

निराकार प्रमेयर साथ प्रीती.

नरना भिक्षु—बायाली—ताज नखर जितायो.

(काया कठिनी रोष शालु तजे.—जे राह.) १

मे करशन भिन कैसी मोही—गगतपती. १

मुन्को तो वो क्यू भिक्षा नहि—सरन होपी कोह,
नयली होपुं होरुंभे—आस करत है सोही
न्यारी रंगत न्यारी हंगत—न्यारी मोही कोह,
नरुहा तरुहाई पूछ पूछोसे—तरुहा तरुहा पुशयोह;
लीतरतो वाही वाही. २

अंद सर्वसां भगन भिराजे—अमखित जमने तारे,
अमहि नभत निति दिन दिरदिरते—इह दे न्यारे न्यारे;
भगन सखन^१ भै दूह व्याह, ना—मिले हमारे प्यारे,
तयली सोयत होपन सभमे—व्यापक वो है सारे;
दूंदतही कोही कोही. ३

सगत समूहर जहे सगामे—हिरै नावरी होही,
कोह पवनसे कोहन व्याहत—कोह अरामे तोही;
बाप तरुहाई मछली है, ना—मिथी अमकला जोही,
जगत रागत नखमे वो जहा—मनुष प्राणुह होही;
दुभाह सोही सोही. ४

दीटके मुंजी नाय पतामे—भेसे तोसो होही,
नय होपुं तय सयहि 'असनमे'^२—हिये रंगमे जोही;
नायत कोह हरप नना—को शायत धुलमे शरी,
हिरौण अकेली दूंदत धावत—भनपा पुदाव मोही;
कर अकेहि होही होही. ५

१—कोहि, कोहि. २—नासे. ३—रेण. ४—नयन.
५—अपाम. ६—कोही. ७—नयनमे.

ઇશ્વર સહા સર્વ ઠેકાંણે છે.

કલ્યાણ-લાવણી-તાલ ત્રિતામો.

(નરે પિયાસ નયન બાળ અસિ તઈ દેખતકો.—એ રાહ.)

સખ મદ દેખું ધીનમ મારે બળ રહે બેના;
સાવલ બાળત ક્રિંત ક્રિંત દુધા દિન દુધા રેના. ૧

એહ માનવી તાલદિ દેવે ફરે નાડીમે,
ન્યારે ન્યારે તાનદિ સે એટ તન બાડીમે;
જોડી જગમજ તપ કરતે જગમ જાડીમે,
પાપો નાવ પર-રવારદિ હોકે દુખતે ખાડીમે;

(જુલુલ) કોઈ હસતરે કોઈ રાતે,
કોઈ પાતદેઈ કોઈ ખોતે;
કોઈ જાગતે કોઈ સોતે,
કોઈ કારતે કોઈ બોતે;

કર રહે સુખ બેના. ૨

ચૂચન લાખી ચીડી બોરે^૧ ડગર^૨ ખોલતે માર.
જગત-પતીએ રટને કારન ગમન મચાવે માર;
કાપલ નોતા^૩ ચાતક પંડી દેખો કોરદિ માર,
દુષો પ્રેમી નેના ખોલે જગ દુતાઈ^૪ માર;

(જુલુલ) જવર કમલ પર તાચન કોલત.
ચંડુલ દુલસોં હસકે ખોલત;
પ્રેમ માંદો ખુલખુલ ખોલત,

૧--કાલિયા. ૨--કેતન. ૩--કે. ૪--જાતના કાગડોંચા. ૫--મિત્ર
૬--૫-૧૫૫૫ ૭--૨૫૫, ૨૫૫. ૮--૫૫૫૫

निधन^१ तो सभ भयन दिसेलत^१,

सारस ३५। मैना.

३

नदी सरेश्वर महासागरके नाथत भौन^२ जलमे;
 दीपलमे^३ के रूपत डोसत तरहा नदी जलमे;
 कष्ट भिना अङ्गार पावत जलमे सुधाधूपर जलमे;
 अभूत भयको अछ छारे है गिर डोह^४ जलमे;

(बुद्ध)

भगन मैदलमे^५ अये नारे,
 शक्ति^६ रविद निशिदिन दहते आरे;
 जहाँ देणु^७ वहाँ तुम हो आरे,
 आवे जो दुम्हाड़े^८ ह्यारे;
 पावे सभ मैना^९.

४

सुनके^{१०} बुद्ध^{११} भान भडे है तज पर अभनेडा,
 अग्रलिप्त होइके^{१२} डोसत सोसत आये अभनेडा;
 मु^{१३}भी^{१४} मु^{१५}भी भूनी जसानी भौ तपनेडा,
 अछ बुझे छवि सोअ मानके^{१६} नये दपनेडा;

दियेन दह तु^{१७} प्रभु नामके,
 अभुन्य जो भोग न होमके,
 और कोहली नदी कामके,
 दहमे वेदी अष्ट वतमे,
 कर लज्जित मैना^{१८}.

५

विभाग विज्ञाप.

देश पाहाडी—सावली—नाथ जलद तिताहा.

(सुरतमे पत्रिमासत पुण पनी—मे राके)

पिया भिन दूःख भोझो सारे,
 दु^१के^२ वहाँ तुम^३ आरे.

१

१-पुकारके २-भाजसा ३-लस; भासा ४-पुण-
 ५-पाद ६-सुन ७-बलु; अग्रलिप्त ८-साध; नाम-
 ९-कीडा १०-मिलीस; मैना ११-अवध १२-मिली
 १३-मिली १४-मिली १५-मिली १६-मिली १७-मिली १८-मिली

લિયો એ જોમનિયાયો એસ,
પિયાએ હૂંહા દેસાદેસ;
રંગેમે રંગત રલો નદિ લેસ,
સ્વામી સો રૂપે હો અમે દેસ;

(ગુણ) બિન તુખ દોમે પ્રીત મહેતો— નિશિ દિન મોય નયેન,
દોખ પ્રિતમ જળ પ્રીત પ્રગી તળ—પૂરે દુખ નદિ નેન
રોડ મે જા કિનમે દવારે. ૨

કિયા તનકા મેને હેરા,
લિયા વેરામે પિયુ તેરા;
બનોબન ફિરતી હો દેરા,
ધુનીમે જલા નિમર મેરા;

(ગુણ) તન મસાવકો જલા રહી હો—રત પુરકે તેલ,
જલાજલકે બનોબન ફિરતી હો—હૂંહ હમારો હેલ;
કોષ કર હો ગમે દુખ નવારે. ૩

મિલે પતાતો લિખ પતિયાં,
કહુ મે મન તનકી ખતિયાં;
કરત નહિ પોદિ બિના સતિયાં,
મિલેતો રખુ મોર ખતિયાં;

(ગુણ) પ્રીતમ વેા દિન કહાં અમે જળ—મેલી જલ તુમ દુખ
તેલ હોય દુખ અલગ બને અલગ—મહા કહાં તુજ સુધ;
તોડ બિન મિલકે પ્રમત ખારે. ૪

मिले मीठ्यासहि समजावे,
 भिनत हो करे जेठ मुनाडि;
 रोप कर करमे हिर माडि,
 तपत तन मनकी जुमनाडि;

(णुडुल) प्रीतमसें मुज प्रीत अमीह — जगो सज्जनसें रनेद,
 मनतो लागो ह मोहनसें — जगो नैनसें मेह;^१
 नाथ शुं द्विरोज पोकारे. ५

पति विभोग—इतु वर्धन.

करवी—जावखी—नाथ जवद तितलो.

(कार काहे नाथ, माधव वरदा—जि राह.)

आसम^२ मोहे काहे जुनेवे बिसारी;
 मिलो पिमा भै तुम पर वारी. १

अह दूखि असंत अहार मनकी,
 तप अग्नि^३ आग जली मनकी,
 वह असम अहन पर डारी. २

भै रोप अमीमे^४ पियु रटके,
 अन डूके पपीहा मन अटके,
 अउ आवनि लागी पारी. ३

अगि शरद^५ सभा दुप सुन अहना,
 हेसु सहु ये हिम^६ पियुसें उहना,
 अथ सिजियो अगि उगारी. ४

१—हाथ. २—नाथ, आन. ३—अग्निमान. ४—पति, भाविह.

५—अमीना इतु. ६—असादनी इतु. ७—शरदीवी इतु. ८—हि
 मत इतु. ९—अभावी.

સુધિ રહિ ન શિશિરમે^૧ સખ રતિયાં,
મુન પિયુ બિનતી ફટતી હતિયાં,
ફહે દિશોજ એરિરે છુહારી.

૫

પતિ વિનંતી.—સહવારનું વાર્ણન.

કૈરવી-લાવણી-તાવ હાઠરો.

ના મુજે મતા યજમા. ના મુજે સના.

હુલ હે બોરકી વટા;

મુલજન પ્યારે—મતવારે હો.

મુખ સોદણા^૨ બના.

૧

ચકવા^૩ ચકવી ચકવા^૪ કરતે—પ્રેમ મધુર રસ પી;

હૈયર કમમ પર મુજત દેખત—નડખત મોરા છ.

૨

ચંદ બચો હે મંદ^૫ ગગનમે^૬—રવી^૭ હૃદય હે તેજ;

નૂતન^૮ કલિયન ધારદાર પર—સહજ સુગંધી સેજ.

૩

મૂં મૂં મિડિયાં નૂચત આર^૯—કુરકુટ^{૧૦} ફૂકત બોર;

બાટ ઘાટ^{૧૧} ખટરાગ કરે—બનગરે બટવા^{૧૨} મોર.

૪

સાધુ સંત બજરકે^{૧૩} દુખ બાજન—કરત પાપ તમ^{૧૪} નાસ;

મનકી મુંડી^{૧૫} બોલો પ્યારે—પુરો દિશોજ આસ.

૫

૧-શિશિર રટ;—હિંદુસ્થાનમાં ૭ રટુક, તેના મહિના ફેરવાએક મત
ખમાણે નિઝ મુલખણે—

વસંત-ચંદ્ર અને વહસામ.

૨૧૬-મ.સો અને કારતક.

ગ્રીષ્મ-એક અને અસાહ.

૨૧૭-ગમસર અને પોશ.

વરષા-આવન અને બાદરવા.

શિશિર-માહ અને ફાગન.

૨-મોક્ષમહા. ૩-સોહામણ.

૪-એક પક્ષી, જુઓ નોટ પાતે રટ

મ. ૫-અધ્યક્ષકારો. ૬-રખી. ૭-કુરુગ. ૮-નવી. ૯-પ્રાંદર.

૧૦-કુકર, મરચો. ૧૧-નદીનો બાંધકો કીનારી. ૧૨-રાહસરો, કુસા

કર, પરીમારક. ૧૩-મંદ; ૧૪-આંડી, વેરબાવ.

पक्ष्यानी^१ वरसाधने विनंती.

सारंग-आवली-तास धीमे त्रितासो.

(धमा धमकी का बार सभि भर नही कर दिखाने-मे राह.)

हम जला जिन पानी-आ भोगी^२ दिखननी. १

रोपत मुँह पपीया-हूँ रहुं प्राण्यपीमा,
जिन तलपतहें लुया-हूँ रोप यही दीया;
अन उपजन तुम तृप्त^३ करत-हूँ इशे मेरि दानी. २

असत आम आतुमीस^४-है पिया भिवनही आस,
पुआवे वह हो आस-जानाहें जल जिन सास;
आह आस है आस सहीहें-तेरि आस आनी. ३

ह्रिहं हो जोगन अनमे^५-मुज आस घटा धनमे^६,
ह्रं याही पप्रछिनमे^७-लगि आम श्याम^८ ननमे^९;
धीम पुकारी २२^{१०} सुनाउं-पियू पियू आनी. ४

मुहें लोक हूँ पापी-मै नाज तेरि नथी,^{११}
तुं भरी मुज यापी^{१२}-तुज आजा है यापी;
ह्रिजेण पिय २३^{१३} निहुर^{१४} लयेहो-होके नित दानी^{१५}. ५

१-पक्ष्यानी ककत करती नाहूँ काणा वंशतुं अहं पक्षीछ, ते वरसाधन पक्षी आहं दीया सिवाय जीवतुं होहं पक्षी पाछी पीतुं नथी, अने वरसाहं ह्रिपुं जहेअर मोहित होप तेम काणा वरसाधनी घटा कोहं पक्षी भजन घट पक्षी पीमा पीमा पीमा पुकारी जालि जिनान: पानीतर अवपक्षी हरे आतुं होप तेम पुज पाइतुं ह्रिहं ते जीम पक्षीनी मोहउं नाथपी पाछी पीतुं नथी, पक्षी जगारे वरसाहं पक्षी जगारे पक्षीनी होहं जिनानी हरी, वंश जीनी नीम के अहं होहं लुयति ते वहेव पाछी पी, आनीतर हिवमा नथी लयेहो कंठ आहं ननमे भिदाउंछे.

२-कसरी. ३-कसरी. ४-कसरी. ५-कसरी. ६-कसरी. ७-कसरी. ८-कसरी. ९-कसरी. १०-कसरी. ११-कसरी. १२-कसरी. १३-कसरी. १४-कसरी. १५-कसरी.

વર્ષાદને અરજી.

દેશ બિલામ-૫૬-તાલ ધીમે ત્રિતાસો.

અહિ ખડિ જુદસુ ખાદરિયા મેરા બિલામ સુદરિયા:—એ રાક.

રૂન જુમ આદલિ યરનિયાં; ^૧	
ભરેં મોરી ગાગરિયાં.	૧
ફેસી જરસાં આદર નિયસું;	
ખુદ ભિખાય જોખનિયાં.	૨
બિદન સખતો મિલી પિયાસી;	
દખ ખનું મે અ.વરિયાં.	૩
ફિરોજ પ્રિય અદુશ્યો બિદેસ;૨	
હલટે નદીયન પતિ-ચરિયાં.	૪

અરે વાહલો મારા પતિને સાથ કાં નહિ લાવ્યાં.

દેશ-૫૬-તાલ ધીમે ત્રિતાસો.

(૩) ન ભ મેરે દિલસે ગ્યારે ખરવાકો આદ ખહાર. —એ રાક.)

કથું આઝમે આદર કારે;	
સંગ સાઝમે ન પિયુ હમારે.	૧*
(ત્રેસરો.) ખુદ ખુદમે ફેર દે-લેન દેત દે પ્રાન;	
આકો પ્રીતમના નિલે-લાકો તીર સમાન.	
આવનમે સખિ પિયા મિલનકે.—મહી માગર મકારે;	
આતરૂં દાદરૂં શોર મુકારે-મોરે જમારત કારે.	૨

૧—આઝમે હિં જુયાનમાં વાપર, રાઝિયા આઝ: નાન પવંશ પાંચે ૬: ૧ માતામાના આર મહિલા પાનને દેશ આપવી જુદગ સ.પિ સખતી જમારન. હતા; પાનુ કોઈ એ ને સમે પાછા નહીં કરેતાં હિ તેની સો ખુદુ કિરક: ૩૨ની હુતી, તથા જુદાઈના મગમાં ખળતી હુતી, હુતે મને વાલકો મમકો માર જર પતીની પાદ આપી, તારાંતી કોકે વહ લગી હોય તેન વધારે ખજાંયા કરાવતાં હતા, તેથી આ દેશને બિદરિયાં મે વાદલને પાનની મોદને દિપમાં આપે.

૨—પરસો. ૩—પતીને મર-યાને નદાંઆ રૂડીપનાં પદર.

૪—માપનાં ખાસને સેહેનો. ૫—૧૫૪થે. ૬—દેડકો.

- (દોહરો) પિયા બિરહકી આગતો-સાગી વનમે' નેતર;
 અપની જાણનાં છાંડકે-અરપત દૂધે' એમોર.^૧
 પરનદિ આગરે પકડ પુરવાહી-અન ધનપે' અસવારે;
 અમકત બિજલી આટ અવાજ-જનકે પિયકે દુવારે. ૩
- (દોહરો) પાવસ^૩ રૂન ભરપાયકે-સખી પૂરાવે આત્મ;
 મેં મેહી દૂધ પાનહોં-જખ અન દૂસે ઘાસ.
 તરવરે એસોં અન સખ દૂસે-જીવજન સુ અવારે;
 બુંદન જોખન મતલિ ભિંજવે-સાગત પિય બિન આરે. ૪
- (દોહરો) રો રો પપિહા પું કહે-કેસો જગડો નપાય;
 આર આર જો પિયુ રહે-આ પાપી કલસાય
 પિયા મિથેનો કહિયો પડાદા-એમી દેસ પધારે;
 કર જોડી વંદન^૫ દિરોજ દે-ચિંતી આય સુધારે. ૫

વરપાદ રતુનું વર્ણન.

અરધા પિયુ-પપાલ-તાલ ધીમે ચિત્તાએ.

(કાશી બહાણિયાં ઉરે ઉરે આવે.—એમ રાહ.)

- અરધો મેહરવા રમજુમ રમજુમ આવનમે;
 અલગજો દિરોજ પીં આવનમે. ૧
- આતુર આતુર^૬ આપે, દાહુર^૭ ડમર^૮ અખતે,
 નૃત્ય^૯ મોર મન લાવનમે;
 નૂતન^{૧૦} અનહન એલ સુમધી-દોર લગી ઝુલાવનમે^{૧૧},
 પીયા રિખાવનમે. ૨

૧-આરો તરફ. ૨-સામ. બામરોર. ૩-અસાર. ૪-પે
 કાર, પાકાર. ૫-નમેહ. ૬-પતિ, આવિદ. ૭-પપહા. ૮-કે
 કહા. ૯-એક તરાહકુ કોલ. ૧૦-નમેહ. ૧૧-નવી. ૧૨-કિ
 રોલામાં, હાથકામાં, (કેતર કિરુપાન તરફ આમઆમાં કિંગે એકી હોય
 આવાનો રેવાનહ.)

હાડ રિપનની કીર્તિની હોરી.

શિક્ષો—તાલ દીપચંદી.

(સાવરો આનંદ નહિ આપે—એ શિક્ષો.)

- સત્ય નેમડી હોરો રચાઈ-ધન્ય હાડ રિપન ચતુરાઈ. ૧
- જલે પિતા આપ લયે હિંદને-દિયો આખરો જગાઈ,
પ્રેમ પ્રીતમે સખડો ઉધારે-રાય બેઠે એક કાઠે;
રહ્યે તેરિ નજરે સમાઈ. ૨
- જારિ બેઠકો બેઠે ન જાણો-રખતી સખસો સગાઈ.
સત્ય ન્યાયકો ગુજાવ ઉડાકે-જશ પીયકારી અજાઈ;
રંજમે દિંદકો લિંગાઈ. ૩
- બેનીમે ખેડત જશ આવે-ધર ધર આજે બધાઈ,
ફેલે કાઠ એ કરત નહીં-ગુમને કહી નહી કાઠ;
ગુપચૂપ કરે બધાઈ. ૪
- કાર બોળોમે ડુબર નામે-કિધ્યમ ફગવા ચાઈ,
પગેશોજો છૂટ ગયા ધન-લે જાતેયે ભાઈ.
રખી અખ સાંધી કમાઈ. ૫
- સ્વેતલે ચામકોઈ હામપે એક કરે-રખી નહી સરસાઈ,
કાલેસે અખ નહી પો આજે-જૂન ગરેકો ઉડાઈ;
આપહાપાત રાજ્ય અલાઈ. ૬
- રાજ કાજ ફિર દિયો હિંદકો-સચિજી બાઠરાઈ,
સકલ લોક પ્રસુસો યુ' ફેલે-દે આયુધ્ય બઢાઈ;
ચિનની દિગોજી સુનાઈ. ૭

૧—કાઠ. ૨—પનડ ફામ; હજીની. ૩—સરલ.
૪—આમડોનો. ૫—કિધ્યમ. ૬—પપાર.

પ્રાણનાથ મંત્ર હોરી.

દરબારી કહાનશે—તાલ દીપચંદી.

(મે ગ્રહ પિયા પમતંત્રી—એ રાહ.)

ખેલ હોરી મે પિયુકો રિઝાઉં,
આજ સદૃશ સખિ કાગ લખારો,
જનમ જનમ મુખ પાઉં. ૧
જ્ઞાન ધ્યાનથી જર પિયકારી,
ભાવ અખીર કિઝાઉં;
દૃઢ પ્રેમ પમવાજ, નાડિમે^૧
નવનિત^૨ તાલ બજાઉં. ૨
દામનમે^૩ સખિ હોરી સલગે,
મે તન તપન^૪ મુઝાઉં;
જર મુખ હેત^૫ યુગલ મુસી,
બાર બાર બજાવજાઉં. ૩
ભાવ ભજનકે દાગરિ ગાઉં,
અનહદ નાચ નચાઉં;
દિરોગ લોક લાગલી છાંડી,
પ્રગટસિ મસહુ^૬ બગાઉં. ૪

વિયોગ હોરી—પતીને મન.

કાફી—તાલ દીપચંદી.

(સાવરે મંત્ર બેલુચો હોરી—એ રાહ.)

જા કહિયો હોરી આઈ,
ખિનતી લખારિ પ્રાણનાથકો;
મેગી દિગિયો મુનાઈ. ૧

૧—એક નગરનું કોશ. ૨—કાષ્ઠની નાડીમાં. ૩—સદા નવો.
૪—તપ. ૫—પિયાર. ૬—કુદરતીય. ૭—મહે.

- પિયકારન ખંદૂક લાયકે-કમકમ ગોલા બનાઈ
 હેનાહો તો સેમે જિયરા-કુખ પે સદયો નહિ ભાઈ;
 એમ પિયર દિગ્યો પિઝાઈ. ૨
- કુખ સખિયન મિલ મંગલ ગાવે-બરધર 'બાળે બધાઈ,
 બને રૂપા વે મેરે દરદરો-નાથદિ સુધ બિસરાઈ;
 કપાઈ ન પાનીય પડાઈ. ૩
- નૈન મિયકારી વ્યાસ બરકે-મને તનપે ચલાઈ,
 રૂદન કામક પુકારી રહીહો-ડહ છતિયનકે બનાઈ;
 કાચક બા કહિયો ભાઈ. ૪
- રતુ બસંત આનંદ મચાવે-કુધું રહે મન સમઝાઈ,
 બે પે કર્મમે કમવા નહી તો-કાહેક હોરી બનાઈ;
 દિયો મેર તનકો બધાઈ. ૫
- બાલો મે માડી બિરહ રમરેબને-દેખી ફિરોજ, રંગાઈ.
 મિમે પિવાળે મહિ કાચનમે-રાખુગિ મન સમઝાઈ;
 હરપ નહિ રહેવે સમાઈ. ૬

પ્રેમરંગ હોરી.

બંદની-નાથ હાપચાંદી.

(વેનીસાગર નાથન વચન મહેસા-મિ રાહ)

- નાથ 'મિતો બેસુ' રંગરંગ હોરી,
 હેને ધ્યાન બૈર મહિ પ્રાન;
 પ્રીતમ કાકુડી ચોરી. ૧

૧-પ્રણામના ગાન. ૨-મિત; મેહર. ૩-કાચલ; ચોડી.
 ૪-કાચલના નાથન. ૫-પ્રકાશના.

એમ પ્રીતકા રંગ મનાડે—મૂઠી ભરીભરી રોરી;
 મહી જનમ મો હાથુન મેરો—નિશિ દિનદિ કરેં બલભોરી. ૨
 અપનેહિ મટકા ડહોઈ ગળડે—હૃદયમે સુતાલ તકોરી;
 મન મેલેરે રંગે તાંત સમાડે—માડેં બજન દાગ બોરી. ૩
 અતર યુલામ સુમતી^૧ ગનાડે—લાવડે અગિરસાં ઘોરી;
 ભડેં દરપ નેનો પિયમરી—મારેં પ્રેમસા દોરી. ૪
 મારી મિલકકા માર્ગ રાતિ હે—ચુદરી લલુમે બોરી;
 હુમતી હરપમે સુદર ગમરિયાં—ગમને ડારી દોરી. ૫
 તમા થેં હાથુન મદયો બલદે—બલમે મુરખી છોરી;
 દિરોવ પિયમ સુમિરન^૨ કરમે અવસર^૩ રહે મઠ ઘોરી. ૬

સખી સર્વને સરખું આપેછે.

મિહાગ-ખ્યાલ-તામ ધોમો તિલાસો.

(સુરિજનના ધર આ, પુનારે મિલનકો.—એ રાહ)

તરવરેયાં^૧ ધન છાં,^૨ ગુણિ અવગુણિ,
 શિરપર સરખી ધરિયાં;
 જે આન ખડે રહે વાકી છાં. ૫
 દાંતયાલ^૩ પ્રમાણ નહીં—મેહ પાપ પુન્ય પેઞાન નહીં;
 દિરોજ કૂપ^૪ નિય કેમ ભરિયાં—જે આન ખડે રહેવાહી ઠાં^૫ ૬

૧—કુમકમ. ૨—સરખીપર. ૩—નેસ. ૪—મનરની;
 નેક ગુણિ. ૫—આદ, ખંદગી. ૬—તક; વખત. ૭—સાલ.
 ૮—જાંધા. ૯—સખી રીસતો; હાતર. ૧૦—કેવો. ૧૧—કેમણે.

ભાગ ૨ જો.

ગુજરાતી ભાષાના આચન.

અંગી કરવા વિશે.

ચમન કલ્યાણ—ધ્રુપદ—તાલ ચોતાસો.

(એ મન ગાયણ કરે કલ્પ ચમને.—એ રાહ.)

એ મન કરની વાદ ખુદાને હરદમ;

જન્મ સંકળ પુજા ચારો. ૧

દાનદયાળી વિશ્વંકર? સ્વામીના મુખ;

ગાનિ નાપ? ત્રણ જરો. ૨

અત્ય મને સત વચન કમે' જળ ખાવે;

નિત અમૃત હજા ખારો. ૩

મ'અસર નામ કિશોર રહે રસના જે;

પાપ દૂર મહ નાસે. ૪

જીવને શિક્ષા.

લેરવી—ધ્રુપદ—તાલ ચોતાસો.

(કોઈ મન અમર અપાર નારાયણ નિરંકર.—એ રાહ.)

નામ સમરપ નાથ તથુ;

પામ પરમ? દાન બાણ;

૧—મરોમની ઉપર હજા કરનાર. ૨—નિપાણ શિક્ષણ કરનાર.
 ૩—અલ્પ મહાત્મા નાપ; જેણે શાંતિ અને મનની સંતાપ કર્યાદિ, ખીલો
 અતીકેપ, ફેલ કલ્પ, અપાર દયાદિ; તેણે અમરનાત જેવ કે વિશ્વનાથ
 પાપ, કલેશ, મરકો બંધાદિ. ૪—પુણ્ય કર્યાણ કરનાર. ૫—જા
 ૧ કર. ૬—જીવને સમર.

કામ અગમ ^૧ જોઈ અમલ ^૨ ,	
જામ આઠ ગાઈ ગાઈ,	૧
રહે ગગનરાજ ^૩ જોમ ^૪ ,	
બે વધે ઘટમ સોમ ^૫ ;	
મટે વિપત જપે જોમ,	
હોરે સયં ઘાઈ ઘાઈ.	૨
જોઈ વનજ રાજ ખરે,	
કોર જગત પાર તરે;	
જોઈ પ્રેમ પાન કરે,	
જોઈ ભાવ ખાઈ ખાઈ.	૩
દાસ કહું હિરોજ નાથ,	
આસ મહુ ન કામ દાથ;	
આસ ભજન પગરે સાથ,	
પાસ નથી કાઈ કાઈ.	૪

સાચું બોલવા વિશે.

ગિદ્દાગ-પૃષ્ઠ-તાલ સુલહાક.

(આ મનિ લીલા કિનકુ ન જાના.—શ્રી રાહ.)

સાંજલ સજની—શિખ આ સારી;	
બૂઠું તરની—સાચ દુસારી.	૧
સાચે સ્વામી—અંતરજામી;	
રાજિ થઈ દે—ધામ સુપારી.	૨

૧—જે બહેન. ૨—પણજી કીલ્લું જે પદ ૨. ૩—અ. પાસ
 નો સંજ્ઞા, મુશ્કેલી. ૪—પ્રત્યક્ષ બહુ. ૫—મંદ. ૬—કેલું;
 આપાસેથી જાના, કેલું બહેન અથવા દોષ.

માને જમણે—ના કે લપણે;
 સાથે તરડો—શિક્ષા ભારી.
 દ્વિદાન સાચું—છે નવ શાસ્ત્ર,
 સાચ વિપત્તિ—પાર ઉતારી.

જીવને શિક્ષા.

ભંરવી-ગજલ-તાલ દીપચંદી.

(ન મિલતા શુભળાસે દિલ મેઢા મરાકુર કજી મેતાલમે રાણ.)

હરી દિલડર જુનાં ના કરે,
 ખુદા તુજ પેર ખદા થાશે;
 વળી કયા મેલ દિને તુજ ખેત,
 પદી ઝટ પેટ જકા થાશે.

તજ નેકાની મીઠી જનમરે,
 ખદી જેદરી પિએઝે તમામ;
 ખુદાનું નહી તુ કોનો નામ,
 અરે દોઝખી દફાવ થાશે.

ખરા રોજગાર હફકા કરે,
 સદા નેકાઈ ના તું કરે;
 જરા સખ્તી જોમ ના કરે,
 કબુ નહિ બેવરા થાશે.

પડીછે લાલચો લાખો,
 સડી સમજ તજ નાખો;

વડી ના મોં ખુલી આંખો.
 સ્વર્ગની રાહ સફા થાશે.
 અશોભી વસ્ત્રોરત પેગામ્બર,
 કરો તેને સદા રક્ષણરત;
 ખરે કદમે ભક્તી રાહપર,
 સર્વ દુશિન નહા થાશે.

૪

૫

સદા કોઈનું કાંઈ રહ્યું નથી.

સિંધ લેરવી—મળલ—તાલ ત્રિવટ.

(નિયમે દિક્ષા કિસીને લગાના ભલા નહી.—એ રાહ.)

દુનિયામાં ખરકારો કોઈની રહી નહી;
 સદા હવાં બખ્તવારો કોઈની રહી નહી. ૧
 જમશેદને બુહારમાં આધીન થઈ ગયા;
 સદા એ બાગબહારો કોઈની રહી નહી. ૨
 મુનબેખથી નેપોલ્યોની મધું નામ નિશાન;
 થાં તાજ એ તખ્તવારો કોઈની રહી નહી. ૩
 એ મુન્શીએ તોલમની બલોમાં તરફડે;
 દુરેખને બદકારો કોઈની રહી નહી. ૪
 ફના થઈ અમીર કોઈ બુખે મરેછે;
 ગિફતશી લાગ્યારો કોઈની રહી નહી. ૫
 કિશમતી થંટી સહુને પોસેછે દિશોબ;
 ખુદા સિવાય ચારો કામની રહી નહી. ૬

૧—મલિક.

૨—અધિકાર; રસનો ઉપાસનાર.

૩—આકત.

કંઝૂસ વિશે.

જિંઝાટી—૫૬—તાલ ધીમે ત્રિતાલ.

(ચતુરંગી. તેમ શુભિચનમે આપ.—એ સાહે.)

સૂંસ^૧ ધન નિજનુરે ખરમે ન આપ,

કપુ જેય સખી તો જીવ ગાય;

નાહિ સાખ મને સતોય આપ.

૧

જેમ ધાસ ગંજીનો કુતરો;

ભાંસે દુરથી મોઢ ગાય.

૨

તન મન તલપે—પુઠું ન જમે,

ધન ધન કલપે—વિપતિ ખમે;

કુમતીઈ ધરશે—કદિના ડરશે,

નરકે ડરશે—મરશે,

ચર પદ કરશે—મુઝાય.

૩

સુણી તુ લે સૂંસ,

મેજી બરશે—દેતાં હાથે,

નાતો યાશે—તારી સાથે;

મારે મારે તું સાનું કહિ રિજાય.

૪

મધર સર્વને વેહેંચી આપેછે.

કેરવ પ્રભાતિ—૫૬ તાલ—એકોટી.

(શરૂર મહાદેવ દેવ સેવક સમ ભકે.—એ સાહે.)

હો રજુ હું વરજી હું તારી પ્રભુતાઈપ;

જરા જરા અંશ અર્પમા રહયા સમાઈ.

૧

૧—૩ તાલ.

૨—પોતાડ.

૩—મનમાં વિચાર કરે.

૪—અરાધા જુદી.

૫—મોઢાય.

૬—વિભાવ.

મરવતી બહાનીનો જોડે હું મુદાર્જ;	
જાનિ રંડે, મુર્ખ નિધીમાં ગયો ડટાર્જ.	૨
ચાવકને કુદૃષ દિલ્લે મોર મુલ સજાર્જ;	
મોરનો કોર કંઈ પિકરં રિજલે ગાઈ.	૩
હેમને મુગંધ નહીં પુખ્ત સુખદ કાઈ.	
ચેરડી ફળે નહિ કાંટા મુલાખ ખાઈ,	૪
અતિ કડવો લામડો દવાઈ સુખદાઈ,	
સુદર ફળ ચંતુરનો કેમલ શકે ખાઈ.	૫
વાલ સરપ પલિ હોત કમલ ગગન જાઈ,	
આલ પગે જોઈ જતે ભૂચર અકળાઈ.	૬
ખર આંખે સિંધડે ગયો હતે કુલાઈ.	
ધન્ય પ્રભુ કહે દિરોજ ધન્ય મદુરાઈ.	૭

૩૬૧ સિત્તના જેવું બીજું સુખ નથી.

ભેરવી—૫૬—તાલ જગદ ત્રિતાલો.

(મુગ્ધ બાળકના સ્વપ્નના ખરે કાલેકો કરત હાથ કલપન—એ રાહ.)

જગત સુખ નારિ સમાન ન કોઈ,	
સરપ સંસારી એ ખુશખોઈ.	૧
મિત્ર સગા સહુ સુખના સાથી,	
કરશે તે બદખોઈ,	
સાથ એક એ સાથી તમારી,	
ન તજે આહત જોઈ.	

૧—વરીખ. ૨—દબખાં. ૩—પપહમ, પક્ષી. ૪—સુ. ૫—મરવત મરજ. ૬—બનીન કોર આલનારા.

જાણી જ્યાં મધુ તાજ સમે પતિ,
 વર આવે ધન પાછું;
 મધુર પ્રેમરસ જ્યાં પાછું
 દિલ દુખ નાખે પાછું. ૩
 સુખ ગારસનીં રૂંદે જગતમાં,
 નારી કાચ વસેછાં;
 દુખ જાગે પણ અમૃત રૂંદની,
 નારે વેશે બોછાં. ૪
 રહે દિશાગ અંશુ આકતનાં,
 પ્રીતજ શામેલ પોછાં;
 ધન્ય નાર જે દુખ વેડે, પણ
 બહાર જણાય ન રોછાં. ૫

પતિપ્રેમ.

સુલતાની—૫૬—તાજ દીપચંદી.

(આખરે જાણે કોઈનાર માનો ભય—જો રાજ.)

તમથી સાગી પ્રીત—અહાસા.

મારી તમથી સાગી પ્રીત.

મને લગાડી ગરદન મારી,

કયા માંમની રીત;

મહા એવડી ચૂક પડકિ.

હવે તમારું મિત્ર.

૧—આખરે જાણે કોઈનાર માનો ભય—જો રાજ. ૨—અંશુવાળી રૂંદો તરફથી જાણે કર
 માનો આવડો ૩—જાણે માનો જાણે ૪—રૂંદો ૫—રૂંદો

તમવિન લોગન કમરે ભાવે,
રહિ છું કશું મંદિત;
તમ ત્રિયોગ અંતર કોરે જોમ,
સોખંડ ખાઓ છીટ.

૩

મીણ સમાન જો હૈયું તમારે,
કીધું અરમણી અમળનર;
હાથ જોડિ હું વિનતી કશું,
કાંપ દરોછો ઝીન.

૪

પત્નિવિન જગમાં જિવતર જાણે,
પાયા વિનાની બીત;
દિશેજ સ્વામી મેલી જયાછો,
આંસુ વહેછે નિત.

૫

સંકટમાં પડેલી સ્ત્રીની બંદગી.

મુજતાની—૫૬—તાલ દીપઅરી.

(આખાનો વાવર કોડીનાર ભારી ભવ—એ રાહ.)

હરિ વિના રક્ષા કોણે કરે,
મારિ અરજી દિલમાં ધરે.

૧

૧—સાચુમાર પાછલું કરીને, ૨—નહી જીતી રાકાસ તેડું ૩—જા
વલમાં મંજા નહીને કહે એક મરોળ બેઠત પાતાની સી સાથે એક કુરડી
માં બેઠેલો હતો; એક દિવસ સહજરે તે કુરડી સહેજમાં ફળ મળ્યાં પચા
અથા પણ હાલેસ મુજબ સાંજ સુધીમાં જ્યારે જર પાડી નહોતે આગમાં તારે
તેનો જો કે અંખણી હતી તે બધું ફિકરમાં થઈ વર કોઈ ભારી, જેને જ
૧૦ ૧૧—સમે મેણીને એખણી જાણી મારેએ કુરડી છૂટવા સારે તેણીને
ખાવણું દુધા, ચાને મહાજી, પણ જ્યારે તેણીએ તેમ ન કીધું ત્યારે કુરડીનાં
પાછલું ભાગમાં આગ લગાડી, આ જોઈ બીચારી નોરાધાર જાં ભરા હોલ
થી મુઠાની બંદગી કરવા ભારી, જે તે સાહેબે હજીસ રાખી વરફદ વરફાળી
આગ જુલપી; આ વરપાદથી જ માંમાં ફેલ આગી જેથી કુરડીની માંમે માં
છી ફરી વરફા; આ જોઈ મારો માંજીનો ધારતી કરી તરંગ જુલન; નહોતી
અથા બીજી તરફ તેણીનો ભરપાર એ અતિશય તરસને લીધે થોડા કુર જે
મુકે પડેલો હતો અને એનાં શ્રેષ્ઠ વિશે તેણીને બિલકુલ અખર નહોતી, તે
ના મોઢામાં જ્યારે વરપાદનાં જીવ પડ્યાં ત્યારે કુરડીનાર થઈ હકડોમાં
આગી પાહોતો.

સુણ જાના નાચ ઘેર ન આગ્યા-યહ મધ્ય રાત્ર ખરે,
એકલડી જે વનમાં વશે ને-ઓરો થકી તો ડરે. ૨

ઓર જનો શીદ મળને ધુળવો-નહી તમ કવે સરે,
આંત્ર મમે પણ દ્વાર ન ખોલું-ચાહું તે દુઃખો પડે. ૩

દામ દલેતો આગ લમાડો-પાછળ વાડો બરે,
કેમ દવાજ પ્રભુ આ જોશે-(કે) દારી ખળીને બરે. ૪

હે નિશનાથે અવાચુ-કર્પુર બહુમે-(કે) જે તુજ દામ ડરે,
તેની વિપતિ સાચ કરીને નિશચ ઈશ હરે. ૫

મગન તણીતો ધટા કાળી યહ-વાદળ તોરે ચરે,
મેધરાગને સાચ મોકલ્યા-આવે કડલ્ય અવસરે. ૬

યજ એકમાંતો આગ ધુળવો-જોતાં કંઈ ન બરે,
આવ્યું પૂરું નદીમાં ભાંગતાં-દુષ્ટા દૂબે તરે. ૭

દૂરથી તારી પતિ જોઈ હરખી-શી હરિ હરિ હરે,
સ્નેહ સહિત જઈ પતિને મળી દગડ-દશીશ્રૂચી બરે. ૮

ઓ પતિરાજ શ્રેષ્ઠા ક્યાં તમે-આગ્યા અંરેખા ધરે,
પતિ ફરે વનમાં પાણી વિનતો-કેમ ન જીવ ડરે. ૯

મુઝીમાં મુજ દેહ પડીને-પાણી વિના તડકરે,
આદરી અચાનક શુદ્ધિને જોતાં-વનખિંદુ મુખમાં ડરે. ૧૦

૧-નિશનાથ. ૨-સાંજનાં. ૩-રત્ર. ૪-અવાચુ.
૫-દવાજા અવાચુ. ૬-જોતાં. ૭-અવાચુ. ૮-શ્રેષ્ઠા. ૯-અવાચુ.

ધન્ય ધન્ય પ્રભુ જમકર્તાને,
ફિરોજ મનથી વરે;
સાથ તમારા તેને છે નિત,
એ તમથી ના ફરે.

૧૧

અમરું કોઈ નથી.

મુસતાની—પદ—તાત દીપચંદી

જીવજી ૨૨૮.

મેળિ ગયા આ હામ—સાહા મહુ,

મેળિ ગયા આ હામ,

૧

મોટા મોટા મંડોળો પાંધી—સામપતિ રાજાનામ;

બહુ વાપુ સ્થળ જળાનું પ્રભુને—દીધું ન દમડી હામ.

૨

રાવણ બહુ અભિમાની જોલો—વેર કર્યું સદા રામ;

દુર્યોધન નૃપપદનેર મારે—લડ્યો ધરી બહુ હામ.

૩

બાટલિવાળા ગેવા શેરો—ધર્મિ કરી શુભ હામ;

અંતે કાળ અરણ્ય થઈ કંધી—વાસ બેહેલુ મુકામ.

૪

ભદ્રા રાત રિત સમિત કરેલિ—નનયાં કાદયા વામર;

નરિ જગની કતૂહી માયા, ગરિ—માળા આરો જામ.

૫

ફિરોજ સહુ ઝન ઝારો એ પથ^૧—છાડિ જગતનું હામ;

પરશુ^૨ માતને અરપણ યારો—હાડ માસને આમ.

૬

૧—સામ. ૨—આહવાનને. ૩—દિગ્ગમ. ૪—જાગેર.
૫—મરેરો. ૬—મરણી.

ઉદ્યમ કરવા વિશે.

મુદતોની—૫૬—તાલ કાપરો.

(કવચીય રાહ.)

મુદત કાં કરેછે કરમની ખાસ;
જા ઉદ્યમ કરની ખાસ. ૧

કરમ ખેતનો ઉદ્યમ ખેડૂત,
છે જમ જહેનો ધાસ;
ખેડવા વિના નહિ ધાન પાકશે,
રૂહેશે ધાસનું ધાસ. ૨

ઉદ્યમ વિન કેમ જશે પેટમાં,
બોજન રાખ્યું ખાસ;
કવચર કરેઝ છદ્ધ મુખ નહિ નાખો,
તો કરશે ઉપવાસ. ૩

પાંખો હલાવ્યા વિન વાનુ કેમ,
ખાશો ચેનર ખાસ;
કિરોજ માખણ કેમ નિકળશે,
જો ન વલોવે ઝાસ. ૪

મનને શિક્ષા.

કેશ—૫૬—તાલ કાપરો.

(કેશ શિક્ષાન કાલ પાને વિન બાસના—મે રાહ.)

મુદ મન મુશી તું કાં રમત રમેછે;
છોડી દરિ તાન કેમ રમત રમેછે. ૧

૧- સુખ. લેખી સુખ તુજ કમકમેલે,
 ૨- ધર દુખ લેખી તુ ખુશી દુષ્ટ સમેલે;
 ૩- કિમલાવી કામ જળમાં કાં તું વમેલે.
 ૪- વિપવતજી વિપ વિધિને નિત્ય જમેલે,
 ૫- અભિજ્ઞનો ત્યાગ કરી કેમ લમેલે;
 ૬- સ્વર્ગ પંથ પરદરિ નરે તું હમેલે.
 ૭- છળ જાંઝર પાપ બાંધિ છમાલમેલે,
 ૮- પ્રભુ સદા પ્રમથ પેર દિમથમેલે;
 ૯- મહાનંદ સુખ તજિને દુઃખ ખમેલે.
 ૧૦- નિહાને તિલક મુખે તિમતમેલે,
 ૧૧- મત્સ્યખને કાજ શીદ નીચનમેલે;
 ૧૨- કહેલે દિરોજ ખોજ નાસ યમેલે.

અખજાને સિખામણ.

રામકૃષ્ણી—ગરબી—તાલ દાદરો.

(બિહાર નારે બાગ વણીલે દિનાનાથદે—અર્થ રાહ.)

સંપતક જાણેખિ ચાહે જે નિત પનિને પ્રેમથીરે,
 સત ને મેહન જાણિયે;
 સંકટ સમે તજે નહિ જે મિત્ર દહી તેમથીરે,
 સત તે સ્નેહ માનિયે.
 દિન પાછળ રાત્ર યજે—અજ્ઞાણું મટી જશે.
 રહેશે ન સદૈવ એક રંગ;

૧-સુખ, ૨-ધ, ૩-કામ, ૪-જળ, ૫-અભિજ્ઞ, ૬-ત્યાગ, ૭-સ્વર્ગ, ૮-પ્રમથ, ૯-મહાનંદ, ૧૦-નિહા, ૧૧-મત્સ્ય, ૧૨-કહેલો.
 ૧-સુખ, ૨-ધ, ૩-કામ, ૪-જળ, ૫-અભિજ્ઞ, ૬-ત્યાગ, ૭-સ્વર્ગ, ૮-પ્રમથ, ૯-મહાનંદ, ૧૦-નિહા, ૧૧-મત્સ્ય, ૧૨-કહેલો.

વાવો જો બી હુખનાં—આશો તો ફળ સુખનાં,
તે વધુ નહિ રહેશે નિત સંજે. ૨

ભૂમિ વિના મૂળ નહી—મૂળ વિના ફૂલ નહી,
ફૂલ વિના ફળો કેમ થાએ;
માપ વિના નાશ નહી—નાશ વિના સ્વાસ નહી,
મુખ વિના સ્વર્ગ કેમ જાએ. ૩

બાગનો સુહાગ જરો—વનનો વણિ બાગ યરો,
ભાગ્યો ભૂમીના પશુ જાએ;
ગાદીએ રોક ચઢે—ભૂપતી નિરાસ રહે,
બર બરમાં લીખ ફરી માગે. ૪

રત સુવો એક નહી—આરો તે ચાલુ રહી,
છે ફિરોજ ગુલુ ધણાજ ન્યારા;
ધન્ય તે અમળો કહી—દુખ શરિ જે ચૂપ રહી,
ફલે પાતિ ધરો ધીરજ આરા. ૫

પાંચી પંચાતાપ.

ભીરવી—મુસ્તજાદ—નાસ દીપચંદી.

(સિંહ પ હમનો હમે ચમકો બાહ કરેએ—એ રાહ.)

મેં આ જગમાં આવિને—રડાં ન કિયાં કાજ,
આરસોસ કરેછ આજ;
રામતાનને રિખાવિને—જાવ હુઆહુ જહાજ,
આરસોસ કરેછ આજ. ૧

વ્યયં જનમ ખોયો,
તેં ધરી ખુપરી જાર,
કોય હો ગદ્યાર;
પરદ્રવ્ય નારિ ખોદ્યો,
ખેલ્યો કપટી રહ્યો.
અપ્સોસ કરેછ આજ.

૨

લોહી સદ્ગતો ખોલે,
દુઃખાની કિનારી,
હે રહેવત ખાલી;
ખોલે ન પાપ ખોળે,
અતેજ જશે તાજ,
અપ્સોસ કરેછ આજ.

૩

ખુશિયાં માયું મર્ગને,^૨
પણ આવે કેમ કળ,
નહો પુરી થઇ સખ;
કમૂ ન જોશ સ્વર્ગને,
ધસ દાર નકેમાજ,
અપ્સોસ કરેછ આજ.

૪

જોઇ મુજ બદલાસો,
ધિરોજ એન સદા,
નતો ખાદશ ખુદા;
અરીજ પાયમાલી,
જો રહેશે જરૂરાજ,
અપ્સોસ કરેછ આજ.

૫

શ્રવણને શ્રોત્રવા નિકળેલી છાંટી.

- ખરવા નિઃશ્રોત્રી--ખરવા--તારા પામે પીતાભે;
 (સવાસ)હું પ્રભુ કદમ્બની વ્યાગીને ને દેખાડો પાઈ,
 ભટકી શોધું આવેલજાણે રા શ્રોત્ર નહીં પાઈ. ૧
- પ્રદો મુઠ્ઠે પડેલે સમેતી નામ ને મેં મારે,
 હું નામ કામ નહિ કદાચ નિમિત્ત કાળા મગધી છાવું;
 પદ શ્રોત્ર કરેનાં વિતરણે મનુ ભાગમ હું પાઈ. ૨
- (અવાચ)સાંભળે તારની છાંટી-શિરને પાં ફેકત દોડી,
 આગણ પુરિય પાતાળે-હું પ્રભુ આપણે ત્યાં બાળે;
 નથી વિશોકમાં એવાં અવની જે દરિયા કૂપાઈ. ૩
- (સવાસ)કેવી તેવી સુરતછે-હું મારા નમ નૂતલછે,
 છે રંગ દેવલ છે કાળો-હું મારે પડાઈ આલે;
 ત્રિગ કરે અગોપિયેલાં રંગની છે તારી મારી. ૪
- (અવાચ)મથી ઉપ રંગ રંગ એતે-તથા નર કળો કહ તેને,
 વિતરણ જગત ને દેખ-કનક સર્વનાં એમે;
 છે સમજાં એકજ તેને રંગ મેં વાવતી વાઈ. ૫
- (સવાસ)કદમ્બની દેગા કહછે--મેલું મહિર ત્રિગ કહીછે,
 નિકાં કિછે ને કપારે--શાં રંગ પડેલ કપારે ?
 કપારે દેખું તેલને અણુવા મતનાં મુંઝાઈ. ૬
- (અવાચ)દર્શણ દે આડે વદમે--નિઃશ્રોત્ર, સુખ નાંદ પામે,
 કેવિશિદિને કેવેશ્યા-આગસ નહિ નિકાં બોળી;
 આડેતે મેં કરે છાવું પ્રભુ બાળો સપડાઈ. ૭
- (સવાસ)અધિ જાતાં પાતે કદા હું મારા આવેજી રહી,
 ને દિવસે કેમ ન સુતે જાત નહુ દિશક બુઝી;
 પ્રદો કહી જાતનાં દર્શનુ વિતર ન રહે હું અવતારી. ૮

(જવાબ)જે 'સત્ય માર્ગ'માં ચાલે—તે જોય દરી જાય ભાગે.
તે તેને સર્વથી ધ્યાશે—રહી જાય થણે નહિ નુકાને;
હીરોજ દહે કિર્તી પરજીની જેણે મનથી ગાઈ ૬

સ્વર્ગેનાં વાસો—જીવને શિક્ષા.

કાલિંગડો—લાવની—તાલ ત્રિવટ.

(મગ્ન બાત કોરે કહાનાની કમ ગાહે.)

- સહુ શોધો સુરપુરો વાસો;
નવ અંતકાળ પસલાશેરે. ૧
- આ જગ માયાની જાણી—જો જાશે પૂર્ણહાસો,
તો સૂરત ધાશે કાળી—જાશે હાથો મધ ખાલી;
પડિ નહિ સડી પછડાશેરે. ૨
- તું કહેછે મારે મારે—જદ જોડ કહી દે વારે,
રે કાલ અંતનું લોકારે—છે પાપ પુન્ય તુજ સારે;
જે કરશે તે મધ જાશેરે. ૩
- નિસિદ્ધિને રમીને ચામ્પા—વળિ કેશ તમારા પાશ્વ,
પરબત પરનારી તાક્યા—હરિ જશ નાનિ ગેપ અહુ હાંસા;
નવ પ્રભુ પરમપદરે પાશેરેરે. ૪
- આ સવ સ્વપના સમ જાણે—પ્રભુ પત્રપત્ર કાણે વખાણે,
પ્રાચીનક કાળ પ્રમાણે—કરિ દૂર દુઃખની ખોણે;
સુખી અંતે સ્વર્ગે ચાશેરે. ૫
- મારો રંડો છળ લીરે—ખરડો હાથો ઉધારે,
શિદને જાણ્યા મંદીરે—વિઘ્ન સર્વે જોય દસંદરે;
પ્રભુ નાહા નમેજ માશેરે. ૬

૧—સુરપુર: પદ્મ. ૨—સાચી પદ્મ ૩—પદ્મ,
૪—અમલક. ૫—સાચી આપી કિંજલક. ૬—સાચી કિંજલક.
કાળવ રંડનાર.

હું અવધિ^૧ તમારી ઘોડી-ફળ જેમ પવન સે તોડી,
તેમજ દુઠસી જિવ દોરી-ફીરોજ કહે સહુ છોરોર;
હરિ દ્વારે જઇ અઘણીરોર.

૧૭

હાથર પ્રાર્થના.

હૈરવી—૫૬—તાલ એક તાલો.

(જાણે મને રાજા ખાલિ હવે બહુ થઈ સમજા—એ રાહ.)

નમું ચરણુ જમતનાય—કૃપા કરી પાપો કિધારોર;
દહ રદામક તમ હાથ—ભવ સાગરનાં દુઃખ ટારોર.
કરિ અન્હર કપટ પાપ—ચાકો હવે હું કુટિલ^૨ કર્મથી,
તજિ તમ સમાન આપ—મુખ કરું કાકું^૩ વધર્મથી;

હો જમ જનક^૪ પતી,

જો દુર—કરમ મતી;

તું સત સરલ મતી,

દે મૂઠ કહું ખતી;

અધ^૫ વિખ ચદૈસુ મુજ અંગ—જમવંત મંત્રથી ઉતારોર. ૨

આ સરસ મનુષ દેહ—ગિરવી મુકી મેં નરક—પતી^૬ પાસ,

લાગો સ્વરમી નેહ^૭—છોડવી હવે કાણુ પુરે આસ;

હું સિસ સરણુ કરે,

ના દુત નરક ડરે;

નાથજ ચરણુ ધરે,

તો જાવ તરણુ^૮ તરે;

હો પનિત—પાવના^૯—અશા હિરોજની સુધારોર. ૩

૧—અવધિ. ૨—છોડી. ૩—કાકું. ૪—જમ. ૫—પાપ.
૬—મેલમસા ઉપરી. ૭—નેહ. ૮—જેણી નરી જવાપ તે.
૯—પાપીને પાપ કરનાર.

દુનિયાના ઢંગ.

ભૈરવી—પદ—તાલ જલદ તિતાસો.

(કામી અપનો કામ જોદો.—બિ રાહ.)

- આતે કેવા તારા ઢંગ—એકે કહી તું બીજું માસે; ૧
જુદા જગ તુજ રંગ.
સર્વે કહે કે દુખથી છૂટા—મુવા તણુ જો અંગ;
પણુ દેખ્યો ન એકમણુ જોને—મરવા યાય કુમંગ. ૨
નેદીને સહુ દોષ વખાણી—ગાય વળડી થંગ;
પણુ મુખરામ ખગલમાં છૂરી—દેખિ થયો કું દંગ. ૩
કોઈ કહે કે દોલત ખૂરી—મૂકે જવાહિર નંગ;
તોએ તે મળવવા કાજે—લડે કપટના જંગર. ૪
દાન દિએ બસ માન માંગવા—કરી દયાનો ભંગ;
યત્રદવાર પ્રખ્યાત ધયાને—જાએ નામ સલંગ. ૫
સ્વર્ગ સિદ્ધતે પોકારી પોતે—કરે નકનો સંગ;
દિરાજ એવા આંખ હાતે મેં—જોયા બણા અપંગ. ૬

લગ્નના આશિર્વાદ.

(Home Sweet Home—ઘોમ સ્મીત ઘોમ.—બિ રાહ.)

- ધન ધન્ય દિન રે આજ બાર્ષ છે બહુ શુભ કાજ,
શુભ લગ્નના લે આશિષો કન્યા અને વરરાજ;
રે માજને વળિ વાજ સાથે ગાયનોનો સંગ,
હો શુભ તે કરતારના નવ પહારનો છે રંગ. ૧
(કેરસ) પહાર પહાર—નેક નેક પહાર;
બહો હો દાદાર—બહો હો દાદાર.

મહુ જીવજો સુખ સેનથી વરસાજ કન્યા
નિત પાળજો વચનો રહી નિત સંપથી સંગાથ;
જશ પામજો બહુ જાનના રડાં કરીને કાજ,
આ આશિષો આમ જીવની બક્ષે ગરીબનનાજ.

(કોરસ) ખ્દાર ખ્દાર—નેક નેક ખ્દાર;
 બક્ષો હો દાદાર—બક્ષો હો દાદાર. ૨

મહુ ધન્ય સાથે માનવાનો પામજો રદિ નેક.
જરથોક્તના રડાં કલાઓ પાળજો દર એક;
સુ મનરની ગેવરની દુનરની સણુગાર,
નનથી વળી મન ધન્યથી કરજો ખુશી કરનાર.

(કોરસ) ખ્દાર ખ્દાર—નેક નેક ખ્દાર;
 બક્ષો હો દાદાર—બક્ષો હો દાદાર. ૩

ગાનેનારખ જેવી જોરમંદી સામ જોવાં જવંત,
ખુશ-હૃદ સમ કયખાશરો મનમ રપ જેવું જાંત;
એજેન મન થાઈ અશો—રસમ જેવા સૂર,
પામો ખુદા જશને રસ કસો રહો સદા અરપૂર.

(કોરસ) ખ્દાર ખ્દાર—નેક નેક ખ્દાર;
 બક્ષો હો દાદાર—બક્ષો હો દાદાર. ૪

થાળો બરી ચાલો સખી મહુ પ્રેમ પ્રુથથી આજ,
આ આન્યવંતી જોડિનેજ વધાવવાને કાજ;
હરથી બધા આશિષોદો નીજિયે હોશજ.
હોજો મુબારક આજવાદી જે થઈ આ રોજ.

(કોરસ) ખ્દાર ખ્દાર—નેક નેક ખ્દાર;
 બક્ષો હો દાદાર—બક્ષો હો દાદાર. ૫

બ્રિટિષ રાજ્યની કીર્તિ.

(Come landlord fill the glowing bowl.)

(૨૨ ચાલે હાલે દિવમાં નેખોલા.—એ રાહ.)

૩ રાત^૧ રંકરે જ્યાં એકજાહે,

જ્યાં મુલ ન્યાયનો ટેકજાહે;

સારદા^૨ સદા શિખાર રચે,

કિલોગ. કુન્નર. પેચાર જાયે.

જ્યો સપતિ^૩ સમૃદ્ધિ^૪ મચે.

મહા વિદ્યારિયાના રાજમાં.

૨

નહિ હરતો જાળથી^૫ ચીડીખી,

જો ધાય અરાજત કીડીખી;

નિસાદ તેણિને યોગ્ય મલે,

ને સમદૃષ્ટીથી^૬ સર્વ પલે,

જન હો નિર્ધન ખનવાન લલે,

મહા વિદ્યારિયાના રાજમાં.

૨

કર જોડિ મોગિયે જગદાતા,

કરજી કર અમપર મહાસાતા^૭;

કે હો સદા હયાં બ્રિટિષ ધગ,

હીરોજ સુખી રહે હિંદ પ્રગ,

નિર્ભય રહે વાધ સમીપ^૮ અગા^૯.

મહા વિદ્યારિયાના રાજમાં.

૩

૧—ખનવાન કુદર. ૨—મરીખ. ૩—વિધાનો રીઠો. ૪—દોલ
ત. ૫—અપારી. ૬—અંક શિખાર કરનામ પદોથી. ૭—સરખી
નવરે. ૮—મોહજાની. ૯—આસે, નજી. ૧૦—અગરો.

કચસરે હિંદ વિષ્ટોરિયાની કીર્તિ.

(So early in the morning.)

આસાં અદનારે સુખથી પગશે,
મનસાફ ખરો જ્યાં નિત ખગશે;
જ્યાં બકરી ચાલે સાથ ચરે,
તે અરવ રાજની ટેક હરે.

(કોરસ) જુગ જુગ જુગ વિષ્ટોરિયા.
જુગ જુગ જુગ વિષ્ટોરિયા.
જુગ જુગ જુગ વિષ્ટોરિયા.
મહારાણી કૈસરે હિંદ.

જેણીની દેવાતી સાથે,
દુનર ખિચોછે ગમ હાથે;
વિષ્ટોરિયા ન્યાં છો તમ રાણી,
કીર્તિ મારી સદુએ જાણી.

(કોરસ) જુગ જુગ જુગ વિષ્ટોરિયા.
રોજનાં છો રડાં માતા,
માયાવંતાં છો દુખ પાતા;
તમ સદા હિંદપર રાજ કરો.
ને રિએ હમારી દાઝ ધરો.

(કોરસ) જુગ જુગ જુગ વિષ્ટોરિયા.
ઓ સંશ્વર સુણ મનપાદાનીં,
ચિતની વિશેજની શે ખાની;
કે જુગે રાજો વરપ થાણો.
ને દુશમન યાગે સર્વે હતા.

(કોરસ) જુગ જુગ જુગ વિષ્ટોરિયા.

૧-આસાં. ૨-ન્યાં. ૩-મનની જુગો કહી પાદપર.

ઠગારી દુનિયા.

જિંઝારી બિચારો—પદ (આખામાં) નાચ ત્રિવલ.

આને સ્વસ્તી સમાધ કર્યાં થઈ ન શકે બાધ—જો રાહનો

જમમાં જરીક જુડી ઠગાર;

ભરોરો કદી ન રાખે બાધ. ૧

પુત્ર પિતા તણું પુન કરેછે,

સસરો દણે જમાધ;

નાર પત્નીનો મરદન વાટે,

જાણે પુત્રી ઠગાર. ૨

બાધ જીવનને માત પિતા છું,

ધુળનો સર્વ સમાધ;

અમલ્યની માટે ધન જોઈ,

સહુ ફરે મારી મમાધ. ૩

દાઢ વાંતને મંગલ કરતાં,

નિત્ય સવાર ગુમાધ;

મરણ રામે અહુ દુઃખ દેછને,

મેક્કા માલતી થાધ. ૪

પેટ રોહની વેડ કરતાં,

સર્વે બાધ કમાધ;

લેશર વાર મોજનને જાગે,

પડું પડે ફસડાધ. ૫

પરણી નારી પુત્રો રોહી,

ખારો છેલ્લી પાધ;

રહે સમેનો પેલો કદિનો.
 લોક કરે અનુરૂપ.
 કહે વિરલ જ્યાંની સુદર,
 એ વધુ મન માનુષ.
 આ વન જે હું તારું રહેછું.
 એમાં નથી સમ્મત.

૭

નીતિ ઉપદેશ.

માડ—મરખી—નાલ દાદા.

(૭૬ માંથી પાંચ શ્લોકો મેલેયે મળ્યા.—એ રાહ.)

શુભ વેળા વિલી નાપછે—જાણીયો નાથકુ.	૧
કાળજી કપૂર ભુજ-રૂપે પો કાગ;	
દુરગ્ધન ન કરે કામાદ-વિધ ન નવો નાગ.	૨
માદ માદ શિદ લવેછે—તાડે નથી અંગ;	
વન વન લલુ કામ થશે—કાકિત નરો સંગ.	૩
મુરખ રાગિ દલ્ય થકી—ભિક્ષુ રાગિ અન્ન;	
મલ્લ રાગિ પ્રેમ થકી—કાવલ વસિ વન.	૪
હીરો નહિ મુરખ મુગે—ખર બુદ્ધ ન બાધ;	
આપજો ન આરસી—હેરો નહિ સાદ.	૫
દાર્ધીન હોદ્ધો શુભ—ધોડે શુભ સવાર;	
પરજીને પતિછે શુભ—નારી સુમાર.	૬
વધુ ધનની હિર વધુ—બાળક વધુ વેદ;	
વધુ દિવસ નહીં નિભે—જેના વધુ શોક.	૭

૧—મેલતા લાઈ ૨—છલે માણસ.

જાણ્યું એને! પહેલે-દરજી રે મોય;	
પથર એને પરમના-વરી થશે જોય.	૮
હુખ વિનાનું બોળના શુ-સુખ વિનાનું પિન;	
તાલ વિના ગાવન શુ-પિા વિનાનું એન.	૯
રાજા શોભે તખતે-દાતા દરબાર;	
જાણથી શોભે સુદાન-મામરિએ નાર.	૧૦
પિયસ સાથ રાનંદે-સાથ સાથ ખાર;	
હુખ સાથ હુખેછે-જનમ સાથ મોત.	૧૧
વરસેછે વરસ પોદ્ધિ-મેઘ એક વાર;	
એકદંડ ફરેજા રૂપા-જનમ કર વિચાર.	૧૨

રંગીલી રાત.

ખાંડ—ગરબી—તાલ દાદરા.

રંગીલી રંગિયામણિએ રાત આજની;	
એ સુંદર શુભ શોભા આંદની આજની.	૧
ચંદ્ર વિના રાત સી-ફા. વિન સણગાર.	
રસ વિનનો વાત શી-સુખ વિન સંસાર;	
દોષત અપકારે પળી શુ ને કાળનો.	૨
નહુ ભુમિથી નિશ્કારે-હુમને કથીર;	
એક માના પુત એ-કાચરે કા કોરે;	
દુષ્ટ કોઈ દુરમુલ્ક છે સુષ્ટ નાજનો.	૩
રત્નાનિર્લ મુદ પિદૂપપાયે-વન વસી દસ.	

૧—એનું અને ૨—હિમકારો. ૩—વિશે. ૪—પ્રકાશી થાને
પહેરે છે તરીકે, એમ કોણયે છે એ તરીકેના એ ગરસાદ પહેરે તેમ માર
પરપરવાત: મુખમાં સ્પર્શ, એમ તરીકેના ગરસાદી યોગી તરીકે ૫—૪૫
છે પક્ષી.

કામ ગલિય ખાઈ ગિયે—હાંસ રમ્ય પમે,
 મેર કરે કોર સુખી—મેર માગની,
 આગે ગવિં વાળને—ફિર નેમ અમે,
 વિયોગ નેમ વિરહજી—તેમ કાવ કસમ,
 કે સુધિં જાણે ગદય પુકી લેત માગની,
 કોરે આપ વિન આછ—સ્વાણ આપ સર,
 મેરે ને આપ રાહ—સમજ દેત દેર,
 રહે ફિરોઝ દોઝ આપ રાત્રી તાગની.

મધર પ્રીતિ.

માંડ—ગરબી—તાલ દાદરો.

[૩૫૯૦ = ૬૮.]

જમનાં ગણિં જનમ જેણે પ્રીત નહિ કરી,
 મુખનાં તલમથી કરી આ જમણે ખરી
 આ જમના આગમાં—સુરેર જે ફૂલ,
 પમરેજે રવર્ગમાં—પત્તાળમાંહય મૂળ,
 નહિ કયુ કરમાય તે નજરપણે ખરી
 અતિ મેઝે સરજે નહિ—જળ વિન રેતખ,
 પત્તજીવી ન તોરશે—સર્વથી સુઝાય,
 ગામ મુઝે તલિગમાં રહે તિત પમરી
 મિટું નરે ફિર પડે—અનુગ એતવાદ,
 આગ દેવાનની સમાવડે શી ગિસાર,
 કોરેજે ફરેલા રહે ફિરોઝ કરી.

૧—પાંડવ. ૨—સુરજ. ૩—મેર પડવલ. ૪—અસાધ્ય.
 ૫—પાંડવ. ૬—પાંડવ. ૭—પાંડવ.

સંકટમાં પડેલાં હરણો.

ધનામરી—ગમ્ભી—તાવ ધામે ત્રિતાલો.

(હાલ મેકરે મેરા.—૨૦૨૦.)

- અરુણ સુણજો હો કુનાર. ૧
 હરણો હરણી ગરવા નિકળ્યાં.
 બચ્યાં પ્રદાને ચાર;
 અપહર વનમાં દુશી પડ્યાં કે,
 કુખલકની પડિ પાર. ૨
 એક દિશાએ વ્યાનોં વેરે.
 બિગિએ નાખી નર; ૩
 ત્રિગિએ બંદુક લઈ પારથી.
 ચોથી ખાવળ પાર. ૩
 રહે હરણો મજ વહાણાં બેડો,
 દરે રહ્યો નહિ ચાર;
 પ્રાણ નહુંતો આસ નહુંતો,
 સદુ રોધાં નવ પાર. ૪
 હરણી મોલી સુણો મુજ પતી.
 નરણ નમ હું નાર;
 નમ બચ્યાં કદિ કુદો પાર, પણ
 ગર્ભલયો મુજ બાર. ૫
 અમ મરવેનો આમય નમયર,
 કે મુજ છૂવન દાર;

૧—પારણીની, રોકાલીની. ૨—મીડ. ૩—કુવાર. ૪—મીડ.

૫—મીડ.

- નર થાને શિદ નારી પેરે,
ખોવે હિન્મન પાર. ૬
- નિરખાસી શિદ થાઓછો પ્રિય.
હે હરિ એક જીદાર^૧;
તન મનથી હરિ હરિ સહચે^૨ તો.
નિશ્ચય પડિયે પાર. ૭
- કામિ પામ સહુ સીસ નમાવી.
ભજ્યો વિશ્વાધાર^૩;
રડી કંઈક મે હે દુખનારક.
અમને પાર ઉતાર. ૮
- પ્રારથના આ દુઃખ તણી જઈ,
પ્રેમથી હરિને દવાઈ;
જેણે પુકિત રચીને ઝડપડ.
કીધા અભય ઉતાર. ૯
- ગાડીમાંથી નિકળી નાજે,
ડમિયો દુખ દેનાર;
પરદુખ દેવા ખાડો ખોદી,
ખોતે થાયો માર. ૧૦
- હરિ ખંદુક પડતાંતો પૂડી,
જઈ સર્ગપો છંગાર;
એક જાડીમાં મુઝી પારથી.
થઈ આવળની હાર^૩. ૧૧

હરણી હરણી કહે સત્યકો.
પ્રભુ તમ હુણ હરવાર;
તમે પ્રિયજન સુખ જાન જગનથી,
અંગથી હરણુ પરિવાર.

૧૨

પૈસાની હુનિયા.

મુલતાની - ગરબી - તાલ દીપચંદી.

આખાને તમે કેડિતાર તોને જય - એમ રાહ.

૧. તમત મુઠ્ઠા ધનનો મેળોછે.
૨. બાજિગરોને તરફ તરવાના - હયાનો બેસોછે;
કોઈ રકને કુટો જોનો - ખાધે થેસોછે.
૩. મુખે ખપેછે સ્વાનો જે સિર - જરનો મેસોછે;
જોડપત્ની કા રક બને સદુ - રહે એ થેસોછે.
૪. માનપાન સદુ તેને માગશે - જે ધન બેસોછે,
નાર મિત્રને પુત્ર સ્તેદ તો - જરનો મેસોછે.
૫. તે જર જર નેત્રી સદુ આવે - જ્યાં જર રેસોછે;
હરિનો મુજરો પ્રિયજન પાછળ - જરનો પહેસોછે.

કિંધમના કાચકા.

બુધાસી - ગરબી - તાલ ધામો તિલાસી.

જો દેદ નિરોગી કરવો દોષનો,
તવત રમડી રહ્યોરે;

તે જાનજી હાંસલ કર્યું હાય તો,
મનને રમડી રહ્યોરે. ૧

આગ કમાડ નૃમના વરને.
નહી કાંમ કહ' આવેરે;
જડપથી ટૂંકી કરવી હોય તો,
મનને રમડી રહ્યોરે. ૨

મેઠા કરી આજણ તાજિયે તો.
રંકશમે ના રહ્યોરે;
ઘાડપતી મની હોય કહોતો,
મનને રમડી રહ્યોરે. ૩

અડિયે માસે ઘોડા માકર,
જો ખેસાને ખાશેરે;
તાર તાર છૂટો જાયે તો,
સજીને રમડી રહ્યોરે. ૪

જેમ શેરડી જારે પિળિયે,
વધતો રમ તે દેશેરે;
તેમ ઝડપથી દોહણીમાં,
મા બધુને રમડી રહ્યોરે. ૫

જેમ છરી વાવરશી વચતી,
તેમ કીટ નહિ ખાશેરે;
નિર્મળ કરવા અગતી પર,
કુદનને રમડી રહ્યોરે. ૬

અમ કિરોજ ન પાચન થાશે.
આખા વિનજો બળજોરે;
સુવાસિક સેપન વખતે.
ચંદનને રંગડી રહ્યોરે.

૭

પતિને વિનંતી.

દેશ જિંઝારી—ગરબી—તાલ રીપચંતી.

હું વિનંતી વાંચજો પમિરાયા,
શિદ ભેષો કરો તજી માયા.

૧

વાલુ સિસા લગાડી પ્રાંત.
આતે છું પ્રીતની રીત;
પ્રાણનાથ દૂર કેમ થાયા.

૨

નદિ નિશે નિંદ દિશે મેન.
આપી આ પડ્યું દુઃખ મેનર;
હાથે દિલ દયા સાંત્વળ્યા.

૩

દારી સંભાર વિયોગેર,
શકે રાત દિન દ્રેવયોગે;
નાખી હાલ મેવે ક્યો થાયા.

૪

જેમ મોખંડ ખામી કરે.
શવર કાગળ મન નહી મીરે;
દરે પેલી પિયુ ગુણ માયા.

૫

हैल पाता द्विदोष नतनि,
इहेदोषे दास जेही अननि;
छे स्वामि नि सुजना पायल.

५

उरुं यीव विना सु नडाभुंछे.

निबोधो—गरेभी—नाछ नरवध विनाबो.

(कनको अरु बरु बनिबाधो. के सहे.)

ज्ञान विनाछे पुरुष नडाभा;
पतिव्रत विष्णु नाछे दसकाछि.
निमज विनागुं जेवन गुं रे,
कूप विनातो री भीकाछि.
स्वास्ति विनागुं दूध पाय सम,
विद व्यसहार विना समझाछि.
पुत्र विनागुं इण व्यथाछि.
नर विष्णु जहो जन्म रे आछि.
मुर्ख विनाना री रे पाछा,
अपरे विनातो आहसाछि.
दिपक विनातो नहेरो सुता.
दाम विनाती आप रमाछि.
नन्य प्रति विता दण्ड इवरो.
मकरो जेही दण्ड न सप्रछि.

१

२

३

४

રૂઠ ફોડો વિષ્ણુ બાગ ન શોભે,
સાટ વિનાની શુનિ બટાર્ધ;
પતિ વિષ્ણુનો પરણી નહિ શોભે,
મલિન હૃદયને સાની સદાર્ધ.

૫

બાવ વિનાની શેની ભક્તિ,
પ્રીત વિનાની સાની સમાર્ધ;
કુદ્ધિ વિનાનું બગ બગાડે રે,
સુગુણ વિનાનાં સુત^૧ ને ગર્ધ.

૬

ચંદ્ર વિનાની ગલ ન દીપે,
સુગમ વિનાનું દ્રવ્ય સપાર્ધ;
અમૂ વિના આ જગદ ખાલી,
દિશજ ભેજે નિત શુણ ગર્ધ.

૭

આમ બીખામણ સાપુરણ મંગાલી કન્યાશાળાનો

પાથો નાખવાની કિરિયા વખતે

ગવાયણ ગાયન.

નૂર સારમ—ગરબી—નસ ખીમો પ્રિતાલો.

(સમગ્ર શાળા. સમગ્રને કાફૂ ગીતે પ્રતી શોભા.—કેવે રાહ.)

સખિ ચાલોની, જોવાને જાણે રે

મહિમાર વ્યાજનો;

ધન સોશાયણ, મરમ નખાવે પાથો

વીણા શાળનો.

૧

સુત^૧ માપુરજી બંધાવીના,
એકજ પુત માત લીધાછજના;
કીધાં કમી બદુ નેકીના.

૧

જરથોસ્તી મંડોની સાળા,
જ્યાં કેળવણી લઈ બદુ આળા;
પહેરે સંસારી સુખ આળા.

૩

અધિકારી યજ્ઞ પ્રારંભતણા,
લીધા જસ દીધા લાભ બધા;
કેળવણીમાં રાખી ન મળા^૨.

૪

બંધે મૂઠું કેળવણી કાળે,
અથ લાખ દઈ રૂડી રાળે;
મહુરત પાવાતું છે આળે.

૫

બીંબોછજ નામ સદા રહેશે,
કન્યા સોમી અપ્તિય દેશે;
સોરાખજ નિત જગ જશ સેશે.

૬

એવેઃ એકજ જણજો જનની^૩,
જે મનસખ સારે બદુ જણવી;
શુભ નેમ ધરોને તન મનની.

૭

જે શુભજન આ કાળે આવ્યાં,
અવગાની કાઝ દિસે લાવ્યાં;
રહેજો નિત અવનામાં^૪ કાવ્યાં.

૮

અમ વિનતી સુણજો સુખદતા,
રાખો નિત આ મુત ને માતા;
ફીડોજ કહે છે જગદાતા^૫.

૯

૧—બિહા, હીરો.

૨—જાકો, કમની.

૩—બર.

૪—મણા.

૫—કનિયાઈ.

૬—કનિયાના રક્ષણ કરનાર.

નવરોજનો મહિમા.

સિંહ બરવો—ગરબી—તાલ ધામો ચિત્રામો.

(જરથોસ્ત્રી દેવેનાર ભગવાનનાં ગાંધીયાં—એ ગાથ.)

સર્વિ નવજી દિવસ દે આજ,
સર્વની આવીની;
નવરોજ સુખારંભ ડાંગ,
ગોતરાં ગાયેલી.

૧

મુસલમાની ગોરમ લેવી,
દિનની વિષવાય રે;
હરિજનો નાકાલ કરેછે,
શરણ પનેલી પાળી.

૨

આજ દીવસનો મહિમા રહે,
સર્વ હરખચી રહેરે;
એકમેકનાં એર લઈ શુભ,
આશિર્વાદો ભેરશે.

૩

બાળક બુદ્ધિ નરેણુ મધસાં,
સરસ કરે સણુગાર રે;
ગદી ગલીએ વાજાં વાજે,
સરજોડનો પોકાર.

૪

ધણુ વગમ સહુ સુખથી જીવે,
ધણુ જીવે પાણ્યાર રે;
જરથોસ્ત્રીનો નવલ વપેમાં,
ખિલતે જરનો અહાર.

૫

52

કલ્પે પરી ઉદાગી રહેજો.
 ઘડી ધરમ પર પાનરે;
 વડાબની કુલ પડેલ કરી,
 સુખ રૂડી રાખા સાન.
 દિગ્ગજ દર્પા આસિય દેહ,
 કુળજો સહુને લેકરે;
 અદ્વૈતમગ્ધને કાઢ કરી,
 વરચોરની રાખા દેક.

સ મ સ્યા. (ઉપાણી)

સિંધુ માંડ—મરખી—વાસ દોપનરી.

(મોર પધારે મહારાજ મણીપર મોરે પધારે—એ ગાલ.)

ઉપાણીની કેનર-સખી દુર્લે દોની કચારી;
 કહિને ફરી ના દર-સખી બહુ લાકે પિઆજી. ૧
 નયી ધાર આપ્યાને તે-નયી કાઢર કે માવ;
 સરે કામ નલવારનું-કરે કદકમાં પારા, "કુલારનો દોશર" ૨
 હાથ કહે જાણુ ચારને-હાથ સાંભલે વાત;
 ધનો પત્ની કહી દિવે-ખોલી દિસને રાત, "નાડી" ૩
 સ્વામી વર્ણ અર્ધે શેલનાં-ધરો મોરજી હાથ;
 નિત કૂદી વગરે ફરે-નરિ તે ગાંધીનાથ, "ભમરા" ૪
 હારે કલ્પા નુસારે-તે નારી કહેવાય;
 પુરુષ સેન્ય સાથે કહે-જેમાં નાશ શત્રુનો થાય, "કોમળી" ૫
 નાર એક વરમાં રહી-સુધર મરે પોસાત.
 મરદિન વરયો નિકળી-દેહે સમનં થાક, "નલવાર" ૬

૧-ભણ-કેળુ ૨-કા.કા. ૩-પાણીના-જવનાં ૪-કા.કા.
 ૫-કોમળીને સમર કિત નાથાને થાકેલું ૬-સાદ કાપડ તે. ૭-કા.કા.
 ૮-વરમ વગર

ગોચર કરી શુભ નાદીઓ—મરખી નાચી ગાયન;
 જેની વાડીનાં રમે—ધન સદુ સૂટી વ્યય.—“પાંજીની રહે” ૭
 છટે જ માસે મરજ પડી—લીધી ધરી ઉમંગ;
 મૂલનાં જોઈને દિરોગ—થર થર મૂંગે અંગ.—“પંખો” ૮

પ્રસરને ઉપમાં.

જિંઝારી—ગરખાં—તાલ દાદરો.

(અર્થાત્ મને શાને દોષીયા વાટમાં.—જે રાક.)

અનુપમ^૧ કહી આપું ઉપમારે નમને જાણતી;
 કો ન જોડું સંપૂર્ણને મિરાજતી.

જો હું તમને પ્રકારે કહી મેરૂં જ્યાન તણા,
 તેતો છે અવ્યય^૨ વળી શોધવો મિહટ બળે;
 જ્યાં દેણ લીલા નમારી સદાજતી.

આજે જો મન કળ સદુ દેણે તે કદમતરૂ^૩,
 તેતો છે કાષ્ટરૂ^૪ જાણતામાં જો અરૂં;
 સંગ તેની સરખાવનાં હું લાજતાં.

અમરધનુ^૫ સકલ હનિહતની મનપા પુરે ખરી,
 તેતો નહિ અમર કદી જાગે ક્યમ લાલે ધરી;
 વળી રૂપી દુખ મજનુ^૬ નહિ રાજતી.

કોણ ચિન્તામણી^૭ અરેથી જન હેમ^૮ બને,
 તેતો છે જાણી^૯ વળી જોવા નહિ મને મને;
 સદા ધાનુ તે રહે બલે માજતી.

૧—કેને સારું હોઈ ઉપમાં ન લેવ તેને જોઈ કોઈ સાથે સરખાવિ
 સકાય નહીં તે. ૨—જે પદારથનું કોઈ રાતે સરખું પદ—મિતલ.
 ૩—મેં પરખન. ૪—અસે નહિ તેડું. ૫—હનિહત આપ તેનું રૂપ
 મરૂં જા. ૬—મજનુ. ૭—કેમણે પૂરી પાડનારું સ્વપ્નમની માથ.
 ૮—કેની યોસે છે અણી એમ તેને કે કોઈયે તે મને. ૯—જોઈ—જોઈ
 રજી. ૧૦—પરખન.

આ દાનના સાગર કાઠ તો કહે નમને,
 મોટેરો અરો પશુ ન જાળ ખાઈ ગમે મને;
 લઈ લાખો ભોગો કોરે ગાજતો. ૬
 રવિ સમાન કહું તે અતિસય તેજસ્વી ન ગમે,
 સિતળ ચંદ્ર છે પશુ યા કળાદિષ્ટ સદૈવ જામે;
 સદા પ્રભુકળા હિરેજને નિવાજતો. ૭

કળીબુગ.

નિઝોદી—ગરબી—તાલ ધામો ચિતામો.

(કમલે પયા માખન મહા બદ—મિ રાહ.)

કલબુગ તારી—રમના ન્યારી;
 બેઠ ભરીછે ભારી રે. ૧
 પાપી નાવ તરેછે દરિય.
 પુન્ય કુળે દુઃખારી રે;
 ઉઘોળી તો જૂએ નહડે,
 પેટ ભરે પૂતારી રે. ૨
 ન્યાંછે ચારે દગથી દળિયો.
 મળે નહી ખાનારી રે;
 ચલિયાં ન્યાંછે ચાર મળે નહિ,
 ભુખ્યા પાડે ભારી રે. ૩
 દુરાચરજનું ખેત ચરેછે,
 સદા ચરણ રૂપધારી રે;

૧—સરુપ—દરિય. ૨—પીપા જમના પાંજીર કિંતુ નોંડે રાહડે
 ને. ૩—સરુ. ૪—અળસનો. ૫—કળા નવરત્ન—સેના રૂપમાં
 વધારે મયા કરે તે. ૬—કોઈ—ચાકલ.

નીતિ દ્રજા તો વિપ લાગે છે,
સિખ લાગે છે ખારી રે.

૪

પ્રિયા પતાનિ ગરહન ખારી,
ધાવ દરેછે કારી રે:
જાગને કાગે રોગ પડેને,
શાપ સતી મનવારી રે.

૫

સખા શરિયા વાકી નેએ,
બર બાધે બીખારી રે:
શેઠાણીની સાગી મહેલી,
ચાકરડી ગરતાડી રે.

૬

કુળીનને મદ્દ બુલાઈ જઈને,
ધનથી બાધે ખારી રે:
પતી દુબારે દુધિયા માંગે,
જો પરણે ટુમારી રે.

૭

ચોરી પર સિરજોરી પડેને,
માંગે ન્યાય પુકારી રે:
મુર્ખ મુન્સદો નિદાપાંના,
પ્રાંણ સિએછે નારી રે.

૮

દેવળ દેરે દરમણુ મ્હાને,
ચોરી કરે લગનારી રે:
ધૂપ દીપ તો દયાથી લાવે,
જુએ મરે પૂજારી રે.

૯

પુશામદેનું સેન કરેછે.
 ચાર કરે મરહારી રે;
 દિશેજ કરેછે સત્ય શિખામણુ.
 તાગે સર્વ આકારી રે.

૧૦

મીતનાં પરીણામ.

સિદ્ધિ અરથો-ગરબી-તાલ ધીમે વિતાવો.

(જાણી જાણી કોલકાણ રહેત-એ ગાલ.)

હુઆકારી મીતનાં આણી-કાલ નવ આશીરે;
 રહિ અગિને બાણી પ્રાણુ-સુખાનવ થાશીરે. ૧
 મુઝું પતંગ દોવડા જોખે
 તન મન પ્રીતિ આવરે;
 દુર પ્રિયા તારે કાળે તે.
 ભવન અગિને યામ. ૨
 નાદઅરતણીર દરણુ કરેછે.
 પ્રીત અરી નિરહાપ રે;
 બાળ પમારી રહે દુઝાની,
 મારી રહે સંતેવ. ૩
 પ્રીત કરેછે ભવર કિમળની.
 થેલા થઈ સમટાપ રે;
 સાજ મમે જો દુમે બિચારો.
 મરે નિશંકે ઝુગલાઈ. ૪

૧-સીર. ૨-ગરબના લાગના કવનો. ૩-એ: નેત્રાગિણે. ૪-રાતના.

ચકોર પક્ષી ઉડે મનનમાં,
કરી મંદની પ્રીતરે;
બદન પછાડી મરે આપડો,
આ દુઃ પ્રીતની રીત.

૫

બળધી પૂર સરેવર જોઈ,
હંસે લગાડે માથારે;
દિશેજી જ્યારે સુકી ગયું બળ,
મરે તે તજી સિધારી.

૬

કુખતા પાપીનો પશ્ચાત્તાપ:

પૂર મારંગ-મરળી-તાલ ખામો ત્રિતાસો.

(સંસ્કૃત શાસ્ત્ર, સમયને સહુ મને પ્રતી રાખવું—મિ રાધા.)

હો વિશ્વલતાર, હાસ પુકાર
પારે પહેલા આવોની;
હો દુર્ભાતા, દિલમાં કાંઈ
દયા પાપીની આવોની.

૧

તજિ નમ જેવા કુખ જમતપતિ,
બળિ નરકે માગ સજિ મંદ મતિ;
કુક દેખો કેવી યાદ મતિ.

૨

જાવ સાગરમાં, તો રેલ મ્હડી,
અમકે વિજળી વાદળ મગડી;
શું દરેકે પાપી નાવ મડી.

૩

૧—તજાવ અને સરેવર તરે રહેતો બિલ પક્ષી. ૨—કુખિયાને સ
વળો ન્યામન બળતાનાર. ૩—મરડે કદાચ નબળાવળા.

હાથે મોજા બહુ પૂર બળી,
જાંણે હરપળમાં જાંબ ગળી;
સાંમે કુરકે છે પ્લાડ વળી.

૪

કુપપત્તી, સુકાંત અરે રૂઢ,
કરકુકતુ પુલાંણ અરે રૂઢ;
જાંબ કેન દ્યારે શિસ રૂઢ.

૫

જે જાણી મધ તેં વિપ પાયાં,
મદમાંડ તજિ પૂન, પાતક કીયાં;
રૂપુ સમે જો મેં લીયાં.

૬

હરિને દિરોજ જે તજિ જાઓ,
મમનો આપુક પોરે વાગ્યો;
મુઠ અંતસમે મોંકી જાગ્યો.

૭

જગદર્શન મેળો.

સિદ્ધ અરવો—ગરબી—તાલ ધીમે ત્રિતાલો.

(જગદર્શન મેળોમાં જાણીતા નાચકો.)

હું આવી જગદર્શન-મેળો જોવાને;
પામો સુખ કરી પ્રશન-ખંડો જોવાને.

૧

તરહ તરહની દુકાંત છે હયાં,
નાદની કો મોટી રે;
કોઈ પુત્ર-વને જમને મેછે,
દાનત કોઈની ખોટી.

૨

બાજિમરોએ બાજી માંડી,
મોઢ થયાં વશ કોઈ રે;

ધયો દોહમાં ને જત વસતો,
મુરખે દોહત પેસા.

૩

પ્રોતે રિવસે ખીયાં કાપી,
ચોર થયા કહ શેહ રે;
‘હેનો સહુ સંભાળી રહેજો.
નહિતે કરજો વેદ.

૪

રખત રમેછે શર સિંચાઈઓ,
કરી પાપનો નાશ રે;
કોઈ ખુદાને બૂલી પાપી,
પંથ ચલાવે ખામ.

૫

કોઈ પુત્ર પુત્રીને ખોઈ,
જીડ જોઈને રાયાવે;
કોઈ પિતા પતિ નારી મારી,
હસતે મુખડે જોયાં.

૬

ખરીબ તૂટે ચિથડે હાલે,
જોયાં પુન પતયાન રે;
મોટ મોડે કોઈ સુમાવે,
હરિખન સંધને માન.

૭

અખીર ‘વેશ’ ચોર ફરેછે,
સખી રોહ દેવવાય રે;
ખુશામલિયા ઠેસીઓ નશ.
રોહ વગાડો ગાય.

૮

દિગ્ગજ આ અવસરનો મહિમા,
કર્યો કાંઈ નહિ ગમ્ય દે;
ખ્યાલ કરાજો પ્રજા ભરો તો,
સ્વર્ગે સુખ અહુ ઘાય.

૫

તન દેહકે.

કાફી માંડ--ગરબી--તાલ કાફી.

(અસંગતિ થાત પદ્ય કાલકે લોક--એ ગદ્ય.)

- અને દેહકે કું કાંઈ પ્રજા પાસછે જો.
પુરી પાડી જેણે જગની આસછે જો;
ભટકવાની ધરધરે ન આસછે જો. ૧
- કાલ કહે કે દુવાકાંઈ નાથછે જો,
કાલ વેદને પુરાણ કહે પાછે જો;
અનમોલ એક લાલ મુળને કાવછે જો. ૨
- નહી જાડે ગંગા નદિએ રનાન કાજ જો,
નહી કોઈ કરી જગમાં સુમારે લાજ જો;
સદા અણુ પ્રેમ કરી વિશ્વમહારાજ જો. ૩
- નહી જોગની યજ્ઞને જગત ત્યાગ કરે જો.
નહી કાકરનો ધાંટ કરી કાંઈ ધરે જો;
લજ નનમને પ્રજા ભવનાં દુઃખ દરે જો. ૪
- મુજ દેડે આંધુકે મેં સ્થાનરે હરી જો,
નિત્ય ભાવયાં અણુ કું દિગ્ગજ વરી જો;
સદા રહું છું ખુસાસ ભક્તિ ભજન કરી જો. ૫

૧--જોયજાનો, નહી. ૨--કાલ, જગ. ૩--ગળી.

કોઇ કબજા પુલ અકુરમજાદ નામ છે જોઈ,
કમલુ હરિ શિવ નારાયણને રામ છે જોઈ;
કોઇ અણાક રખ કહી નિત્ય કામ છે જોઈ.

૧

કોઇ જગત તજી જાને વનોમાં રહી જોઈ,
વળી હંધુ તન કરી વિપત બદ્ધ સહી જોઈ;
પણ પુલ એક સર્વના બિજો નહી જોઈ.

૨

કહે હીરાજ ધરમ સહુને ખ્યાશી છે જોઈ,
જુએ માલિ એક જુદો જુદો ધ્યાશી છે જોઈ;
પણ પુલ કોઇથી કદિ નહિ ન્યાશી છે જોઈ.

૩

સંતોષ રાખવા વિશે.

સિંધુ ખરવા—મરખી—તાલ દીપચંદી.

(આનો મારે આઠસો અલોકારે.—અ રાહ.)

સખી નેમ રાખે પ્રભુ તેમ સહિએરે;
સુખ સાથે દુખો પેણ સહિએ.

૧

હિત કોઇ માડિએ ફરિએરે,
કદિ તડકે પગથી વિચરિએરે;
દુઃખ દિલમાં દહી નહી ધરિએ.

નહી રોજ મળે મોહાઈરે,
દહી વાસીયા દુકડા ખાઈરે;
સંતોષી રહેજો પાઈ.

૨

જરતારી પહેરી સાડી રે,
ત્રણ મરવિ થયો જઈ વાડી રે;
છે લાખ નદીઓ આડી.

૪

કરી તવરતનેજાં જમકિંમે રે,
કરી ફાટિ સાડિંમે દમકિંમે રે;
નહી ભૂખણુર પેણુરી બ્રહ્મકિંમે.

૫

ખતી શેઠાણી કામ કલિંમે રે,
કરી ચામેરડી યાદ રલિંમે રે;
સંતોષ ખરી સદુ મલિંમે.

૬

સર્વ ચઢી કયો મન્ય દિશે રે,
વળી આધમતો પેણુ દીશે રે;
રહેશે ન નિચે ચઢી રીસે.

૭

નિત્ય હસિએ તે ભક્તિ પલિંમે રે,
નહી પ્રારબ્ધ સાથે વલિંમે રે;
પ્રભુપર રીશે નહી ચલિંમે.

૮

પણુ ચલાશે તેમજ ધારી રે,
રંક રાય થઈ પણુ જાશે રે;
મને રાજા પોષ કોષ ખાશે.

૯

કહી આંક સળવ્યે દૂધે રે,
દીશિય નાંચે પણુ દૂધે રે;
કહી તાર પ્રભુને ન બૂધે.

૧૦

સ્વર્ગ ગામ.

કિન્નરો—ગરબી—તાલ દાદરો.

(ચાલતી ચાલતી જે બેલી ભણતી નિશાને—એ રાક્ષો)

ગામછે ગામછે ગામછે રે;	
મારા સ્વામિનું હૃદય ગામછે	૧
પ્રભૂના ખારા ત્યાંજ વસેછે;	
સ્વરંગ લેનું નામછે રે.	૨
સુખ મેન મન ત્યાં મરવેં વસેછે;	
દુઃખો લગીજ નકામછે રે.	૩
મગ રંગને મોજ મજામાં;	
હરપિન આઠે ગામછે રે.	૪
જાત જાત મજાપ વસેછે;	
ખુદ અજ્ઞાને ગામછે રે.	૫
કરપ કરપ સહુ સાય રિણે;	
આપાં ઘોળાં ગામછે રે.	૬
જગમાં જે રહિને પુન્ય કરશે;	
નિમય તેનું હામછે રે.	૭
કિરણ પતિનું સ્થર તેં જોશે;	
જે સારે પુણ્યર હામછે રે.	૮

ધડપણનો બળાપો.

કિન્નરો—ગરબી—તાલ દીપચંદી.

(કિન્નરો ગરબી, મહારાજા ગણીયા—એ રાક્ષો)

ધડપણુ કેળે કૃષ્ણ રે—આ કૃષ્ણ કેમ સહુનું જનય ૧

૧—જન દશાસની વખત, રાક્ષો. ૨—સમજના, નેકીના. ૩—પદસા

એથી કાચ નહીં સહે ને-ત્રીજો પરિણામ પામ્યો,
 એની નહિ અમણી કીધીતો-હાથે જાતાં પામ્યો. ૨
 વન કાંધે મન દર દરેને-નિહાસામે જેમ માન્ય,
 દંતવિના જડખાં બંડે જેમ-ગાય વગેરે પામ્યો. ૩
 કાન હતે ખંદેરો હું અનુને-હૂખ હતે હું નાન્ય,
 માંખ હતે આંખનો ધોરો-પામ્યો હતે હું જાન્ય. ૪
 પરણી નારી નિત ખડખડતી-કોવ કરે અનમાંડ્ય,
 દિલમાંનો અગતો સગમે પહો-જોર નહીં તનમાંડ્ય. ૫
 દીકરડાના દીકરા બને-રમવા ખેંચી વન્ય;
 હું મોડાને દુટ મારે જો-જટ નહિ ઉચ્છાં પામ્યો. ૬
 છત્ર પેરે ચાહું જે ખેટા-તે વિનવે જગનાથ.
 (૭) બાપા ક્યારે પાછા પાશે-કે ધન આપે હાથ. ૭
 સુદૃષ્ટો છાન્ને તેને-જેને દુષ્ટ પુત્ર હોય મેન;
 દિરોજ ખરો કામ્યસાધી ને-જેનું પુખ્ત નન મેન. ૮

ધારસ્થાનનું નર્થન.

સૂર સારંગ-ગરખી-તાલ વિમેલ રિતારો.

(સુલે સારંગી, હરિ જલ્લાલે અવધાન મેળે અવધાન-એ સારંગી.)

જોઈ અવાસ કરો-કેવા કીધા કાગે સહનતા દાખવો;
 જટ ધ્યાન ધરો-વડા થઈને પડ્યાં છે મૂર્છા જગજાગે. ૧

૧-જોડે જે પમ નખળા પ્રણયી હાથમાં મેલ કાકડો પ-વાનો ફર-
 ન પાડે. ૨-પડપડતે તીથે વેલુ અંગેના નખની વધારા વક્રન; કમ-
 ના પાડે. ૩-વિનવો કરે ૪-સહોને.

આ સુતેએ રાજ્ય જાગી, ^૧ છે શાશ પડી આને નાગો; ^૨ વળિ ઘેરે જગનાં ધણ નાગી.	૨
દત્ત તાજ અલકલું આ માથે, કર આખરું ^૩ તેની આથે; તે ન્યારિ યશે નહિ કોઈ હાથે.	૩
જો પંચી જગમાં છે રાણી, કાઠ્યો જેને યમ દૂધાં તાંણી; તજિ કોપ પડી છાનીમાંની.	૪
હતો શેઠ વંદા આ કોલપતી, સમમાંને પર્યો તજિ વાડિ છતી; વળિ રાજ રહેછ (દે) મળે ન બતી.	૫
આ સુમ શુભેએ અધ આંખે, જન દ્રવ્ય પડ્યું લૂટે પાંખે; વળિ ખોઈ સહુ બુડું બાંખે.	૬
આણે સુકર્મ તો બહુ કીધાં, બુખ્યાને સીધાં બહુ દીધાં; અમર રહિ જગમાં જશ સીધાં.	૭
આ કાલ પડાછે રૂપવંતી, હનિ તન શોભાવા બહુ ખાંતી; વિકાળ સુરત ધણ શીનંતી.	૮

૧—જાગીર. ૨—નાગો. ૩—કોઈ મરોળના નામની બનેલી
 બાજી.

બદલેલ હતો આ ગદ્ગદ બાલમ,
જેને ત્રામે બીધી આલમ;
યદ્ય રત્નજી મુનો દયાં મેઘાલમ.

૬

દીરોજ દિવસ આ આસજ છે,
પ્રભુ સિવાય સદૃશો નાશજ છે;
આંતેનો પનની આસજ છે.

૧૦

પ્રમેશ્વર સર્વને સંભાળેછે.

ખતાસરી—ગરબી—તાજ દાદરા.

તું નર સોય જિવન-પ્રભુ સંભાળશે;
ધર ને જંતે તેને-તેદલું આગરે.

૧

કાણ કોડીને પળી-મળને^૧ ગંજ છે,
વજ્રમર પેટ ભરે-ન કાંઈ રંજ છે;
નિમળી ધંડી-પક્ષી તુરત ચાલશે.

૨

કેડ તો જસ વધુ પી-વનમાં વેદયછે,
જોની શાહમુનો-ગળતું આવછે;
મેડક^૩ મેઘજ જોઇ-તુરત ફૂલી ફાળછે.

૩

મલો પ્રાપ્ત રહ્યો-નવ દસ માસ ને,
કણી પુચ્છે રહી-સાંચી ત્યાં સાસ^૪ તે;
દેહ દુઃખ યાંત બરી-પ્રથમ તે પાળશે.

૪

૧—કાળીને

૨—એક જાતનો મેટો ભાવ.

૩—કાકા.

૪—પરભાવ.

૫—પાછાં જોઈ.

આલક દંત વિના-ફૂમે ઉધારિયાં,
 પછિ અમે ખાયાને-દંત ઉધારિયાં;
 જેથી ચાવી સફ-પેટ ફૂપો દાળશે,
 તેને તો તારિ ફિટર-ફલ જમની તહેને,
 ફાળશે નેજ સફ-જીવ દીધો જેણે;
 ફેલે ફારાજ ફુરાદો-સફની લાળશે.

૫

૬

સદગુણી સિંહ.

સિંહુ ખરવો-ગરબી-તાલ મીમો વિતાલો.

(અરધાસ્ત્રી કેન્દ્રિય જમતમાં બાજીતો-એ રાક.)

સખિ જો પેલી ધુલનાર,
 પ્રભુ ભજવા ચાહી;
 સજિ નેકીનો સજુગાર,
 પ્રભુ ભજવા ચાહી.

૧

સત્ય વચન નિત સુખથી ખેલે,
 સત્ય ચાલ નિત પહાચી રે;
 સત્ય નિવમની નિહારી રાખી,
 સત્ય દિવે મતવાલી.

૨

ધ્રુવર વાંછી સુશુભ પિછાંછી,
 પાચી કરમાં જાણી રે;
 એક નાથને ચિત લગાડી,
 નજિ ખદ લાભય દાલી.

૩

સદગુણને બ્રુમાર કરીને,
રિઝવેછે જગવાલી રે,
બરે કમંચી બતરનો માર્ક,
દસી દસી ભેઠે તાલી.

૪

આ જગવામ રમ્યોછે જોણ,
જે છે અનુભવે માલી રે,
કેવ રંગે તેનીજ સુગધે,
પમરેછે સકુ ડાલી.

૫

રાય રોકે સહુ એકજ નેત
સાળીને યુ કાળી રે;
રૂપ તમારું શોભિત દેખી,
તા જાશે કુલિદાસી.

૬

દિશેજ દહેછે અમ્ય અમ્ય બ્રુમયા,
જગવામક વનમાલી રે;
જે મુખ તેના જસને મારે,
કરિ નહિ રહેશે ખાલી.

૭

કુસંગ તજવા વિશે

પિણુ—ગદગી—તાજ દાદરો.

(અર્થ—અમને કોઈ નીકળવા કે તાજ—અર્થ—સાથે)

પડશે નવ શોભ્યા કુસંગમાં રે જોડ,
સદગુણ તજશે જાગમ—દશેખ ખાખ;
નિતિઅમમાં રે સાજ.

૮

૧—જે જોડ કોઈ સાથે સમજાવી નહીં સમજાય ત. ૨.—જુઓ સમજાવ્યાં.

आरुणि सँग करी हेण^१ छुटेरे,
दिग नखुँ अतरणी दुरग^२ छुटेरे;
पतंग^३ अरे आगे—अरी बायी,
गण^४ ममां रे सोल. २

दुनो अउल सगरी दुन यरी,
जग सुनो नीमनी ओं दइ^५ अह मरी;
अन^६ अमिज अत—असे जान,
परी^७ स ममां रे सोल. ३

अनि अतः अनि न दूध धापरी,
अराज^८ अरे अरे अलु न आवरी;
नार दूध अत—अरी ओण,
अनि अममां रे सोल. ४

असल वांस वन दिरे^९ सलु माणरी,
अस अलने अउमि नई अँ आलरी;
अरे^{१०} अल अल—अरी आण^{११},
अह नंगनां रे सोल. ५

बुली पटली स्त्रि.

सिधे अरी—अरणी—तास धीमे नितासे

अरी^{१२} बुली पडीरे बुली पडी,

निना^{१३} पार वनमाणी. ६

१—अरी २—अरी ३—अरी ४—अरी ५—अरी ६—अरी ७—अरी ८—अरी ९—अरी १०—अरी ११—अरी १२—अरी १३—अरी

સાસરે જાતું મળતે છે,
સોપા મધુ એમજ રહેછે;
કે બહુ દૂર મતિ રહેછે.

૨

તણ પ્રથ પપર હું આવી,
હયાં કાણુ તમે વિષુ વાણી;
નિરા કેમ જમે હયાં વાળી.

૩

મજ સંમે કોઈ ન આવ્યું;
પિતૃ માં પશુ નાદિ જાન્યું;
સહ રોષ હેતુ બસીવ્યું.^૧

૪

આ વગરે હું અંગાણી,
નહિ મરે અન્ન કે પાણી;
હયાં કરણી સારી તાંણી.

૫

હુરિ વાધ પુરે ખટકેછે,
તપ્ત સરપૌ જશુ^૨ લટકેછે;
મિતિપર કંટક^૩ જમ ખટકેછે.

૬

મજ માં પિં પત્તુ^૪ બારી,
કરણી એવો દુખકારી;
સાથુ હું કેમ ઉતારી.

૭

રહે કિરાગ સાંભળ વાંણી,
કે મજરો પ્રભુ વખાંણી;
મજરો તેને પ્રિય જાંણી.

૮

૧-સત.

૨-હાથપુ.

૩-જાળની સંપત્તિ.

૪-સાધ.

૫-જાણી ઉપર.

૬-કેરણી બરેણ.

૭-કાંટા.

૮-સંપત્તિ.

સ્વામિ સેવા.

ગાળિંમરો—મરખી—તાલ દાદરો.

(રાજ બસો બલબી સુખ નીસરો જે લોક —એ ગાણ.)

બલ સ્વામિ હું સદેવો રહું એનમાં રે;
રહું એનમાં એનમાં એનમાં રે. ૧

બલે લોક હસે બલ મને જોઈને રે,
નહી મોઢે હું પહું કદી રોષને રે;
હસી વેહું હું સર્વ સુખી સેનમાં રે,
સુખી સેનમાં સેનમાં સેનમાં રે. ૨

અહો સ્વામીજી બલે તમે આવિયા રે,
દયા દાશીપર રૂડી નમ ભાવિયારે,
હવે રહેશોજ સદા વધી નેનમાં.
વસી નેનમાં નેનમાં નેનમાં. ૩

નમો જોડું કાપ બન્ને મનુ કાવથી રે,
વર તમને કૃપાનિધાન જે જાવથી રે;
સદા આશનેજ બળુ મધુર વેણમાં,
મધુર વેણમાં વેણમાં વેણમાં રે. ૪

પ્રભુ સ્વામી એ જોડું હિયાં ઝમેકછે રે;
રહું પંથ જો દિરોજ નો અનેકછે રે;
કોઈ ચામેછે વિષલુ કોઈ જૈનમાં,
કોઈ જૈનમાં જૈનમાં જૈનમાં રે. ૫

૧—સદા. ૨—અહામો, માળજા. ૩—આના બલકર.
૪—કુકમને. ૫—વચનથી.

માણસને પુરાની શિખામણ.

ભરવી—મહેત—તાલ શીખમણી.

અગિયારે રાજ મારે જગતમાં સદા;	
સદસ છુવગતો કરેછે અદારે.	૧
ન કર માનવી તું ફિકર આપની;	
હું દાસત અખુટના સાપો છું ધની.	૨
અગર કાજ અટક પિપતના પંડ;	
મને માફ કર તું કદી ના રહે.	૩
હું મારો કરી નિત્ય જાણું તને;	
અરે માનવી માન તેમજ મને.	૪
દહવી ખુશ કામથી હાથ લે;	
કરી મુજબથી પુણ્ય ધન સાથ લે.	૫
પ્રથમ આપ જગ મેજબીન તને;	
ન મુશ્કિલ પડી કાંઈ બહતાં મને.	૬
કરેછે તું સિદ્ધને ફિકર પેટની;	
ન કરેશ મુખો લાવથી કોઈની.	૭
નને યાદ મારીજ કરવા કોઈના;	
નજી કયાં લમેછે તું રહેતો સોંધા.	૮
કિંધી સર્વ રચના મુખો માનવી;	
તમારજ કાજે નહીં જાણવી.	૯
પરનું તું કરામાં પડ્યો જાતનાં;	
શુભાંમાં કરે મુજ શુભાંમે તર્જી.	૧૦

૧—તહો રહી શકાય તથા. ૨—હાવવા. ૩—જનવાન.
૪. નેહ. ૫—આ અગતની સમજી રચના છુવગતો માણસને વચને
પેદા શીખાઈ. તથા તેના શુભા વચનો તે સારવેજને પીછાવતાં. ૬—જાન
કરિયા આજો. ૭—તે ઉપર કાઢથી અસાવચને આદખાને મુકવર કોઈપર; તે
થી કે આદખી આ પાસે રાત્ર કોઈય. (જે તેની મુશ્કેલીમાં છે) તેમજ તે
કાલ નાં તાજા લેણ ગાખતો તહો. ૮—પણ કોઈને કોઈને સંતાપ માખવર
કેમ તમે કરેછે તેને અ. લેછે તામે વિષય જોડમાં પડે તે પિતતા અજો
પેના મુશ્કેલ બરામર છે.

- મને શોધતાં પ્રાણ મધનાં ફરે;
કુમ્ભમાં પુરવવા મને સાંભરે. ૧૧
- હું પણ તેમ શોધું તને ભાગ્યી;
તું આપો ભમે કાં બંધો તારથી. ૧૨
- વગોરે મને કાં તું મનમાં ખળી;
મને બૂલ્યો મન પર ન ફોધે વળી. ૧૩
- ભજન કર્ણ તારું કરીએ અદા;
ખપરાતું ખાજડે કાજ મુજનું મદા. ૧૪
- વિસારી તું ભજના સહે આપદા;
જુદું નહિ તને વેળવતો દુહો સદા. ૧૫
- તું માચી રહ્યો કાલ કાળે સહિ;
હું ભક્તિ કાલતી ન માંગી તહિ. ૧૬
- સુણુ દિરોજ જે આ સિખોડ પાળશે;
સદા એડુ વરણતે સુખી તે પડશે. ૧૭

૧—મનની ઈચ્છાઓ. ૨—તાવ વસ્તુ મધનનાં શોધક. ૩—કો
આ ધાર્મિક ક્ષેત્રે રહીને મને મન ભાગ્યી સતત મેળવે. ૪—રૂઢી
કેન ઈચ્છાદિ. ૫—તે આશિષકૃતિશરણના કિરમત કેવાકે બાળ. ૬—મેલ.
કુદાસ. ૭—મન ઈચ્છાદિ. ૮—આપિદ્યવિષ—આકસ્માત કષ્ટવિરોધ. ૯—તે
વિભાગીય પદકે કોમળીયુ ઈચ્છાદિ તેથી. ૧૦—ખેડાક. ૧૧—શિશુમલ્ય.

ભાગ ૩ મો.

ઉરડુ ભાષાના માયન.

ધર્મર સ્તુતિ.

ભૈરવી—મળ્યલ—તાલ ત્રિતાલો કેડાં મુગલાહ.

(કેડાં તાળા સરખા કુપતા મરતાના આવા હૃદયે.—મિ. ગાદા.)

૧ ઇલાહી જિંદમે તેર,

મુખી ખલૂકત બની રેહવે;

હમારે હૃદયમે^૧ દરદમ,

તેરિ કિસકત^૨ બની રેહવે.

૨ હૃદાંપર આબિદો-ફાસિદ^૩,

પ હૃદયે લુગ્હા-કરમ^૪ કિસ્કા;

કરો તુમ હૃદયે^૫ યો મારો,

કે તુહાં રેહમત બની રેહવે.

૩ સફર હૃદયે દૂરકા ચારો,

ન ખાલી હાથ તુમ અમી;

અગર આહતે અજીજો તુમ,

તુહાં ઇજાજત બની રેહવે.

૪ કરો ફરખાન વગાંતોમાય,

મલો હરકાદે-મુશ્કલ^૬ પર;

૧—હૃદયમાં. ૨—મરત, મરતાન. ૩—મરજીબમાંથી આવે
કુનાહિયાતો. ૪—મેકરબાની બને ખાશિરા. ૫—ફરજી. ૬—ધમ
અગરનાં અપવાદ કાળનાં ફરખાન.

છતાં આરામસે એમરે,
 ન પાંદ ફિક્કત^૧ બની રહેવે. ૪
 જરૂર પાડે^૨ મેં શેતાં પર.
 વહો હાથે આરવ^૩ હરદમ;
 હમેશા નરસ—સરકસ^૪ પર,
 મેરિ તાકલ બની રહેવે. ૫
 બના ફાઇમ બકો તુ વહો,
 મહો જો હાથે ફના હોગા;
 દિઆ કર નામપર ઉસરે,
 સદા પરકલ બની રહેવે. ૬
 મનુરે—પાંદયાને^૫ પર,
 જાણાયા ગિદ^૬ કર ફીરિય;
 મિસાસે આશકે સાદિ^૭,
 તેરિ તુરબાત^૮ બની રહેવે. ૭

જીવને શિક્ષા.

ભેરવી—મજસ—તાજ હાદરો.

(અર્થ: તો હિંદુ દરોજસે કામ પડા જો હો સો હો—એ રાહ.)

રેહતી હાથે ખુશખુશ ખુશખવા^૧,
 નામે ખુદા હરદમ તુ જો;
 આદતા હાથે વચસે—મુજ દિસા,
 નામે ખુદા હરદમ તુ જો. ૧

૧—સખતી. ૨—જોન'દો. ૩—ખુદો હરદમ. ૪—નેમ લે
 કોની કબર. ૫—હોખાન. ૬—સાચો, ખરો. ૭—કબર-
 દા—મનુર, ખુદા જાણ નામ.

કીના કપટ કરે દૂર તું;
 ફેલતા હૈયે મોં આર્મન-ગી;
 આંધે અગર દિલકી સજા.
 નામે ખુદા હરદમ તુ મેં. ૨
 હર મીઠા-ચુલરે દેખા નરો,
 યાદે હાથાહી કરે રવા;
 ફેલતી વહી આંધે-સખાવે,
 નામે ખુદા હરદમ તુ મેં. ૩
 દેખા લખે-દરિઆપેલ,
 હર મીઠા મેલરે આ સજા;
 ફેલતી હૈયે આ નાગરે અજા,
 નામે ખુદા હરદમ તુ મેં. ૪
 દિરોળ અસલે-મુદદાઆર,
 ફેલતા હૈયે આ મિદ્દો-સજા;
 આંધે જો વસલે દિલકીઆ,
 નામે ખુદા હરદમ તુ મેં. ૫

દિવાનો આશક.

પિયુ વિ'જાદી-મગર-તાલ વસલ તિલાકો.

(કેન હૈયે અડસારે ધારો ફેલે જતાં જાડો-એ ર.ક.)

ધાંડાં ફિરતા હૈયે દુઃખ મગનુ'સા,

અઝમે દિવાને બોલદે;

કિસ પરીકા હૈયે આશક તું,

અઝમે મસલાને બોલદે. ૧

૧-સાફ દિલ. ૨-પૂલક પાતર. ૩-સજારત્વ પદ્મ.
 ૪-દરિઆ તિલાકો. ૫-મીઠો. ૬-અસલ મલકા.
 ૭-સખાવે અને સજાઈતી. ૮-દિવાનની આફક.

હમ્મે મેખાહ^૧ ચના^૨ તુળકોલે,
 ખાકે ખનાને જલની હમ્મે;
 જાન દિયાલી ઇતની રૂપ,
 કરના પરવાને ખોલદે. ૨
 હમ્મે રૂપમે રેલતે હમ્મે;
 દો ચાકી હર એકેકે દુરામન;
 હુંદ રહા કિલ સાકીકા,
 મેખાના મિખાને ખોલદે. ૩
 ખાન રૂપગર^૩ કિલ લે નેરા,
 રૂપ રહી હમ્મે હમ્મે જા મે;
 રોમ્મે રાખ રા રોમ્મે પ્રજાતા,
 રૂપ^૪ યુતખાને^૪ ખોલદે. ૪
 અલખાખ^૫ રૂપ હીરજીકે,
 રાહી હમ્મે સૂમ્મે-અલખ^૫;
 એલવાલ હલ રેલતક^૬ તું,
 જાલિમ જમાને ખોલદે. ૫

ખુદાપામાં લાચારી વિશે.

કાલિંગડો—ગજલ—નામ દીપચંદ્રી.

(ભલા હનકો નસોબોસે બિલે યનખાર ભાકીહમ્મે. જા રાહ.)

જરહીમે કિસી પરબી;

નસીયા તું ખદા ના હો;

૧—લાસની વગરની. ૨—ખતી. ૩—અફગર. ૪—રેલકા.
 ૫—લેવતા. ૬—કેના તરફ. ૭—ખાનગીના.

हमारे दुमन्गी परली.	
क्यूँ हमसेही जहा ना हो.	१
जिरेयाँ और कामने.	
मिटाने दाम नेधीसे;	
भुता-आलुहाही सामसे.	
दिल हमसेही सदा ना हो.	२
रहीमेनेर लगाके आग,	
हमका दिल जिरामा हमसे;	
मुकददर किस कदर हमसे.	
क्यूँ वो भादलका ना हो.	३
रगमदीमे किसके जाना.	
दिल हम देके जैके हमसे;	
हवाही वो पुते-कालिख,	
लि हमसे नारगु ना हो.	४
हवा हर हईही हमसे नामे.	
यगदाँ याद रण धीरेग;	
वज्रका हमसे जेही हरदम.	
जसा दुध कर सिद्धा ना हो.	५

येक नहीं कीधुं तो गिबुं सा कामनुं.

शही पिय-मज-ताल जितामे देका भुमसाध.

(जहाँ सतरत कपर तस दिलमें जटका जमेया. —जि राक.)

पिन्नासे वसलत मरये करके.

ना पिया तो म्या पिया;

१-कुनाकभी मरेही. २-कुरामनेहमे. ३-मका (कलना). ४-मद
कुमी. ५-नाशुहा. ६-जहमी. ७-तनहराकनी. ८-तावा गिबामनुं.

ખિન્નાએ રૂપસતી^૧ મુદાસે વૃદ્ધાના,
ના ક્રિયા તો ક્યા ક્રિયા.

૧

હૃદયે મહાપ્યનમે^૨ તથાવત,
મનસમે દિવદાસાહરે^૩ ઔરત;
તાલમે-દિલમે^૪ તર્ક દિલ,
તા દિયા તો ક્યા દિયા,

૨

મે ખગલહેર તું^૫ લિખામે,
ફરમે^૬ હિરતા હૃદયે પાર;
પાનિન અપના પાક કરે,
ના સિયા તો ક્યા સિયા.

૩

મુશર માલમે^૭ મિરેબાં,
આક હૃદયે ખિયાત^૮ દેખ;

પુરજે પુરજે દિલ કુઆ તું,
ના સિયા તો ક્યા સિયા.

૪

રોજ અવવસે હૃદયે જિસકી,
મહેર અંમે ફોરોજ આહ;

યાદમે^૯ હસમે અમર તું.

ના જિયા તો ક્યા જિયા.

૫

એકતું દુઃખ ખિન્ના શું બાણે.

જિ'જોટી—મજલ—તાલ વિતાવો.

(જો કુલસે લખાવર કોહો મેરા હસાર ક્યા બાણે.—એ રાહ.)

૬૨૬ દિલ મોરમે—ખિસમિલકા^૧,

તું અંમે જલસાહ ક્યા વાને;

૧—રવાનમી. ૨—દિલઆપનાર ૩- દિલના તલમવારને
૪—ફરીબાં ૫—ફરજ ૬—અંમે કિલ્લા પહોંચા.

मे हरेहा भम मेरे सिखा,

तु अये जेदाद ह्या जने.

१

जो शाह हो अयोशमे^१ मसरर^२,

उरे वैयतके तम रंगुर;

रहे सनखाइसे जो दूर.

वो फिर इरिवाह ह्या जने.

२

जहां विजतके इमली ह्यो.

महंगी ह्यो. न ससती ह्यो;

झां पर रंगो सपुती ह्यो,

जवा आजाइ^३ ह्या जने.

३

गवाया निवडे पीने मुखे,

इसमे^४ इस गवा मुखमुख;

कहां तक रो रहेगा पुन,

तु अये सैयाह ह्या जने.

४

जो होवे कुनह—कानोसे^५,

जिसे इहियो निशानोसे;

परक भत मिर दिवानोसे,

कल हो वाद ह्या जने.

५

शराब ह्यो शीकरी पीना,

न पी मेरीइ जवा सीना;

महा वो साह^६ ह्यो जना,

जो हो नाराह ह्या जने.

६

१—मनन—उपराज. २—जोड़ी ईना. ३—(महाभयतनो) स
राज, ४—दिक्काम. ५—जिसे. ६—पुन.

जहाँ इशान हूँ मेला,
महाँसे तेक हूँ जेला;
जहाँहो हूँ पुरा मेला,
इहो उमराव हूँ जने.

येकनुं काम बिजानुं नाम.

कालि'मंडो—मुमल—तास जितासो इहा मुमलान.

(क्या कामन आकरने केक तौर नकरा भारा—ये राह.)

जडे ज'ममे' सिपाही और,
नाम हूँ सरदारका;
इतसे मरुमर हूँ और,
नाम हूँ आवारका.

न हूँ भट्टाका डर, हूँ
भीड़ उसकी पुराहका;
अतार तो कहरका और,
नाम हूँ अद भारका.

भिसाले ग्राहना कमावे—
म'म' हूँ जहोर;
पुनर आ'मुगतमे' और,
नाम हूँ सितारका.

और हूँ गानदांकु, है
अगर यह मरि'साली;

आभिषेक गर भेदाह हो।	
अहनाम हम्मि सरदारका।	४
आगर आगरा होयेआप।	
किसे कुछ नकी हासिल;	
बुझा करता नरहर, ज्यार	
नाम हम्मि नलवारका।	५
जैसे भेवि विशेष, ४५	
वैसेहि पावेगा;	
करे करनी संधी. ज्यार	
नाम हम्मि करतारका।	६

छथर स्तुति.

छाँदी—गहरा—नाम जिलाया हके सुखलाह.

(होता हके छथर नाम का हमार।—ज्यार राह.)

गहरा—हरे भ आसही,	
गुमार हके तेरा;	
महेश—निशेभ हके,	
तलजगार हके तेरा.	१
साड़ी सुने ज्येक नाम हे.	
ज्यार हम्मि—करमसे;	
मज्जुर् हम्मि—उल्लूको.	
सरशार हके तेरा.	२

१—छाँदी, ज्यमल मल्लवारा. २—छविपार. ३—तेक, सान्ती.
४—हरकानो लीपार. ५—हकेभा. ६—महारा, यजेकर. ७—मह
ज्यमल रमज्यारी. ८—यजेकर.

જાણું કદાં છોડી,
 હમદમ તુજો હસદમ;
 રોજો-અજાણસો^૧ દેખ,
 નમકખાર હઉં તેરા. ૩
 માનિક મેરા રાગિયો^૨ મેરા,
 સારતાર^૩ તુર્કી દુએ;
 તુ સાદમે અખશિશ, મે
 સુનાહમાર હઉં તેરા. ૪
 હર દરદ તુર્કી મરજી તુર્કી,
 ખોર તું ઇલાજ,
 તુ હએ તબીબ મેરા,
 મે ખિમાર હઉં તેરા. ૫
 શિરહાદ હએ તું શરાબ તું,
 ઝોર જામે-જરનિયાર;^૬
 અએ સારિએ સુલહામ,^૭ મે
 મએખાર^૮ હઉં તેરા. ૬
 માહખૂબ હએ તુ ખામ,
 બરાશિન્દએ-ફાજાત;^૯
 અએ ફિખલએ ફરિજ,
 પરસતાર^{૧૦} હઉં તેરા. ૭

૧—કુનિયાતો સરખત થઈ તે રિવાજો.

૨—ચકકે આપનાર.

૩—એવળ કુત્તાજનાર.

૪—સોનેરી નકશીકૃત ચિત્રાંકુ.

૫—કુલદર

એવા કુખસરત રમનો.

૬—હાર પીનાર.

૭—ફાજો બરજામાર.

૮—ખંદમો ઠંડનાર.

प्रेम-मंथन.

‘मरवा’ अभ्यास—अष्टम—तात्त्विक-दीपयन्त्र.

(अष्टम अभ्यासोक्तं अष्टम अभ्यासोक्तं सिकन्दरके दिष्टा इति—अष्टम २५५.)

अष्टम—अष्टमने^१ मेरी,

वहलारी न जानी हूँ;

दृष्ट-वारिह^२ छलाही हूँ,

अष्टम अभ्यासमानी हूँ.

१

अष्टम जानी हूँ इति^३ देखी,

के मन्त्रसे नहीं वारिह;

जाना इष्टसार पर किसके ये.

अष्टमकी निशानी हूँ.

२

अष्टमदृष्ट^४ हूँ अष्टम अभ्यासमानी^५

अष्टमदृष्ट और सप्त अभ्यासमानी;

दृष्टा इति अभ्यासे^६ कि. शास्त्रे

अष्टमकी अभ्यासमानी हूँ.

३

दृष्टा इति अभ्यास—अष्टमने^१ गी.

अष्टम याहो तो अष्टम मुनिसिद्ध^७;

अष्टमदृष्ट^४ देखी—दृष्ट पर देखने

मेरी अभ्यासमानी हूँ.

४

अष्टम दृष्ट वरु पर अभ्यास

नामद अभ्यास^८ पूनीसे;

१—अष्टमकी भावने.

२—अष्टम.

३—अष्टमदृष्ट.

४—दृष्ट.

५—अष्टम.

६—अष्टम.

७—अष्टमदृष्ट.

८—अष्टमदृष्ट.

९—अष्टमदृष्ट.

१०—अष्टम.

સવ્યા હિસ શુભસે જા કહિઓ,	
જલો જાતી જવાની હએ.	૪
જલા પરવાના છડે ફેફડે,	
અશીકે રિલ દિલ હોકે;	
શમઆ મે તેરે જલવે પર,	
હમારી જાંદિશાની હએ.	૬
કોઇ ફરીજ છતના જાહે,	
હસ મહારસે કેહદેવે;	
તુમારી મહેરબાનીસે,	
હમારી જિંદગાની હએ.	૭

જીવને સિસા.

સિંધુસ-સુમદ્રસ-તાલ ધીમે ત્રિતાલો.

કરશે અએ જાન તુ સના રખકી,	
દિર નહો આવે એ ફસલા અખકી;	
ખાલી ન રહે દરકત લખકીર.	૧
ધરતે તુ જળાં પર રખા નામ,	
રખ મત કલપર જોહો આજહિ કામ;	
કરશે બા સિતાએશ રાજ શમકી.	૨
બખ્શિશ તો હએ નિસહી સખપે,	
ફગાવું તુ હો દિલદે રખપે;	
બર લાતા હએ અરમાન કખકી.	૩

૧--મિહાસમ. ૨--હોઠી. ૩--શબ્દખોલે પડીને. ૪--કુરાફ.

હૈયે આત્મા ન આત્મા એકસાં જિવકો,
 તુ જોડ જહાંગીર દુકાન કિમકો;
 કર પાદ તુ કમલ જેલદાન જે જમદી. ૪
 ફિરતે જહાંમે હમતો આસા,
 શામેશામ પદેશાન લિખાસી;
 જહાન હૈયે સનામે આશી સખદી. ૫

મધર સ્તુતિ.

ધનાસર! પિયુ—ગવડ—તાલ દીપચંદા.

(તેરે સના એકર કાલ ખાતર હાલેતા પ્રથમ કાલ—પ્ર ૨૧૯.)

દેખુ જમ ખૂબ હર તસવીર,
 ખુલાવંદ તું છ તું છ હૈયે;
 નવેસિતદેષ બદલ તકદીર,
 ખુલાવંદ તું છ તું છ હૈયે. ૧
 હૈયેકીન અરજતે—સમા જીર બેફરો—
 બરમેદ હર તજર દેખા;
 હર એક જ હૈયે તેરી નશહાર,
 ખુલાવંદ તું છ તું છ હૈયે. ૨
 સુકાખિલ ગર કરો કરની.
 જ હૈયે હમ કાયદે ખખશિરા;
 હમાની મગાદ હર તજર,
 ખુલાવંદ તું છ તું છ હૈયે. ૩

૧ સરખા. ૨ ગરખાવાન. ૩ તાતકડો. ૪ જાખના.
 ૫ - જમીન અને આસમાન. ૬ - તમે અને સુદેશીમાં. ૭ - તાતકડો ન શર.

जमनी आसमां पुरशीह,
 मिताये और भागूदात^१,
 हर ओक में ह्ये तेरी तनवीर^२,
 पुदाव'द तु'छ तु'छ ह्ये.
 तु ह्ये आसिक तु ह्ये भासिक,
 तु ह्ये आतिन तु ह्ये आदिर;
 हरे इरीज ह्या तकरीर^३,
 पुदाव'द तु'छ तु'छ ह्ये

लरीसे पुढानो.

चनासरी पिय—गजल—तास दीपय'दी

(सितम'दी ह'म सतम समके.—मे सह.)

सितमअर सपत हुवा तो ह्या,
 मेरा आदवादी आदवाह ह्ये;
 पदा हर वदन हुवा तो ह्या,
 मेरा आदवादी आदवाह ह्ये.

हृदय ह्ये ह्ये पदा मुजपे,
 गुनरे तु पदा मुजपे;
 सिआह अर पापल हुवा तो ह्या,
 मेरा आदवादी आदवाह ह्ये.

मेरा भजनन न आनीप ह्ये,
 जो बैसा ह्ये दिवानी ह्ये;

१—के बीज नजरमां आगेत. २—हर. ३—वात; अदर.
 ४—आसमान. ५—लरीपरीझा; नेवा.

न तःको नःकोन कुवा नो कया,
मेरा अल्लाही अल्लाह हउमे. ३
तेरे भातिर अउमे गुनये गुल,
कुवा रंजूर अउमे गुलकुल;
असीरो-अभूत^१ कुवा नो कया,
मेरा अल्लाही अल्लाह हउमे. ४
कहे इरीन हउमे इररम,
पउमे अरबाह इउमे अल्लम;
इलक अउ-अभूत^२ कुवा नो कया,
मेरा अल्लाही अल्लाह हउमे. ५

अदपपतीनो नितार.

अरब—अरब—ताम धोमो तितालो.

(जहं परोसे शिकल मेरे दिसववाकी हउमे.—अ राहः)

अरबदेह उलती न्याम होती,
हउमे लकहीरेकी;
कुम नही सलती दिला,
तअ लहमीरेकी. १
नो सरे दसतसे अरे
आहन^३ तोडते;
हउमे गिरानी^४ कुनपे,
मोमडे अउरकी. २

१—कहा. २—जसने. ३—अकहन इरी ५३३. ४—सोअनी
अरी. ५—सपतल.

દે હિરાગ્રાં દેખકે પા,
ચાખે-ખુનાકડાં;
મિતલે બાજી^૩ કિમકે આગે,
બરખધ્યાં બનસીરકી.

૩

જો દાંત સજી સખતમે,
કરતે નિશાન થે;
વેનકુ મિરા રહી લગ્યે,
નામી પતીરકી.

૪

દેખતીકે હંશારેસે,
ખેલન હો મિરપડે;
નાસીર હો ન લકરીથી.
કુચ નોદે તીરકી.

૫

ખેલનાહ પાવે સગતમે—
સખત લાગ્યેવાગ્યે;
આર કુછભી પુરશિશા,
ન હો લકસીરકી.

૬

ખેગાને ખેલ હોતે લગ્યે,
આર હોસત સખ અદૂ,
દોરોજ અદૂગી હોતી લગ્યે,
તખ દસનગીરકી.

૭

૧ મિતલે ૨ જુડી લ પડોને. ૩ રખત.
૪-રજકે. ૫-અરે અદૂગીસ. ૬-પુછવતક. ૭-દુસખત.

भासुकने अरज.

हरभारी कडानरी—भजल—तांत तितासो रेता सुमलार्ति

(मछ वा नहि कछ के पुण्यकृतमें हिलमग हिरनममे—कच नाह)

सुहृत्तू व्यागिआरको १ हमे.

हमने कृपा तउसीर दी;

तेछ इछ दिअसा रहें हो.

अपूरज्जे शमसीरकी.

१

अभेरोसे आन करने हो.

भोती हमजते हो;

हर हर सपुनमं हमपे.

हमे तासीर तीरकी.

२

हासेह—सरका तयसा.

नयल रज तांत सिर'गीपे;

असभोकि हो अंग अनादे.

राह देछु अमीरकी.

३

डोगजी नराय की दुअम.

असक सिआही हिल सिआहाहक;

आह हासह लेग अपूर छु.

आशके हिलमीरकी.

४

मिछ'गोंका ५ हसम अना.

पलको ६ क्रिया कामण;

असक पु'नीसे नछ.

हिरोजने तसवीरकी.

५

१—पारकं साधे. २—लपाने. ३—भाषानी अिषडोन्ते.
 ४—परजी. ५—पापनी. ६—आमडां.

ગાયનની અસર.

ખિલ્લોગ—મજલ—તાલ ત્રિતાસી ઉઠા મુગસારી.

(કલ મજબા પુઠાકા બદાત ગુલરે હમ્મે દરમ—એ ગાદને)

અજબ અસર ગાનેકા,

સુનને મમ ચક્ષા હોવે;

નિગાહે મહેરમે દેખે,

અગર ખુદા ખદા હોવે. ૧

હમ્મેવાન સમાઅતસે ઈલા,

વગદમેર આતે હમે;

જો બેવદા મંગરિલ હો,

યો આવદા હોવે. ૨

મુરમે—હવાઝે બીં પે,

ફતર આમે સુનકે રાગ;

ઈસી પે આમે—રવાંકાર,

જિ હકીકત હોવે. ૩

સિરપે ગિરે દલકલિ તો,

ખંબાદ મિસાલ હો;

આરામ હમ્મે જિંદગીએ જો,

ભામે ખદા હોવે. ૪

ફિરોજકે અજીજો, યો

ગામે સરોદ ગુમ;

દર મરવકો રજમે હિલાલી,

સે શિક્ષા હોવ. ૫

૧—સાંભલવાથી. ૨—ગિજબરોમાં. ૩—અસમાન પર ફેરવે
પકીરો. ૪—વેહતો ખાનીયો. ૫—આજુ અંબ પડ્યો. ૬—ક.
જ—અંબોખાનામાં. ૮—તહરીમની.

બસાની યાદ પુરાની દુરિઆદ.

પ્રથિંગડો—ગજજન—તાલ ત્રિતાલો કો મુગલાઈ.

(ફલ નહોતું હમ્મ તુલકો પિયાદે ફિલ મિલકાતો આફિલ્લે.—એ ફાલ.)

અલ ગમ્મે સખ દોમત્ત જોર,
દુશ્મ, સતાને રેહ ગમ્મે;
ફિસલિયે ઐઆમે—બદ,
સખતો ખતાને રેહ ગમ્મે. ૧

કર રવાં અખ હલકુપે,
ગજલાદ તેગે તેજકો;
સિવાએ હિસ મહોરકો,
મેરે રવાને રેહ ગમ્મે. ૨

અએ બદો તિજ્જાદ હો રુખ,
નેક સારે અલ બસે;
તિજ્જતમે કહા જા નહો,
દોશખ બસાને રેહ ગમ્મે. ૩

મિદાને મરજો મરગકો,
નાતો ફિસાકા બસ અજા;
જાખ દરમાં કર નખાખ,
અખને ફિદાને રેહ ગમ્મે. ૪

આઆદ—મુરદન હિસ જરંબીને,
જાશ ફેંધી કપરસે;
મુનતકિરરે આહખ બરે સખ,
ફૂલો અહ્ડાને રેહ ગમ્મે. ૫

દેખે ખસ ગુરુશત્રમે^૧ ગુલ,
 કિસમે^૨ નહીં બુઝે-વફા;^૩
 નફરે ઉલટતો^૪ મમર અળ,
 ધમે મિટાને રેલ ગમે.
 જોગ મે ખન્યા,
 જાગકે ફિરોજી જાન ગયા;
 તે ખાક મીલી ખાદસે,^૫
 રવાં ઉઠાને રેલ ગમે.

મુખારકખાદી.

કાફી પિલુ—ગજલ—તાલ ત્રિતાલો.

(આજન સનમકો અલ એ દેખે પુવા ઉમે તળસે ફિગાર સીતા-એ રાહ.)

શાદ^૧ રહો મિતલિસ દાએમ;
 હોવે તુમકો બહાર મુખારક;
 અમેશો અમરતસે રહો 'કામિમ.
 ખુલખુલો ગુલગુર મુખારક.
 ભરદે સાફી જાન હમારે,
 શિશએ શરાબ તુ મતરખ નફારે;
 આલ મિલે દએ હમારે પયારે.
 રદિઓ સત્રા દીવાર મુખારક.
 દુઆ અજીએ દિલસે કહિઓ,
 સર એક ખુરાહો જીને રદિઓ;

૧—ખામખાં. ૨—પ્રજાદલીનો પ.સ. ૩—હવ.સ.દિ. ૪—પુરાની ભરેલો.

કુછતી રંગ ખલા મત મહિઓ,
 જનો ફરજ કહે પ્યાર મુખારક. ૩
 ના કુમાર અપને સિરપર હઓ,
 તખત નહી તાજ અપને તાર હઓ;
 ના મનમકોર શેરકાંઈ હર હઓ,
 આદિલ એ સરકાર મુખારક. ૪
 મળાલેસ રહે ઇલાહી આખા,
 ત્યાર આરાકિન હસકે હો સાદ;
 ખુદા તુમારી લેવે સખ દાદ,
 દિરોજ કહે દરકાર મુખારક. ૫

કુજતનાં પરીલામ.

સોહેની-ગજલ-તાલ ત્રિતાલો રેકો મુગલાઇ.

(કલસે તુ બેકલ કુખે ઘાર નેચા તુને આખર કુખે—ઝેરાકે.)

જિંકર દિલસે મિટાનેકો,
 ન હઓ સમઝી ન વે સમઝે;
 કમલકે ઘન ઉદાનેકો,
 ન હઓ સમઝી ન વે સમઝે. ૧
 ન હઓ મહમ્મતસે દર મુજરે,
 ન વો આદાકો ગમ આવે;
 હઓ જગડે હુદ દખાનેકો,
 ન હઓ સમઝી ન વે સમઝે. ૨

૧-એક કલપનાવું પદારે કંનૌ કામિ બાવલાઓ કંપર મહેલ
 ૨-મહમ્મતે ૩-વાલતે ૪-સેજાશીરો.

जो जीते जेनें जूनी हज्जे,
हारी किसमत हूदी हज्जे;
आराधत और आगतनेका,
न हज्जे समझी न वे समझे. ३

सुनो मन्नादेर और आराध,
हस्तका संपूर्ण हज्जे हज्जे मन्नादे;
उम हरेसे जर दिसनेका,
न हज्जे समझी न वे समझे. ४

हिम्मा मोक्षा नदी सुखने,
न छोडा जाग सुखसुखने;
किसी संवाद सुकानेका,
न हज्जे समझी न वे समझे. ५

समाज्याके बाद परवानेका
जसे होना हो विधाने;
अरसे हस्त सुकानेका,
न हज्जे समझी न वे समझे. ६

दिरते है महेदे-माद^१ धीरान्,
हज्जे किसके जिये शमशान^२;
हज्जे जेहमत सुकानेका,
न हज्जे समझी न वे समझे. ७

१—पिकर, २—शिकर, ३—मतानी, ४—पतनीया-
५—जुलम आने का, ६—जुलम आने का, ७—जुलम आने का.

તેકી જો પુત્રસે હો મહે,
હિમે કમી ન કરે;
જો કુછ મહા કરેશા, મનુ^૧
વહાં જુ પામ્યેશા.

૬

કારણ કર વહુદાર^૨ જુ,
યજ્ઞદાદે નામકા;
હમે નામે પાદ પુત્રકો વહાં,
પદ નિભામ્યેશા.

૭

ધીરજ મોટી માતછે.

સિરવી—મજન—તાલ દોપચંદો.

તસદુદુઃ રવગદમ કોતા હમેલ મેરા સિનમપરકે—એ રાહ.)

અવકો મુરકિલો સખની,
અલગો મખર આલા હમે;
મયોકો સરખ-મરદુનેક,
પરિ મરદિશમે દાયા હમે.

૧

સરદા મરમ મવાનેકો તો,
મનદિમાય^૩ હમે હમે વાલિર;
પાદ વાત હોતી હમે,
અ પાદ હિમાલા હમે.

૨

કિપરો—મરરી^૪ કિપરો,
કે અરમાપ્તવરમાપકે;

૧—વદનો. ૨—વદનો. ૩—અપાશામના અવકરે. ૪—કિલર
કેલર મર. ૫—મરમારકો. ૬—પરમા તવમશે.

हरिनामके अक्षरे दोनो,
जली वा हरये वासा रुज्ये

3

निशेमें नाकें ला ला,
तलाशें सागुं जवरीन;
मण्डीं दिना में देजला,
दाहिमें भाजा तज्जम.

भूविस्तार हो गये सद्वर्तन,
 यहाँ सुदृग्मूलका नाश हो गये
 भिस्माका हो गये सुदृग्मूलका,
 कदा नरगेभु य जाता हये

वही अस्मात्मा है हीराज,
 के जो तायास्तु नही रणते;
 अमनमहाधनेर सुवर्धनमे;
 वही इह अस्मात्मा आता हस्ते.

—

સાદીને અરજ.

लिख अ - गजल - गल हीनमर्द.

7.2. μ and σ are the mean and standard deviation of the distribution. Then

॥ १ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ २ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ ३ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ ४ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ ५ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

$\gamma = 50^\circ 15'$ $\beta = 45^\circ$ $\alpha = 104^\circ 15'$ $\gamma = 101^\circ$ $\beta = 71^\circ 15'$
 $\alpha = 53^\circ 30'$ $\gamma = 50^\circ 15'$ $\beta = 71^\circ 15'$ $\alpha = 104^\circ 15'$ $\gamma = 101^\circ$

ન છુપા મુજસે ચસામ તેરી,
તુજે હૈએ જાન ફસમ મેરી;
હિરા કુછ ગદ રસમ તેરી,
જરૂર આંખે મિલાતાગ્ય.

૨

મેરે દામ અપ્પમ દિલસે કુછ,
નાહી હૈએ મુદમદ-મરદમ;
મમત વસતતે રિયતેસેરે,
અપનેહી મિલાતાગ્ય.

૩

મિતાપ્રાસે વસે જાએ,
તખાંયે દુઝાકો જાએ,
બ મુદ મિનનન એહી કહહો,
દવાએ શિક્ષા^૩ મિલાતાગ્ય.

૪

મેતો તેરા ફુલ એમાના,
તુ કહો જાને હૈએ એમાના;
તુ હૈએ હાતાહ વ ફરજનાહક,
કુછ તો ખિઆલ લાતાગ્ય.

૫

લેતા સખોફી હૈએ તું મલામ,
દયારા તો નહેતા નામ;
એહિ હૈએ આરતૂ માદામ^૫,
જ્યાં હમસે દિલાતાગ્ય.

૬

મિસાલે અગવેગ્યાનાં અશક,
હૈએ ફરિશતે જારી;
દિખાકે અગકા-આકમ^૬,
ઉસે અપ્પ તું દરાતાગ્ય.

૭

૧—ફાગહા ફરનારાં મલમ. ૨—ફેરાશી. ૩—જાનફરમાની.
૪—ફુરોઆન. ૫—સદ. ૬—જરૂર સદનો વાજકો. ૭—જોડી.
સોનાં ચમકાવ.

કે.બી.નં. ૬૭ બસે.

ਜੇਕਰ ਤਾਂ - ਮਾਧਨ - ਸਾਗ ਦੀ ਪਥਰੀ।

१/१४ : निम्न आदि. ६६ निधि १४५५५ आदि १४५५५. — १४५५५.

2012-12-28 14:44

ક્ર. ૩ મેંડર કાગીર ઉપર :

गंधर्वो लः ७५ त्रिलसत्^३ और.

શ્રી ૬૦ મે ૩ કિલો ૬૦!

१५३। ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

હિંમે દિગ્ગ ૧ હમ્મે દરમેજ.

ਅੰਤਰਿ ਮੇ ਘਾਸਿ ਤੇ ਦਿਲ ਮੀਨ,

सूचक ५:०० ५:३० ५:५५

$$x^2 + y^2 + z^2 = 1, \quad x^2 + y^2 = 1, \quad x^2 + z^2 = 1, \quad y^2 + z^2 = 1.$$

ଉତ୍କଳୀୟା ଓଡ଼ିଆ ଲିପିରେ ଲେଖନ :

ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸਮਾਂ ੩੨ ਨੰਬਰ,

ਜੇ. ਸਲਵੇਰ, ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ

ભચાર્જ દુનિયો તજ્યો દરકાર.

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

મુખ્ય મંત્રી મુશ્કેલી-રિત કરને.

ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੰਘ ੨੦੧੨-੧੩ ਈ. ਐ.

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ગાદી મુજબ અમંત્રીશ્રી :

महोदय महोदय महोदय

६/६/७७ १५/५/७७ १५/५/७७

14. 11. 2014. 14. 11. 2014.

1-4월 2-4월 3-4월 4-4월
5-4월 6-4월 7-4월 8-4월

समनमें छार डोलोकि,
 को पहुँचे फिर गले आगिपारो;
 सुआरु तेरे हाथसे,
 हमें तो आरु नाही हम्म.
 गमानेमें नही सुनसिद्ध,
 को हवे दाद आगनसाह,
 अराये तसहिपावने कीसंग,
 वही हरआर काही हम्म.

५

७

नसिद्धता.

काही पिणु--गण्डल--ताल त्रिताले ठेका भुगवाछ.

(द्विरे होअरा छलका दिअपे अक्षर पढेह दुआ--हम्म साह.)

हुँहे-गनाई दिआवभा,
 लदार अपनी जगानीम;
 निकल आवेगे वल्ल अलसमार,
 आगे जिहगानीम.
 अते तइदीरमें गेह कुछ,
 लिआ हम्म अस बोली होआ;
 सरेसु-हरई होआ कुछ,
 न उअके पेश-आनीम.
 न असी आत ना अमपर,
 को हे पीछे तुरे कोह;
 मगनद हुँहे-मुदरेका,
 रहे नेरी जगानीम.

१

२

३

१--गण्डल, २--ताल, ३--त्रिताले, ४--ठेका, ५--भुगवाछ, ६--आगिपारो,
 ७--सुआरु, ८--हाथसे, ९--नाही, १०--हम्म, ११--गमानेमें, १२--नही, १३--सुनसिद्ध,
 १४--को, १५--हवे, १६--दाद, १७--आगनसाह, १८--अराये, १९--तसहिपावने, २०--कीसंग,
 २१--वही, २२--हरआर, २३--काही, २४--हम्म.

गया मोरे गगानी आह,
 डिडाना ह्ये ॥२॥ मुनूत्रिभः
 डिडाना ॥३॥ मुनूत्रिभः
 अथवा गगानीभः ॥

४

देहा ॥४॥ मुनूत्रिभः, और.
 अथवा गगानीभः ॥
 देहा ॥५॥ मुनूत्रिभः, और.
 मुनूत्रिभः ॥६॥ गगानीभः ॥

५

देहा ॥७॥ मुनूत्रिभः, और.
 अथवा गगानीभः ॥
 देहा ॥८॥ मुनूत्रिभः, और.
 मुनूत्रिभः ॥९॥ गगानीभः ॥

६

देहा ॥१०॥ मुनूत्रिभः, और.
 अथवा गगानीभः ॥
 देहा ॥११॥ मुनूत्रिभः, और.
 मुनूत्रिभः ॥१२॥ गगानीभः ॥

७

इशमागुना इग.

अथवा गगानीभः ॥१३॥ मुनूत्रिभः, और.

अथवा गगानीभः ॥१४॥ मुनूत्रिभः, और.

देहा ॥१५॥ मुनूत्रिभः, और.
 अथवा गगानीभः ॥
 देहा ॥१६॥ मुनूत्रिभः, और.
 मुनूत्रिभः ॥१७॥ गगानीभः ॥

८

१-मुनूत्रिभः ॥ २-गगानीभः ॥ ३-अथवा गगानीभः ॥ ४-अथवा गगानीभः ॥
 ५-अथवा गगानीभः ॥ ६-अथवा गगानीभः ॥ ७-अथवा गगानीभः ॥ ८-अथवा गगानीभः ॥

એક બુતે-નરનારી^૧ રસરસમે,
બુદ્ધિયા પો^૨ રસમ ;
રે પુનનન્યા^૩ રેખસો બહરોજ.
મેઘમાં હુએ.

૨

હો ગર્જા મેકાર કાઠિયા
આસને ફરહાની,
વસકા નર્તીયા રમે હુએ
દોતો બદમ પેશતો હુએ.

૩

મન્મે-પરવાને પગ દસો,
ના લાગ્યાર મેને રહો,
કિત સિએ માઆશક પાને
બાનકે ખાહાં^૪ હુએ.

૪

હિરસો-હવાઈ યોગજો-હસદ^૫,
રખતે હુએ હુએ આનસંજતો ;
છનસાનકિ સૂરત બાનકે દિર,
સિરતમે^૬ કયું હૈયો હુએ.

૫

આફતો રંગોબસા હુએ,
દોસનો જનજોરે રસક ;
બહે ફરમાં થહો પર,
સેકડો સુલતાં હુએ.

૬

તું અએ ફીરોત પો,
હુએ દાસાલીડો ગરામ.
જિસદર મળામરે-સહજ^૭,
હુએતે કેવા હુએ.

૭

૧-કરકી મદલખ પાસનાનો ન શુકતી. ૨-એ નામનો એક
કવિ હતા. ૩-પેનાર. આદેશ માનવડ. ૪-સતમ વપને કોઈ
ન-કોઈ અન અરખાઈ. ૫-મરસાલના. ૬-મરસાલના અકબર.
૭-અમાર કેવાલ જુએ પાને રસક મે.

પ્રુદાને પિછાનવાના ઇલમની તારીફ.

દેશ—મગલ—નાલ ચિતાસો રેકો મુગલાઈ.

(મરે બાહ કઈ સિદ્ધ સાલકે યાગે કલકે વા તમર આ મહેર.—એ રાહ.)

કલ કલકત વો સુનીધી,
આગરે દેવાનકી;
મિલ ગઈ મિહુલાઈ મુજકો,
દરમુ ઓર દરદાનકી.

દલસો—દરદાનકી,
નયો અસલા મુજમે તમીજ;
સુન સુકા જળ ગુરતમુ,
ઉસ સાદમે—ગુરદાનકી.

હો ગઈ મુજકો હિદાયત,
ઇતિસામે—દરમુ પર;
પુત્ર ગઈ જિન્નમે હકીકત,
દીન ઓર દમાનકી.

પુત્ર ગઈ જંગ ચરામે—ખાતિન,
ચરામ તલિર કહા નહી;
નૂર—અફઝાએ—તજલહી,
હજરતે યજદાનકી.

ખાતે મકમુલકા આગર,
પાયા નહિ હમે વિમલ વાર;
કિમ તરાહસે દમતકામત,
દિલમે હો વશતકી.

૧- હજીરાતોએ મક્કતરફ તામની હિતાબ કિયરમે માલમ પાઉ કે. પાઈશાહ ફરેશતની એલાદનો, અગ્રવાસી મહો મગલમ પાવતર. દશાત-હજરત આગરે દેવાન આસરે રૂપર પરસની રત કીયર પાઈ મયાદ. એ આ લિમ આગલી તમજ હોલતી દુમલમત અને ખીર. કે મહો દેવાનરાહ પી રત નામે મરાહુરછે, જેઓ આ મહાકાબિલ દશાતની કમર જે હોલ સીમ દુષ્માનના પંડતી શોહેરાછે તેનો ખગ માનવો રાજરો કરેછે.

૨- કૃષી. ૩-દરમ ખાતિન. ૪-દલસના માલમતી. ૫-હલમ મેલવવા. ૬-દેશાણી કે દુગેશ થવામે રેછ. ૭-મગલુત થકુ. ૮-એ કોનકુ.

મુવેનું કુલ મજદૂબ દમવા,
 દુએ તપી દોઢ પુદા;
 કરને દુએ તાબતની સમી,
 હમ હજરતે-મનસાનકી.
 ઝાડ કરે ફિરસો-ફવારે,
 ફિરસો કરે ચારે પુદા;
 કો અતા પુછકો કો ખિલ્મતર,
 હજરતે મનસાનકી.

હું છું બાલુ પુદા કાં મજપર મેહેરમાન છે.

સૌરખી—મજસ—તાલ ખિતાબો રંદો મુમલાહ.

(દિબ મુલકે પુરો જોખન મું કરે લિયા.—એ રાહ.)

દયા બાલુ મુજપે પ્રાએ,
 ફજરે મુરદે કયં કરે દુવા;
 બહે-આસી પાં તમે,
 મનદો-આતો મુજે કરે દુવા.

મૈતો થા ફજરાને-નિઆમત,
 દોસતો દેવા જરા;
 મુજપે દુએ ખાનિ-આતર,
 બરી સદા દુજે કરે દુવા.

નજર-સરકારકી રહા,
 ફરમા પાંખે તાલ દિવા;
 લાયકે માનિ-નિતર,
 દુએ તાબતની કહું કરે દુવા.

૧ મંદખી. ૨-ફજરાને મરનાસ આદખતી. ૩-મુજે અને
 દોસતો. ૪-જાને દુવા. ૫-અનેદુવાને મંદા. ૬-ફજરાને જા
 રંદો આસી. ૭-તોઆમતના નામું મુજરે નાકે. ૮-અતનાના મુજ
 આ. ૯-જાપાનતી. ૧૦-મહેરમાનને મજા. ૧૧-મનસાનકી.

હિસ દરે દાવન છે દમ્મે,
 મોદનાજ સખ સાહો ગદા;
 સાદમે-મખલુદો ઉ,
 મો ખેલ્યા કયું કર હુવા-
 હો ગયા હારિજ કિસ,
 દામે ખલામે અખ અસીરર;
 આરગાહુ-ફજદીસે,
 વું ખુદા કયું કર હુવા.

૪

૫

દાશકની આગ.

દાશી જિલ્લો-ગજલ-તાલ રીખચંદી.

(પ્રકા: બને છે કિસમતમે હમારે કયા કિયા હોયર-એ રાહ.)

અગાં હમ્મે આગ આંચે-દાશકદી,
 અશકિદે-અહેરોમે,
 અબલઅખ કિશતિએ ડામરે-
 રવાં જલ્લા હમ્મે તહેરોમે.

૧

ખતા હમસે હુઈ ગાહિર,
 કહા મુશકિ-ખતાં મોદિખ;
 કઈ સોદાહમ્મે મારે-
 સિઆદ હમ્મે મસત લહેરોમે.

૨

અશકિલ સારકે વજદાંકે,
 કિએ તયદ ખેખતરો જિસને;

૧-દાશી કલામ નો ખીખારી. ૨-કેદો. ૩-કેદની દરખા
 રખો. ૪-દાશકના ખલ્લાતની. ૫-આશના દરોઆખી. ૬-અ
 તા રોહિવની કસોડી. ૭-અસહના કાસા તાંગ. ૮-અંબલો.
 ૯-દાપી. ૧૦-વજદ ખાતોએ.

દિલાવર દરમે વોહી નામા,	
અગર હોખા દિલેશમે.	૩
અગર દરખારે-આસી દરમે,	
નહી કિસકી સારી દરમે;	
અરાઅર દરમે શહેનશાહો-	
મદા સખ કિસકી નજરેમે.	૪
મલો ફરિશત તુમહી બનમે-	
સહરા રદમ રખલા;	
કે મસતાને-પુદા જો દરમે,	
નહી રેહને દરમે શહેશમે.	૫

નવરોજની મુઆરકખાદી.

જોરવી—મળક—સાલ ત્રિતલો ડેકા મુગલાઈ.
(જોમન આતી હરમે ધરી ખનકે પરસતનકે ખીખ-એ રાહ.)

આગ વરથોરાનિએ નવ-	
સાલ મુઆરક હોતે;	
સાલ ફરખિનદાહકે ખહર,	
હાલ મુઆરક હોવે.	૧
રોમોશખ ખસકે મહો-	
સાલકે બા હુનફે-યજદાંક;	
જરન નવરોજ અહરસાલખ,	
મુઆરક હોવે.	૨

૧—મલની તરક ૨—મુઆરક ૩—નહીન અને સરા
૪—પુદાની મેરખાનો સાર ૫—જોમરમી ક્ષાએ

मुँ हिसराए जसह,
हज्जतौना इमरे अनिलि;
सिलितो भास न यक्याज,
भुजारक होवे.

३

सम्पन्न पोशाक अरोसाने-
यमनतेर पहिना;
अल-पुलो गाम्मे तुमदे,
तास भुजारक होवे.

४

आहले-भाहिलिहो लिम्मे,
हे छम्मे दुआम्मे हिराज;
रोज नवरोज, आ-
अभुआलक भुजारक होवे.

५

तारा भेभभां हुं सदा रहुं.

कौशवी-गजल-नाल तितालो कि मुगलाह.
(कृष्णन मंत्री को पसरे दिले नाराह आया...मे राह.)

जग तहकेह हम तेरे
हरामे हराम रहे;
हिराज-वसल मे जिआदा,
रहे न कम रहे.

१

भिसल भगनुन राखि,
दुरइतमे बैला पिआल;
जे भुजर नवही दिसे-
नावापे दया कया गम रहे.

२

१-राखत. २-भगना अरोम्मे. ३-तीनकलना इम्मेक कमरे.
४-गलत साथ. ५-भरावतो. ६-उठार अनार दिलपर.
१२

કર અતા તોફાનું દમન,
ગિફતની અપને ખતાલ રે,
ફરમે નરે રહે,
જળ તક બકનમે દમ રહે.

૩

હા મમ્મિ દિલસે ખિઆલાને-
જલાન મોહમમે સખ;
દેખ લે હુ ખાખમે મિ,
યસમે આશક નમ રહે.

૪

હાલે મરદિશ કમને પૂછા,
ફિરોજને હાલ કલા;
તાહરે-ફિખલેનુમામે,
શી નહી કમ કમ રહે.

૫

અપને સિકા.

લેશવી—મજલ—તાત તિતાસો રેકો મુમલાઇ.

(લાગો હમ્મિ લવન ગુમસે લેકા માજી રાકેમા.-મિ રાક.)

રમજે-ખૂશી ફિસીસે,
ખતાયા ન જમયા;
કિયા જો હમ્મિ અજલસે,
ફિરાયા ન જમયા.

૧

હમ્મિ તારસ હમ્મિ રફીખ તેરા,
હસસે જાજ રેહ;
ખારે-મુતાલ પુજસે,
હાયા ન જમયા.

૨

૧-પદાવત. ૨-મુજ. ૩-પદેન. ૪-હાયાય નતો જાવત.
૫-મુખી લેક. ૬-રોજ અજલસે. ૭-ફર. ૮-મુતાલ તે બેન.

તરે તું હજાર તરાકસે,
કોશિશ કરે દિલા;
દામે ચુનાહ વ જુરને,
મિટાયા ન જાયગા.

૩

સિનાહ હમે ચાક ચાક જો,
સમસીરે પ્રશ્નસે;
જુજર મોજને-નિમાહડે,
સિદ્ધાયા ન જાયગા.

૪

પેહના સિયાસ તાજીસીઈ,
અર હમાંપે જુમને;
રમે સિયાહ વાપે,
હુપાયા ન જાયગા.

૫

મકરજી ઉસે દરે
ફરીજ હમે મળી;
કરજે ખુદા કિસીસે,
મુકાયા ન જાયગા.

૬

રે ગરીબોને સતાવવું જાજમ નથી.

પીઠ—ગજલ—તાજ દીપચંદી.

(કિલ્લે કયા ૨૫૬૬) સત્તાવ હજી મમે.—એ શરહ.

સત્તાવ ગરીબોંકુ જાજમ નથી હમે;

સત્તાવ તેરી પ્રરશ ૧^મ કયા કયા ચહી હમે. ૩

૧—પાવ.

૨—સિયાસ.

૩—જાજમની સોચ.

૪—મોર ને.

૫—કરજે કામ.

૬—કરજે કામ.

૭—જુજર મોજ.

અમર સુનને ચાહતેહો શબ્દનમશે^૧ પૂરે;
 સખી વારેદાતર ઉસમે રો રો હહી હમ્મે. ૨
 બધાયા તમે દિબરને તિસ્મ^૨ સારા;
 ફકત ઉસતખાં^૩ ઔર અમરી રહી હમ્મે. ૩
 નિમાહો તસવ્વરસે દેખો જરા તુમ;
 નજર આતા હર-શમ્મેમે^૪ અફસર વહી હમ્મે. ૪
 જરા પૂછ હીરાજ તું નરમહામે^૫;
 કિતર કિસ્કે ચશમેમે^૬ છ્યાં તક બહી હમ્મે. ૫

અમે મહુખખત.

• વનાસરી પિલ-મુસતમદ-તાલ ત્રિતામે ઉંચે મુગલાઈ.

(દિલકે દનેસે કિમીતો કુને ઇનકાર નહો-અમે માહ.)

હલ અમુગનમે^૧ માફીને અમે શગાવ દિઆ,
 દેખો દુપા પિઆર દિઆ;
 મૈને આકે ફદમ હાયમે^૨ વહા લિઆ,
 શાબઝમે^૩ દિદાર દિઆ. ૧

દેખતેહી ઉસકો ઉછલ પડે જો અશકે તર,
 જલરી રહે મર ખસર;
 કુછલો તો ન રહા મુબરરોકો મજલિસમે^૪ ડર,
 ખુબ મનનેગર દિઆ. ૨

ન દિઆ મૈન, કુછ ન લિઆ હસને તો દામ,
 ન એક ટુટી બાદામ;
 મુશ્ત હસ સોદેમે^૫ લિઆ લિયા હમ્મશ નામ,
 હમે પરિહાર દિઆ. ૩

૧-દને. ૨-હમીકત. ૩-ખદન. ૪-હાલો. ૫-હરેક
 ચીજમાં. ૬-નગમદા નહીને. ૭-આંખોથી. ૮-એકરને મુબસુર
 તો આપવારે રવ.

મેરે પ્રિય સતત સરદરદી ન કર નવીન,

જો ખરું હું હથીયર;

હોડે હરદમ વોતો મદદમાર-રફોયર;

મુજે આમાર કિઆ.

૪

અમે નજરે બદ તુને કિસલિએ આગર દિઆ,

બે મનગાર કિઆ;

કિલકતમે નેરે ખાદમે-ગરજતમે જો પિઆ,

મુજે યતહગાર કિઆ.

૫

ઇન્ને-નરીમે હમે જો મશમ મેરે નન,

રોયા મે હમયદમ;

ફોડે દમખાખ રહા ચાર નેરાલિ ગમ,

ખાખમે બિદાર કિઆ.

૬

તફદીરને જરૂરે કિન લિઆ હમે રાજ,

ખો દિઆ તખ્તો તાજ;

કહે ફોરોજ કિતા લો ફહેલી જો કિન્દહી લાજ,

કિન્દહી દિઆર કિઆ.

૭

પેગમખરને ચરજ.

ભેરવી—ગજલ—તાલ હાપચંદી.

(મહમુદન ખમરમે પોરો બેરોરે મા રખુલ હંદલાહ.—એ રાહ.)

ખુદાએ પાકમે મુજકો,

મિલાદે મા પયંબર તું;

નજરલીએ મુજે-અનવરકી.

દિઆદે મા પયંબર તું.

૮

૧-મહમુદ. ૨-ફોરોજ. ૩-ફોરોજના મદદમાર. ૪-ગરજતમે
જો પિઆ. ૫-રફોયર. ૬-મહમુદ બેરોરે.

रुद्धं मे मसने उल्लङ्घन गम,
तलक हृत्मे हृत्मे हृत्मे मेरा;
मुझे जगमे मज्जे उल्लङ्घन,
पिलाहे या पयंभर पुं.

२

सनाती अंतःपुर हृत्मे अरमे-
अमरकृतारकी अरदिस;
तमाभी सुशक्ति मेरी.
दिसाहे या पयंभर पुं.

३

उत्तमे दिवसे दिव्यान्तर अक्ष-
शने हृत्मीमे हृत्मे ज्ञे ज्ञे;
मुझे उममेदको उनके,
पिलाहे या पयंभर पुं.

४

सजावतमे अक्ष अक्ष अक्ष,
हृत्मे हृत्मे अक्षसे अक्षसे;
उत्तमे नामनाभीको.
पिलाहे या पयंभर पुं.

५

पिला जगमे अक्ष अक्ष पुं,
मरा अक्ष अक्ष अक्ष;
अक्ष अक्ष अक्ष पुं.
पिलाहे या पयंभर पुं.

६

१-अक्ष अक्ष अक्ष अक्ष २-अक्ष अक्ष अक्ष अक्ष ३-अक्ष

४-अक्ष अक्ष ५-अक्ष अक्ष ६-अक्ष

पेगामे बहुमत.

करवी—मन्त्र—ताज तितासो होरा मुगसास.

मेरे कानसे पहोवा मुग्गे दिल से नाभेकर रहेसे.—मेरे राह.

नरगामे मत आयो सभा कहे प्रेसाम मेरे पारसे.

बुद्धारे हुसैन गता ह्यो अप्पली पुलासो प्यारसे. १

धिर धिर बूहार आती नही—आती है ओकरार.

प्रेमरस जो भेदगया—धिर क्या इरोगे पार;

नगर आल देय छस तरह न कदियो दिहदारसे. २

आयो पियु अथ गंगमनो—नहि गते उदाय,

घर' नेट तुम पाडिपर—जो दरस' पियू हो गय;

अपतक नही धनकार है गंगी तेरे ओकरारसे. ३

रतन नष्ट' रह्योरी गिन—कौडी भोल भिकाय,

न कदियो मेरे साजनसे—जोपनको भोल कर गय;

किममतकी दरकार नही अपर कशे अरिद्वारसे. ४

प्रीतम मु' मत गनीयो—झगाड' औरसे प्रीत.

गजतक बटमे सांस है—निशिदिन तुमसे मीत;

मु'मेशेसे न भिखा और खुदा मुग्गे ओकरारसे. ५

आसक सौदागर जेयके—दिल भिन लेके दाम,

धूप हीम गल बनहि धिरे—मांआसुक दिल आशम;

दस्तोपासी रह भुंमे कदियो आकरमे—छसवारसे. ६

भिगगांका' करण' कर—नेनो कोत अनाड.

दिल सेगे' सोचायके—मै तनमनसे बस गज;

सिर पटकतीही रहु' तेरे दरा—दीवारसे. ७

१—दरकार. २—कलसातयी. ३—भोलो. ४—आप
नां प्रियनही. ५—झाड़, साजगही. ६—दरवाजे. ७—नित सांस.

કવિયો આસા ઉતલીકો—કે. જિનમે પુરી હોય,
 દે દિલ ત્યેસે ચારે—કે ના પીછે તું રોય;
 હો ન ત્યેક લેહનહ જુદા ફરીજ હસ ગમખારસે. ૮

આશુકની હાલત.

જોગિઆ—મજલ—તાલ ત્રિતાલો કેકો મુગસાઇ.

(અર્થ ખરે દિલ તુલસી તો હરમાન રસો જન-એ રાહ.)

રોજે-અજલમે તિરાતહ^૧ હર્મ ફસલે-નિગારકે^૨;
 હર્મે^૩ કુશલમે-જાખાજ^૪ અખરુએ-ખમદારકે.^૫ ૧

તું આરગુએ વમલમે^૬ ઇતના બદલે-ગર;
 ઉઠાએ ખાર જાતે નહીં દિજરે ચારકે. ૨

દાનોકે જો ખિઆલમે રોયા તો અસકે તર;
 હમનિરખ હો ગમે^૭ દે દરે-શાહચારકે.^૮ ૩

તાસીર આહકો ન હુઈ હસ સંજદિલમે આહ;
 નાજોને પાઇ દિલમે જગા દોહે-સારકે. ૪

હમસે નરામ હો મયાં લો એવકા કબી;
 ર્યા ર્યા ઉઠાએ તાજ જો હસ ગરશઆરકે.^૯ ૫

નાજેઅદા ફિરિશ્માહ રખો યશમ જુલફો લખ;
 મુમજે^{૧૦} ઉઠાએ જાતે નહીં તીન ચારકે. ૬

ફરીજ ખોસે લે^{૧૧} રખે રખીનકે જરર;
 હમજીતો કનુતેજાર હં ફસલે બહારકે. ૭

૧—જોગિ અવલખી. ૨—તરસીઆ. ૩—આશુકની ખુબસુતીનો.
 ૪—જાનની સ્ત્રીકાર વખરનો. ૫—કમાવદાર જાન વાસન. ૬—ખાલી
 હો માયક મોતીની. ૭—જહાજાલનાની. ૮—જાર.

માસુકની ફરિયાદ.

નિહામ—મગલ—તાલ દીપમંદી.

(મદદ કીસાલ બોધકો હુદ હુદ કીસાલ દીપમંદી રાત્રી)

હમે તદખીર દયા કીજો,
 કહો તદખીર દયા કીજો;
 દિગ્ગજી આમ સગાતા હમે,
 કહો તદખીર દયા કીજો.

૧

હુઈ તદખીર દયા હમમે,
 જરાતો પૂજો ઉસમે;
 વો રાગે-દિગ્ગજી પુપાતા હમે,
 કહો તદખીર દયા કીજો.

૨

રફાબોડો લિએ હમરાહ,
 વો માદફિલમે આતા હમે;
 હમે તાહત સગાતા હમે,
 કહો તદખીર દયા કીજો.

૩

ખમુજ મમકે મિત્તે દાઈ,
 નહી ખીમત કિલ્લતકી;
 ન કુલ ખાતાહિ ખાતા હમે,
 કહો તદખીર દયા કીજો.

૪

નિખ્યાલે હેસન ગાતા ખાખમે,
 જી હમે નહી ફીરાજ;
 ન વો રયામે આતા હમે,
 કહો તદખીર દયા કીજો.

૫

૧—જુદાઈની, ૨—કિસતી કુપા વાત, ૩—સાધ, ૪—ખેડરાહ.

૫—સપ્તમંદી.

જે મસત છે તેણે ધાર પીધી અથવા :લી પીધી તે શું.

બિદાગ—ગજલ—તાલ ત્રિતાલો હેઠા મુગલાઈ.

(પર માર ન હો સારો પહેલાના કુચ્છ. —એ રાહ.)

- મસતે અગલ હું ધાર ગર કુચ્છ પિયા તો કયા;
મસતોંપે આપને જોશે જરૂર મેર દિયા તો કયા. ૧
- ઊરિયાની^૧ ખુદ લિખાસ દે આશકા દાસતો;
તુમને અગર ક્યાએ—હરીદો^૨ સિયા તો કયા. ૨
- આઠો પહેર નો મસત શરાબે ત્રિમાલ દર્મે;
બામે શરાબ સાફિતે ગર ના દિયા તો કયા. ૩
- વક્રે-નિગાહ^૩ તો પહેલેલી હમ કર ચુકે હૈ ધાર;
પહેલુસે^૪ છીન તુમને અગર દિલ લિયા તો કયા. ૪
- એ ઇશકે સતમ નિસ્તને કે અવકાત^૫ ફી ખરાબ;
ફોરિય અગર વો લાખ ખરમ તક નિયા તો કયા. ૫

બુદાઈનો ગમ.

કાફી નિસ્લો—ગજલ—તાલ ત્રિતાલો હેઠા મુગલાઈ.

(ઈશકે આતિશાને કયા આપ મલાઈ.—એ ગુલ.)

- અસ તેરી બુદાઈને મુસીબત ઇએ હિદાઈ;
ફિશલીએ-જીમર^૧ પહેરે-અલમમે^૨ હૈ કુવાઈ. ૧
- દરમકે લિએ^૩ આપાઓ બુદમાન અસદ ફિકર;
હેરાન રહા તશખીમ^૪ ન કુછ કિસસે બત આઈ. ૨

૧—તાલો. ૨—ફેશાની ૩—અલો. ૪—નજરાત. ૫—પાસ
લીખાંધી. ૬—છાંદમાંની. ૭—ફેશરની નાવ. ૮—કુખનાં લી
આઈ. ૯—ઈશકને વાસતે. ૧૦—દરજી આગમજી.

- નિશી ઉઠે તને મેરા નિસમ^૧ જાણાયા;
 બારે સમાને કુમેરે^૨ ખાડે ઉસડી કડાઈ. ૩
- પહોંચ્યા તો દરે બારે તલક જામ અપના કડમ;
 તબ તાપરે-મુજ^૩ નને^૪ ચે ખુલ ખજરી સુનાઈ. ૪
- તેહા હમે^૫ નિશી કુરમે^૬ અમ બારે-અલમકે લે;
 તરી હોતેથી કેલ ગુલસે રસાઈ. ૫

તારા દીકાર જોવાની ઉમેદ છે.

કાફી પિલુ—ગજલ—તાલ ત્રિતાલો ઉકે મુમલાઈ.

(કિર મેબારાફ બેચકા વિલે અલમ પમોલા કુઆ—મિ રાફને)

- આરજુ દિલમે^૧ રહે હમે^૨ ચારકે દાદરકી;
 રોસની આતી નજર હમે^૩ મલકમે^૪ અનવારકી. ૧
- બેખતા મારો અસીરે-જુલફકો^૫ યા હોડકો;
 ઇચકા ફૂલ શિકવા નહી ખાઇશ જો હો સરકારકી. ૨
- રમજે-આનિનસે^૬ નહી વાફિફ હમે^૭ નાદાન રહે;
 હમે^૮ ખખર ફિસ્કો લમા ઉમ વાફિફ-ઇસરાકી. ૩
- ફુલકે ખિઆલે યાડ પર નાજા^૯ ન લમ રહે;
 પેશે નજર હમે^{૧૦} અપને જો તમવાર ચારકી. ૪
- મિલક નરક હો રહો હમે^{૧૧} ફિસામે કિલાબ છોડ;
 હીરોજ કુજતો ફિર હો રોજે-સુઆરકી. ૫

૧—અલમ. ૨—આનનિ પરદામિ. ૩—અમના કાંડ. ૪—મહે
 ચકા. ૫—સુરજ ઉમવાની જાણી (સુચી મતલબ ખાલુકના મેરોનીછે.)
 ૬—ખુલ્લુનવડ કેહોને. ૭—ખુપા બેચકી. ૮—લેહના અલેનારનો. ૯—જ
 રીયો મગરબ. ૧૦—કયામતની ફાલકાની. ૧૧—

આસકની હાલત.

જિંભેલી—ગજલ—તાલ ત્રિતાલો રેકો મુગલાઈ.

(હસત બરે ઉત્તર દિશકો કરી નરે બચુરે—એ વાક.)

- દિલબરસે જો મિલી નહિ તો મેરારી રહી;
 બવાઈ હૈએ શમ્યા મેરે હાલ પર ૧. ૧
- એકાર કુછ તરબીરે કુકમાંએ નમાંદારે બસા,
 બાલિયતે પૂઠાં તેરી તકદીરે હૈએ તપસાર રહી. ૨
- કાતિજ તેરી કસમકે કિઆ રહને પરવાનગ;
 ગરદન પ મેરે કિસલિએ મૈએ તલવાર રહી. ૩
- હેતે મતઆએ-દિલ હૈએ એવજમે નિગાહકે;
 મશાદૂર મૈએ અબર અબ જો સરેઆબાર રહી. ૪
- ફીરોગ અબ વજહાદ ન ઉત્તરે મિવા રહા;
 જખાંપે સુખદો-મસાં પે તસલીફે-દિલદાર રહી. ૫

જખમી નિગરની આહ.

લેરવી—મુસતગ્ગલ—તાલ ત્રિતાલો રેકો મુગલાઈ.

(પ્રે આ જખમી આપિતે રહા ન કીયાં કાજ—એ રાહ.)

- સેરા પ હમને હમેગમકો આદ કરે'એ,
 આબાદ કરે'એ;
 મુસતગ્ગલ શે ચમનકો ન ક્યાં શાદ કરે'એ,
 નાશાદ કરે'એ. ૧

૧—સાબલી. ૨—સપલા હકીમીની. ૩—રતેમંદ. ૪—ફ
 એ, તોફાની જુલું. ૫—ખાલ્લાખાં. ૬—ખદશી. ૭—મવાર સંજ.
 ૮—પ્રસાદ.

सहस्रे जे विसम विसमके औ सनम सितम,
जगके निहले दम;
पेशी मुनसिह दूखरमे" दम दाह करेजे,
हरियाह करेजे.

२

गुमदारे शीदरे दूखरमे" नो गुममलमलत.
वहा जनी देवपुत;
"मस आम न नगर विसपे परीगत करेजे,
अननद करेजे.

३

शरीर जे दीनरमे" जलेनी रहो दूखे अशम,
सिखाई दूखे दूखम;
गुम आहो न आहो दम तवकरे" दाह करेजे,
मिदाह करेजे.

४

क्यामतनो हाहो.

धनासरी पिल-मुसलमन-नाल जितानो हेको मुगलाह.

(सिखे इनके किसी गुने काकार नहीं—जि राखे)

हासिहे कम सपको हाके वहामे ते आयेगा,
न मेरि सन आयेगा;

रोखे-भावरपुखे" जायसे जगयेगा,
मुनसिह जगयेगा.

१

जोखे" जगके तेरे आभासकी" वहां किताय,
जेगा गुनमे दिजाय;

जायेगा वहां पर तु आये मिआं पियेताय,
सकल जग पायेगा.

२

१—क्यामतनो हाहो. २—आहो. ३—मुगल. ४—क्या
मतनो हाहो. ५—इराणीनी.

आती दूँ मुझ को पारो रोज़े जन्म की याद,

पुनः पुनः तेना दाद;

मेने हाथोंसे अपने ही दूँ जन्म की याद,

रहा कोन जन्म जन्म।

३

नतिहो जन्मोंको पारो मेने माना नदी,

आहतको जन्म नदी;

नदर नो रहीक या रहीक पैछाना नदी,

के मुझको मताओगा।

४

अपसोस सह अपसोस के जन्म जन्मोंको निकलके हम,

रहा जन्मोंको हम;

किस तरह किस किसके मुझसे जे सितम,

कहातक रोसाओगा।

५

आती नदी दूँ जन्मोंको दुनियाँकी मज्जा,

लेज मुझको मज्जा;

असरी अराम देता ही मुझको भितो रगत,

कथ हरद मिटाओगा।

६

हो धीरोज्ज्वले तेरा हज्जो-हरम या रज्ज,

आपि हरज्जारे मे जन्म;

तेरे हरियाँ में हरमको नही कोर सत्य।

रोसक जन्मोंको आओगा।

७

५३

सादीनि व्यंज. २

देस बिभू--मज्जल--तात्र विनाशो इहो भुगवाध.
 (पुत्रकुला पामरं जनी दुखे विषय. ३ जीवत--मि २६६)
 सादिया इससे पहारमे ओं भुजको जतम तोरे;
 नासमे वसुको ओरने ममे-मुलकाभा तोरे. १
 हमे जो नवरोज दिपा हसन दिव-अपरोज^२ मुने;
 पासथनको हरे दोखने^३ ह-हानआम तोरे. २
 मै हहुंगा के भिखा मुनेको जिनामे सादा;
 अपने भूमे तु जरा केह मुनेको मुनाम तोरे. ३
 जमे भुनो^४ तेरे मुशताफ^५ रमे^६ हें हुभमेद;
 यहेरे पुरनूर दिपा हभको लगे-आग^७ तेहि. ४
 हम हहेजे के भरआमि है हभारे करमान;
 सरे मेहदिल हमे हीरो^८ वो हुशसम^९ तोरे. ५

भुना व्यंज. विनाशे.

जिजीवी निबुयो--सावली--तात्र जजत विनाशे.
 (अत्र अक्षरे द्विजे पामजां हमे यमममे रहनेह--मि २६६)
 मैहा हमे कदां याशे हुपके परदेम^१ गदांका सुसववर^२.
 नरदा नरददि भेमे नसरीरे-अनवर^३.
 कछ हैवान ज्यसेदि यतामे हेमानो अशिहल अनर^४.
 कछ मनसां अदभो^५ हमे दिवांसे अदतर;
 कोरि मुलके हमे गुलसनमे देष रदा हमे शुयो-सगर^६.
 यह सूरत हमे कोछ जने शमस-आर-हमर^७.
 कोरि जेन विपाना रदारी दिलपर यदि है जोहि अनर^८. १

१-नरान शरणा. २-दिलने नरान मनान. ३-मोदाल
 नरको. ४-आगा. ५-अपसीना भो-सागर. ६-अदभो
 न. ७-विदरो. ८-मुदम वेदको. ९-हानमान केव. मेह
 शाना. १०-मुने अमलतना. ११-दिलकमे. १२-आद अने
 सुरत. १३-साली.

કોઈ ક્ષત્રીમાં યુનયુનકે નો બના રહ્યા શુભદસતા હોય,
 પ્રાઈ સુખહોતા આમ કુમરો કલ્પતા હોય;
 કોઈ બિચારે ઘર બિન હિરને કોઈ મહલમે અસતા હોય,
 જોતે ખારહે કિસો સીધા રમતા હોય;
 કોઈ મસૂન મલેયા હોય સોઈ કોઈ નેકમે મસતા હોય,
 કોઈ નિકલતા કોઈ મદમે રસતા હોય;
 કોઈ જલામે પેલા હોતે કોઈ બનામે રહે ફગર. ૨

કિસી જર્મીમે સોમો-જરે હોયે કહો બના શુભદાન સેદરા,
 વિરાનેમે દેખ મલિકકા હોયે ડેરા;
 કોઈ મહેલ બના ખુબસૂરત રામચા બિના હોયે અધેરા,
 કોઈ ચલે હોયે જીનેજી જો ફહે મેરા;
 આસમાનમે દિનકો ખુરશિદ રાખકો મુહકા હોયે ડેરા,
 જ્યુનરે ચમકે દેખે રંગ સખી તેરા;
 દિશોજ દાતના મેતો જાનુ ખલર સુરત કેસકા હોયે અચર. ૩

૭૨

પ્રુદા એક માશૂક.

કૌરવી—લાવણી—તાલ જલદ ત્રિતાલો.

(હુકમ પ્રુદામે જહાં મે તો ફરવેશ પ્રુદાઈ કરતે જે—હો રાહ.)

ચશ્મ તુમારી હોયે ખુખારી રબુજર મુરફ નાગન દારી;
 હોયે શરર્મદાહ પવિઆં દેખ અમદી સાલી. ૧

તીર-મિજાસે કહો બહેરઆસે કરો જખ્મ મુજકા દિઆરે,
 નેરે રસલકા ગમ રહા જિગરમે હોયે લારે;

૧-કુલતો તોરી. ૨-રેડા અને મુઝ. ૩-જમલ. ૪-ખાદ
 ચાહનો. ૫-બતી. ૬-તારા. ૭-કશા પુરીના રમ અને વાસનો.
 ૮-હાલની. ૯-આખના પાપનના તીરે કરી. ૧૦-મિજાપતે.

સાંજે જુરમરોડ સુતો મગ્નમલો ધર અખરૂં શમશિર મરહો,
માર સિનેમે ખાંડી તેરી નિગાહ સિરહો;
કઈ જમાને હુએ દિયાને જેજિરે ફરાક મયે ડાલી.
અએ તડપડે અખતક દેખુ તુંતો વાલીર. ૨

આખ પિઆરે દિલમે હમારે સેત્ર બિહારી સુદિયાંતી,
તેરે સિયેતો માનતે લખે મૈને માંની;
જિમરે હએ જલતા છ તલમલતા કહુ કિસે ખાતે મેરી,
અને હજારી મે બિઆખાન ફિરે ફેરી;
તનકે આગમે સર્ગી આગમે ખાક હુઆ જિમર જલકે.
તેરે દિગરકે લમે કાનોમે હએ હલકે;
લોક દગરો સુનોએ યારો કર હોલિઆં દે ખાલી,
કહે દિવાની હસ રહે પુઝરી દે તાલી. ૩

સુનલો અરજ મિતો ગરજ યાર તુમારી મહબબતકી,
મિલો નહી તો દેખુ રાહ ખતે-ફતહતકી;
દેખ બુલબુલે આર શમશરે સુખલો મહબબત ખત ખોલે,
હસદ લગી હએ યાર તુ મિલકે કમ ખોલે;
તુરી આદતાગ સુનો મહાતાગ ફેરો પુરે મેરે અરમાન.
નહિતો અખમૈ દરપે તમારે દેડંગી જન;
શોખલે ગમસે હમખદમસે તનતો બના કહસ ખાલી,
ખાક સમદિ કહની ફફીરી હએ ડાલી. ૪

૧-આખના અખ. ૨-જાખલો, જખાન. ૩-જોખીઆના ડાનમાં
ખેરવાલા કંડલ. ૪-મહેબબતા કામલની. ૫-પિઆરે, બિહારી.
૬-ફફીરેજાં સિલખર નાખવાડ કપડું.

જલું પતનાનાં દુવા દિવાના ગયા દિલ છુટ મહાપ્રાનમ,
 જલે ધરાકમે બેઠર શમ્યાકાંરે સહાબતમે;
 મત હો ખરું હું આવકા સચમે સુખનું હું મેરે ફાલ,
 સુસદ્ ગુમારી મેલું જુલેખા બિનલે મીઠા;
 દેખ ખાળમે તુરોનાખમે ખુશનુમા તસવીર બની,
 તડપ રહીમિ ક્યા ઝમક રહી જલું હીરકાંઠ;
 એ દિલમોહ ખતે ફિરોજ બારે સગા પહોંચ્યા માલી,
 મેરે તરફમે દોઝાનું અરજ કહિયો વાલી. ૫

ઓ દુનિયાના સાકી મને જરા દાર પા.

પરજ—ભાવણી—નાલ જામદ તિતાલો.

(સદ બાત ઉપર કહાતા કહાતા કરે જિયાના.—એ રાક.)

સાકી ભર મેકાં પ્યાલા;

ખુશનુમા રંગ ગુલલાલા. ૧

નિસકિન કર મે અરજ,

મેરે કરમોશ મે ગરજ,

આહું કર જલું તેરી મરજ,

ચાક નિગર સીલે દરજ,

મિજાયાં લગા દુએ લાલા. ૨

ક્યા દોર મચી મેખાલે,

મેખાર મે મશગુલ ગાને,

મેહરમ તેરા હું બાને,

દેખસકે હું દેરાને,

રાખસો—કમર ઊગલા. ૩

૧-પદનિધી. ૨-ખલીલી. ૩-પદનિધી પડેને. ૪-શરાખડ.
 ૫-સાથેનાના. ૬-લેક. ૭-સુખ અને ચાંદ.

બળતા હૈયે ચંચોરખાળ,
ચલતી હૈયે દોરે શરાળ,
ક્યા રંગવરંગી હૈયે આળ,
કાંઈ મસત મખમુર હૈયે દર ખાળ,
કોઈ નાચ રહ્યા મતવાલા.

૪

ફીરિય ફિર રહ્યા ફેરા,
દિન રાત જોઈદાહરે તેરા,
આજ પાયા અઝમતિ ઉરા,
છ તડપ રહ્યા હૈયે મેરા,
મન હો અબ તું નિરાલા.

૫

હું દુનિયા જોવા આંચો છું.

ખમાય જિલ્લો-પદ-તાલ ધીંધા ત્રિતાલો.

(તુમ મેન હો મિયાં કહાકે હો-એ રાહ)

હમ દુનિયા દેખને આંચે,
હમ આદમ ફહેલાને હૈયે,
રખકે હુકુમએ આતે હૈયે,
હમ કરનીકે ક્યા ખાતે હૈયે,
બેચે રખને સીદા કરને,
એ રચના દેખ લગે ડરને,
કહેવતકે ભરમ નહી પાચે.

૧

હયાં આતેહો જો રોદિઆ,
 ઉસકા સખખ મુનસો મિઆ,
 હયાં આદતમેં જો આએ હમ,
 ઉસ રોજસે હમતો ખાતે મમ,
 દેખતી ચશમે કંઈ અપી હમે,
 ખરબતકી પાટી અપી હમે,
 ખોદે ખુદા કોઇ હામે.

૨

હમે કોમ સખદી ખરે ખુદા,
 કોઇ હમે અમીર કોઇ હે ગદા,^૧
 કોઇબિરી કોઇ કરતે હમે,
 માલોસે દુકાન ભરતે હમે,
 સિયાહ ખમચે કમર કમતે,
 કોઇ હમે મહેમે કોઇ સમતે,
 નોકાખદ રાહમેં ધામે.

૩

ન હમે કંઈ વતનકી ખખર,
 નહિ આતાહમે છોકો સખર,
 વો કિસ દસાપર મહેર હમે,
 વહાં કિસ દરિયાકી લહેર હમે,
 નોકોકો બિનનત^૨ ખાડી હમે,
 ખરોંકો બહાનમ ખાડી હમે,
 કિસાને હમે મમ ખાએ.

૪

આયા ફિરોજ તુ હસ નમરીમે,
 કર યાદ ખુદા કર પલ પડામે,

તેક નિયતસે ખુશ રહે,
કે સ્વામીતમે નહિ હુઆ સહો.
યે ફેલના યો નહિ રખતે યાદ,
હોકર દો જહાંસે બરબાદ,
રખકો આખર નહિ ભાએ.

૫

રાણે ક્યામતની હોરી.

દાદી—તાજ દીપચંદો.

(વિચારત મારત હોઈ હાથાં—એ રાહ.)

ખુદા રંગ ખેલે યે રાણે-હશરમે^૧;
ફેસી ધૂમ મચી હએ બશરમે^૨.

૧

આઈ અવાજ યો કાનોમે^૩ ઝફી,
લાશે^૪ રહે ન ફખરમે;
ચલે સિતામ હુમ્મુરકે ફદમ પર,
ખાતર^૫ કિસીકા ખતરમે^૬.

૨

ઐકે ખાહમ મખલી મલક^૭ હએ,
મમ'મખર તૂરકે છતરમે;
કરતે હએ તરદીદ^૮ વફીલાં,
નેકી બદીકી ખખરમે.

૩

ફરમ યુસાજ બેઠાપર ઉઠાયે,
આપહી લિ'ગાવે અતરમે;
દે બરબાર દોગ'ખમે^૯ હૈરાં,
રોતે દે દરદે—તખરમે^{૧૦}.

૪

૧-ક્યામતને કાહડે. ૨-ઇનકાંતોમાં. ૩-કુરદાં. ૪-નરિલ.
૫-આસતીમાં. ૬-રવેરતા. ૭-રદિઆ. ૮-એક જાતની તેલ ક.
ખીયારની કવચ.

બાગે-ગિનતમે^૧ નેક બાબારાન,
પાતે સમરે^૨ હર અમરમે^૩;
ફિરોજ બહાદરે સબહી મળાદિખ^૪,
વકસી^૫ હમે અપની તબરમે.

૫

પુદાની બંદગી.

ભૈરવી—૨૫૦.

(માની વે ખસત ચારહી—એ રાહ.)

માનો રે રખા મરી અરજ રે,
બાલો બાલ મે તેરા ફરજ;
મૈતો તેરા હૈ અરજ રે.

૧

ફિરોજ કહે પું શાહ દુનિયાદા, મનમાના;
ચુગરી ચુગર તેરી ખરજ રે.

૨

પુદા નિલાવેછે.

ભૈરવી—હુમરી—તાલ દીપચંદી.

નિલાયા હમકો રખને અપને કરમમે;
મહીયનવાન મહારાજ.

૧

જો અપને સો સબહી રહે હમે.

નિસપ ફિરોજ બહાદી ચુનેહગાર;

બક્ષ સદા બો રક્ષા મન ન્યામન—મોલ દરવાજા મહારાજ. ૨

૧-મહેનત; બાગમ. ૨-આગમ આગ. ૩-ફાવદા. ૪-૨ બા. ૫-વરમે. ૬-શરમા.

